Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2018:74

LS 2017-1383
LS 2018-1037

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting samt befrielse från patientavgift för förbrukningshjälpmedel

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL
2018-11-06

LS 2018-0078

§ 217
Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting samt befrielse från patientavgift för förbrukningshjälpmedel

LS 2017-1383

Ärendebeskrivning
Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting med uppföljning av nämnders och bolags genomförande av SLL Mål och budget 2018 inklusive helårsprognos för 2018, samt befrielse från patientavgift för personer folkbokförda i Stockholms län avseende förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli månad 2018.

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Yrkanden
Ordföranden Irene Svenonius (M) yrkar bifall till landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 31 oktober 2018 (bilaga).
Anna Sehlin (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till beslut (bilaga).

Propositionsordning
Ordföranden frågar på vart och ett av de framförda yrkandena och finner att landstingsstyrelsen bifaller landstingsrådsberedningens förslag.

Beslut
Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting, inklusive bilaga

att personer folkbokförda i Stockholms län befrias från patientavgift för förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli 2018 och att kostnaden om 6 miljoner kronor hanteras inom hälso- och sjukvårdsnämndens budget.

Landstingsstyrelsen beslutar

att omedelbart justera beslutet.

Reservation

Catarina Wahlgren (V) anmäler reservation från V-ledamöterna.

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL
2018-11-06

LS 2018-0078

Särskilt uttalande
Erika Ullberg (S) anmäler särskilt uttalande från Socialdemokraterna (bilaga).
Gabriel Kroon (SD) anmäler särskilt uttalande från Sverigedemokraterna (bilaga).

Expedieras till
Landstingsfullmäktige

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2018-10-31

LS 2017-1383
LS 2018-1037

Landstingsstyrelsen

Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting samt befrielse från patientavgift för förbrukningshjälpmedel

Föredragande landstingsråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Godkännande av delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting, inklusive bilaga

att besluta om avgiftsbefrielse från patientavgift för personer folkbokförda i Stockholms län avseende förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli månad 2018, samt att kostnaden hanteras inom hälso- och sjukvårdsnämndens budget.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting är till för länets invånare. Den enskilde patienten och resenären i Stockholmsregionen är utgångspunkten för ambitioner och strävanden att utveckla hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken och övriga verksamheter på kort och lång sikt. Nämnder och bolag ska utföra sina uppdrag inom givna ekonomiska ramar och med beaktande av regionens hållbarhet.

Koalitionen sätter patienternas trygghet, fria val och tillgång till hälso- och sjukvård i centrum. Den ambitiösa utbyggnaden av kollektivtrafiken ska tillåta länet att växa hållbart och ge människor förutsättningar att lösa

livspusslet genom att resa klimatsmart. Därför måste varje skattekrona användas så effektivt som möjligt.

Stockholmsregionen växer kraftigt. Under perioden januari – juni 2018 ökade länets befolkning med 17 520 invånare. Vid juni månads utgång uppgick antalet Stockholmare till 2 325 663. Att möta den ökande befolkningen kräver kraft och prioriteringar. Region Stockholm är det enda landsting eller region som betalar in till utjämningssystemet. Det i dag gällande utjämningssystemet innebär att Region Stockholm enbart får behålla en mindre del av de nya skatteintäkterna i regionen. Växer skatteunderlaget i stockholmsregionen med motsvarande en procent betalar Region Stockholm in ungefär 80 procent av de nya intäkterna till utjämningssystemet.

Det är glädjande att Stockholms läns landsting under mer än ett decennium haft en ekonomi i balans och en förmåga att ha ordning och reda i finanserna. Resultatet före omställningskostnader per augusti 2018 uppgår till 3 905 miljoner kronor, vilket är 2 854 miljoner kronor högre än budget. Även inkluderat omställningskostnader kopplade till framtidens hälso- och sjukvård visar landstinget på ett positivt resultat på 3 435 miljoner kronor.

Resultatprognosen för helåret visar även den på en positiv utveckling. Resultat före omställningskostnader förväntas för helåret uppgå till 2 000 miljoner kronor. Det kan jämföras med årets resultatbudget som uppgår till 262 miljoner kronor. Även efter omställningskostnader förväntas ett positivt resultat för helåret, 1 220 miljoner kronor.

De samlade skatteintäkterna ökade under perioden med 4,3 procent jämfört med samma period föregående år. Prognosen för helåret är högre än budgeterat, +715 miljoner kronor baserat på skatteunderlagsprognosen från augusti.

Skatteunderlagstillväxten avtar och normaliseras, enligt bedömningar från SKL. För att landstinget ska kunna frigöra ytterligare resurser till hälso- och sjukvård och kollektivtrafik ställer det stora krav på effektivisering av administration och andra stödjande verksamheter. Ett effektiviseringsarbete inleddes efter landstingsstyrelsens uppdrag till landstingsdirektören januari 2017 (LS 2017-0180). Ett uttryckligt krav har också ställts på att konsultkostnaderna ska minska. Arbetet med att minska den administrativa överbyggnaden, förbättra verksamhets- och ekonomiuppföljningen, effektivisera landstingets styrning och ledning, minska konsultinköpen mm måste intensifieras.

Landstinget befinner sig i ett omfattande förändringsarbete under de kommande åren. En stabil ekonomi utgör grunden för att möjliggöra genomförandet av dem. Det ställer ytterligare krav på att hålla nere kostnadsutvecklingen i nämnder och styrelser. En förutsättning för detta är att omställningen till Framtidens hälso- och sjukvård genomförs genom polikliniserings som tänkt. Det innebär att rätt vård ska ges i rätt instans. Bland annat ska mer vård flyttas ut från akutsjukhusen till andra vårdgivare.

Utbudet av hälso- sjukvård är en framgångsfaktor för tillgängligheten. I Stockholms län är det en större andel patienter som väntar kortare tid än 90 dagar på besök hos specialistläkare än i riket i genomsnitt: 90 procent mot rikets 74 procent vid mätningen som gjordes i augusti. Sammanvägt har Stockholms län Sveriges kortaste vårdköer. 9 av 10 kvinnor fick också föda på den klinik de haft som förstahandsval.

Länet har en attraktiv och väl fungerande kollektivtrafik med en planerad historiskt stor utbyggnadstakt. Resandet med kollektivtrafiken har ökat under året. Kollektivtrafiken på land ökade med 2,4 procent och kollektivtrafiken på vatten med 4,8 procent. Särskilt positivt är att Stockholmarna i ökad omfattning nyttjar vattenvägarna. Andelen nöjda resenärer är fortsatt högt, 80 procent av resenärerna uppger varje månad att de är nöjda!

Per augusti ökade kostnaderna i landstinget med 5,3 procent jämfört med samma period föregående år. Kostnaderna för helåret 2018 förväntas öka med 5,1 procent, vilket inte är en långsiktigt hållbar nivå. Kostnadsökningen finansieras av en hög intäktsutveckling, både gällande verksamhetsintäkter och samlade skatteintäkter.

Det är av stor vikt att samtliga nämnder och styrelser är kostnadseffektiva. Kostnadsutvecklingen måste hållas inom rimliga gränser, budget ska hållas och varje skattekrona ska användas klokt. Landstinget måste också säkerställa att endast nödvändiga investeringar genomförs och då på ett kostnadseffektivt sätt som ger så låga framtida driftskostnader som möjligt. Varje sten måste vändas och fokus ska hela tiden vara på att säkerställa att skattebetalarna får valuta för sina skattepengar.

Stockholms läns landsting befinner sig mitt i en period med historiskt höga investeringar både inom hälso- och sjukvård och kollektivtrafik – allt för att klara en kraftigt växande befolknings behov och säkerställa att Stockholms län växer hållbart. Under perioden 2018 har landstinget investerat för 6 956

miljoner kronor. Totalt för året prognostiseras investeringarna uppgå till 13 401 miljoner kronor. Investeringar pågår vid så gott som samtliga akutsjukhus samt tunnelbaneutbyggnad, Tvärbanan, Roslagsbanan och pendeltåg. För att fortsatt ha en ekonomi i balans, efter effekterna av de stora investeringarna, krävs att ekonomistyrningen fungerar effektivt. Detta arbete måste intensifieras.

Det är av yttersta vikt att Stockholms läns landsting är en attraktiv arbetsgivare som kan behålla och attrahera alla de olika professioner våra nämnder och styrelser behöver för att bedriva sin verksamhet. Andelen kostnad för inhyrd personal i vården Stockholms läns landsting är bland de lägsta i Sverige, 2,5 procent. Men det inger oro att andelen ökat under året. Det är angeläget att samtliga nämnder och styrelser arbetar aktivt med att ha fast anställda medarbetare för att ha kontinuitet i vården. Inhyrningarna måste minska.

Antal vårdtillfällen i länet var totalt 1,2 procent lägre än föregående år. Det förklaras delvis av den polikliniseringen som genomförs. Antal läkarbesök var 0,6 procent lägre än föregående år. Övriga vårdgivarbesök ökade med 4,5 procent.

Prognosen för den samlade hälso- och sjukvården för helåret uppgår till 20 miljoner kronor jämfört med budget på 321 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras av prognostiserade underskott hos samtliga akutsjukhus, men främst Karolinska Universitetssjukhuset, som visar en prognos på ett underskott om 540 miljoner kronor. För att klara av vårduppdraget med ökad effektivitet måste Karolinska Universitetssjukhuset öka takten i omställningen till sitt nya uppdrag. Vård som inte ska utföras på Karolinska Universitetssjukhuset måste flytta till andra vårdgivare. Såväl inhyrning av medarbetare som konsultanvändningen måste minska. Den översyn av styrstrukturen på Karolinska Universitetssjukhuset som inletts av styrelsen är viktig för att förbättra styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar ett överskott om 400 miljoner kronor.

För helåret prognostiseras ett resultat på 702 miljoner kronor för kollektivtrafiken, vilket är 452 miljoner kronor högre än budget. Det ökade resultatet förklaras till stor del av engångseffekter.

Måluppfyllelsen i landstinget är relativt god. Målen för en ekonomi i balans uppfylls till fullo per augusti. Bedömningen för helåret är densamma. För helåret bedöms att fyra av sju övergripande mål nås. Det är värt att notera

att Stockholms läns landsting har en god måluppfyllelse i den nationella vårdgarantin.

Systemet för leveranser av förbrukningshjälpmedel fungerade inte som tänkt under sommaren 2018, vilket resulterade i förseningar. De patienter som drabbats av leveransförseningar från den 1 juni 2018 till den 31 juli 2018 föreslås inte faktureras för patientavgiften för förbrukningsmedel för den perioden. Det motsvarar en kostnad om cirka 6 miljoner kronor och hanteras inom ramen för hälso- och sjukvårdsnämndens budget.

I oktober 2018 gjorde ratinginstitutet Standard and Poor´s en ny bedömning av Stockholms läns landstings kreditvärdighet. Tack vare vår goda ekonomi har landstinget fortsatt en god kreditvärdighet, AA+.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 27 september 2018

Irene Svenonius

Gustaf Drougge

FÖRSLAG TILL BESLUT

Stockholms läns landsting
LANDSTINGSSTYRELSEN

2018-11-06

Vänsterpartiet

Ärende nr 15
LS 2017-1383
LS 2018-1037

Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting samt befrielse från patientavgift för förbrukningshjälpmedel

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige att besluta

att fastställa delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting utan den politiska kappan

att personer folkbokförda i Stockholms län befrias från patientavgift för förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli 2018 och att kostnaden om 6 miljoner kronor hanteras inom hälso- och sjukvårdsnämndens budget samt

att anföra följande

Vänsterpartiet välkomnar, och tillstyrker, förslaget om att personer folkbokförda i Stockholms län befrias från patientavgift för förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli 2018.

Hälso- och sjukvård
Hälso- och sjukvårdsnämndens prognos ligger över budget. Detta beror på lägre kostnader för köpt hälso- och sjukvård. Vi ställer oss frågan; var har den vården tagit vägen? Samtidigt prognostiserar samtliga akutsjukhus ett underskott. Karolinska universitetssjukhuset - 570 miljoner, och att detta beror på hög personalomsättning, hyrpersonal, löner mm. Danderyds sjukhus visar en resultatprognos på – 65 miljoner och Södersjukhuset – 49 miljoner av samma anledning. Detta bekymrar oss. Det är viktigt att se sambandet mellan hur arbetssituationen ser ut för vårdpersonalen och vilka förutsättningar och verktyg, de har för att uppnå målen.

Det är av stor vikt att samtliga nämnder och styrelser är kostnadseffektiva och håller budget. Men, och det framgår i ärendet, situationen på akutsjukhusen, som är de som drar ner hälso- och sjukvårdsnämndens budget, beror ju på hög personalomsättning. Kostnaden för inhyrd inhyrd personal ökar i jämförelse med tidigare år och beror just på svårigheter med rekrytering av personal, till hälso- och sjukvårdsverksamheten.
Detta är ingen ”kvick fix” - Det krävs en offensiv personalpolitik och åtgärder kring arbetsmiljön för framförallt sjuksköterskor och undersköterskor för att vända utvecklingen. Vad som behövs är en generell satsning för att göra det mer attraktivt för personal att utbilda sig och arbeta kvar.

Landstinget behöver våga pröva nya grepp som till exempel fler, och permanenta, försök med förkortad arbetstid. Samt att det behöver finnas utrymme för högre lönenivåer för till exempel sjuksköterskor. Vänsterpartiet har återkommande kritiserat den styrande alliansen för att inte göra tillräckligt för att förbättra arbetsvillkoren.

Trafiknämndens prognos för drift ligger högre än budget. Försäljning, och lägre kostnader köpt trafik, vi ställer även frågan här; var har den trafiken tagit vägen?

Investeringar
Trafiknämndens prognos ligger över budget. Detta beror på att upparbetningsgraden på infrastrukturinvesteringar inte kommit igång eller kommit så långt som de planerades. Trafiknämnden upparbetningsgrad är bara 41 procent för årets budget, för hela 2018 beräknas upparbetningsgraden vara 79 procent; hur ska det gå till? Det är framförallt trafiknämnden som har låg upparbetningsgrad vilket innebär att viktiga investeringar skjuts på 2019.

I den politiska kappan skrivs det att landstinget i denna situation bara måste göra nödvändiga investeringar men riktigt så ser det ju inte ut. Vi gör flera investeringar som inte är absolut nödvändiga, utan där vi kunnat hitta finansiering eller som blivit nödvändiga pga. Politisk inriktning, till exempel framtidens hälso- och sjukvård, kommuner som betalar för tunnelbana mm. Kostnaderna ökar med 5,3 procent jämfört med samma period förra året. Kostnaderna för helåret förväntas öka med 5,1 procent, det är inte långsiktigt hållbart.

Övrigt
Syftet med en delårsrapport är att landstingsfullmäktige ska kunna följa landstingets utveckling, men också vidta nödvändiga åtgärder om utvecklingen inte går åt det håll som är beslutat. Denna delårsrapport visar att dessa övergripande mål inte kommer att uppnås; *Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar, återinandel av befolkningen som har ett stort förtroende för vårdenläggning inom 7 dagar för personer 80+, Trygga resor, säkra processer för hållbar verksamhet och systematisk kompetensplanering.* Vad avser dessa så efterfrågar vi arbete- och åtgärder från den styrande koalitionen.

Vi kan utläsa att kvinnors sjukfrånvaro har minskat, dock med liten marginal så där finns ett fortsatt ytterst viktigt arbete att utföra.

Konsultinköpen minskar men ligger 2018 över budget med 93 miljoner kronor. Vi menar på att landstingets verksamheter bör arbeta vidare med att se till att verksamheterna har egen s k inhouse-kompetens för att minska konsultinköpen.

Landstingsstyrelsen

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-11-06

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ärende 15
LS 2017-1383
LS 2018-1037

Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting samt befrielse från patientavgift för förbrukningshjälpmedel

Socialdemokraterna välkomnar periodens goda ekonomiska resultat, liksom den positiva prognos som är ställd för helåret. Att landstinget även i år verkar nå en ekonomi i balans beror främst på två saker. För det första högre samlade skatteintäkter än budgeterat. För det andra ett lägre finansnetto. Det förra är något som landstinget inte kommer att kunna räkna med kommande år, eftersom konjunkturen nu ser ut att vända ner. Det senare är till stor del ett resultat av ständiga förseningar i flera stora investeringsprojekt, och innebär därmed i praktiken bara en uppskjuten kostnad som landstinget kommer att behöva hantera i kommande budgetprocess. Till detta kan läggas osäkerheten som det politiska läget på riksplanet skapar om vilka riktade statsbidrag som kommer att komma landstinget till del kommande år. Dessa tre faktorer sammantaget gör det tydligt att landstingsstyret framöver inte längre kommer att kunna luta sig tillbaka och lita till att intäktsutvecklingen ska rädda resultatet.

På kostnadssidan ser läget fortfarande mycket mörkt ut. Verksamhetskostnaderna prognosticeras att öka med 5,3 procent för helåret och överskrida budget med närmare två miljarder kronor. En stor del av detta handlar om kraftigt ökande bemanningskostnader. Det är helt uppenbart att en dålig personalpolitik kostar. Landstinget behöver bli en betydligt bättre arbetsgivare. Bara så kan vi få ner sjuktal, övertidstimmar, kraftig personalomsättning och inhyrning – och därmed de ohållbart höga bemanningskostnaderna. En annan kostnadspost som kan nämnas är konsultkostnader. Även här väntas budget överskridas för helåret. Vi ser behov av krafttag för att råda bot på detta.

I landstingsrådsberedningens skrivelse reagerar vi på skrivningen att Stockholms län sammanvägt har Sveriges kortaste vårdköer. Vem står för

den sammanvägningen undrar vi, och vilken vikt tillmättes egentligen rikets längsta köer till akutmottagning liksom de tusentals personer som väntar längre än 90 dagar på operation? Detta är två vårdköer som de styrande partierna i landstinget av någon anledning ständigt tycks glömma bort.

Stockholms läns landsting

LANDSTINGSSTYRELSEN

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-11-06

Sverigedemokraterna

LS 2017-1383, 2018-1037
Ärende 15

Angående Stockholms läns landsting Delårsrapport för 2018

Sverigedemokraterna ser positivt på den goda ekonomin i Stockholms läns landsting. Delårsrapporten visar på att utfallet har varit väsentligt högre än det ursprungliga budgeterade resultatet vilket till stor del har möjliggjorts av högre samlade skatteintäkter än förväntat.

Vi vill däremot uppmärksamma om att Stockholms läns landsting också har de bästa förutsättningarna, relativt andra landsting och regioner, där vår storstadsregion medför till korta fysiska avstånd samtidigt som det regionala inflytandet av att utgöra Sveriges huvudstad medför till ett gott skatteunderlag som ofta är väsentligt högre än hos andra landsting och regioner.

Vår uppgift som landstingspolitiker är därmed att förvalta stockholmarnas skattemedel för att i tider av låg ekonomisk tillväxt kunna erbjuda samma goda välfärdsfunktioner inom framförallt sjukvård och kollektivtrafik. I likhet med SKL ser vi att skatteunderlagstillväxten kommer att avta och normaliseras, om än inte försämras. I takt med de senaste årens höga asyl- och anhöriginvandring till Stockholms län i kombination med en bristande integration så ser vi stora problem med uteblivna skatteinkomster och framtida ökade åtaganden för framförallt hälso- och sjukvården.

Inför de kommande åren är det därför av största vikt att landstinget effektiviserar sina rutiner och framförallt gör en grundlig översyn av ogynnsamma avtal, en omotiverat stor och dyr konsultanvändning men också en bättre personalpolitik som motverkar incitament till inhyrd personal. Där vi idag ser en oroande bild av en kostnadsökning om närmare 20% i jämförelse med samma period föregående år.

Sverigedemokraterna följer landstingets ekonomiska situation och ser med tillförsikt på framtidens åtaganden där vi kommer att ställas inför utmaningen, att kombinera samma välfärdsservice med ett minskat skatteunderlag.

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Ekonomi
Mikael Löwenhielm

TJÄNSTEUTLÅTANDE

LS 2017-1383
LS 2018-1037

2018-10-29

Landstingsstyrelsen

Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting samt befrielse från patientavgift för förbrukningshjälpmedel

Ärendebeskrivning

Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting med uppföljning av nämnders och bolags genomförande av SLL Mål och budget 2018 inklusive helårsprognos för 2018, samt befrielse från patientavgift för personer folkbokförda i Stockholms län avseende förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli månad 2018.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting, inklusive bilaga
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 27 september 2018

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapport per augusti 2018 för Stockholms läns landsting, inklusive bilaga

att personer folkbokförda i Stockholms län befrias från patientavgift för förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli 2018 och att kostnaden om 6 miljoner kronor hanteras inom hälso- och sjukvårdsnämndens budget.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Stockholms läns landstings resultat före omställningskostnader uppgår till 3 905 miljoner kronor för perioden januari till augusti 2018, vilket är 2 854 miljoner kronor högre än budget. Resultatet efter omställningskostnader kopplade till genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård uppgår per augusti till 3 435 miljoner kronor.

Resultatprognosen före omställningskostnader för 2018 uppgår till 2 000 miljoner kronor, vilket är 1 738 miljoner kronor högre än budget. Det högre prognostiserade resultatet förklaras framför allt av högre samlade skatteintäkter, 715 miljoner kronor, samt lägre finansiella kostnader, 1 026 miljoner kronor.

Investeringsutfallet per sista augusti uppgår till 6 956 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 41 procent av årets budget om 17 046 miljoner kronor. För 2018 prognostiseras investeringarna uppgå till 13 401 miljoner kronor, vilket innebär en upparbetningsgrad på 79 procent av årets budget.

Landstingsfullmäktige har i SLL Mål och budget 2018, LS 2017-0452, beslutat om sju övergripande mål och 22 mål som mäts med 48 indikatorer samt målvärden för indikatorerna som ska vara uppfyllda per sista december. Förvaltningen gör bedömningen för 2018 att av 22 mål kommer elva mål att uppfyllas och tre mål inte att uppfyllas. Ett mål är osäkert om det kommer att uppnås och för sju mål görs bedömning av måluppfyllelse i samband med årsbokslutet. Det leder till att förvaltningen gör bedömning att följande fyra övergripande mål kommer att uppnås: Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården, Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, Tryggad kompetensförsörjning samt Långsiktigt hållbar ekonomi.

Förvaltningen följer i delårsrapporten upp landstingsstyrelsens uppmaningar/anmodanden till nämnder och bolag i uppsiktsrapporten för 2017, LS 2018-0486, och tertialrapport per april 2018 för Stockholms läns landsting, LS 2017-1380. Förvaltningens bedömning är att berörda nämnder och bolag har vidtagit åtgärder för att hörsamma landstingsstyrelsens uppmaningar, men att avvikelser kvarstår. Störst avvikelser finns för de nämnder och bolag som uppmanats att säkerställa en ekonomi i balans.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har föreslagit att fullmäktige ska besluta att personer folkbokförda i Stockholms län befrias från patientavgift för förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli 2018, samt att kostnaden om 6 miljoner kronor hanteras inom hälso- och sjukvårdsnämndens budget. Förvaltningen föreslår att fullmäktige tillstyrker nämndens förslag.

Bakgrund
Landstingsfullmäktige har i SLL Mål och budget 2018 slagit fast att landstingsstyrelsen ska stärka förmågan till uppsikt över den samlade landstingsverksamheten. En utvecklad uppföljning av ekonomi och verksamhet är en del i den stärkta uppsikten över verksamheterna och är bland annat grund för strategiska ställningstaganden och beslut. Till uppföljning och uppsikt kopplas också en utvecklad konsekvenskultur. Det innebär att landstingsstyrelsen gör en egen bedömning av nämnders och bolags efterlevnad av måluppfyllelse, styrande beslut, prioriteringar, effektivitet och produktivitet. Detta ska ske i tertial-, delårs- och årsrapporter. Vid avvikelser som är väsentliga kan landstingsstyrelsen i uppmana/anmoda nämnder och bolag att vidta åtgärder, eller föreslå landstingsfullmäktige att ge berörda nämnder och bolag i uppdrag att vidta åtgärder.

Landstingsfullmäktige har i SLL Mål och budget 2018 även slagit fast att landstingets målstyrning ska utvecklas för att åstadkomma en tydligare och mer effektiv styrning av nämnder och bolag. I en förbättrad målstyrning ingår också en utvecklad och fördjupad uppföljning. Landstingsstyrelsen ska säkra att de av landstingsfullmäktige beslutade målen och uppdragen uppnås inom beslutad budget.

Överväganden
Resultatet före omställningskostnader uppgår för perioden januari till augusti 2018 till 3 905 miljoner kronor, vilket är 2 854 miljoner kronor högre än budget. Resultatet efter omställningskostnader som är kopplade till genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård uppgår per augusti till 3 435 miljoner kronor.

Resultatprognosen för 2018 före omställningskostnader uppgår till 2 000 miljoner kronor, vilket är 1 738 miljoner kronor högre än budget. Den positiva avvikelsen i förhållande till budget förklaras framför allt av högre samlade skatteintäkter, 715 miljoner kronor, samt lägre finansiella kostnader, 1 026 miljoner kronor. Större avvikelser prognostiseras inom

verksamhetens intäkter och kostnader, vilka bedöms ta ut varandra under året så att nettokostnaden i stort motsvarar med budget.

Underskott prognostiseras av Karolinska Universitetssjukhuset, Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB, TioHundra AB, Stockholm Care AB, samt Waxholms Ångfartygs AB. Landstingsstyrelsen ser allvarligt på att flera nämnder och bolag prognostiserar en avvikelse mot de resultatkrav som landstingsfullmäktige har beslutat om i SLL Mål och budget. Det är viktigt att de nämnder och bolag som prognostiserar underskott vidtar åtgärder för att säkerställa ett resultat i enlighet med vad landstingsfullmäktige har beslutat för 2018.

Resultat Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Budget 2018 jan-aug	Avvikelse	Utfall 2017 jan-aug	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	15 823	14 898	925	13 969	24 501	22 544	1 957	22 177
Verksamhetens kostnader	-59 103	-59 363	260	-55 926	-92 515	-90 550	-1 964	-87 869
Avskrivningar	-3 649	-4 131	482	-3 309	-6 195	-6 198	3	-5 162
Verksamhetens nettokostnader	**-46 929**	**-48 595**	**1 667**	**-45 266**	**-74 208**	**-74 205**	**-4**	**-70 853**
Samlade skatteintäkter	51 985	51 529	456	49 838	78 008	77 293	715	74 949
Finansnetto	-1 151	-1 882	732	-1 201	-1 800	-2 826	1 026	-1 966
Resultat före omställningskostnader	**3 905**	**1 051**	**2 854**	**3 370**	**2 000**	**262**	**1 738**	**2 130**
Omställningskostnader	-470	-563	93	-656	-780	-845	65	-888
Resultat efter omställningskostnader	**3 435**	**487**	**2 947**	**2 714**	**1 220**	**-583**	**1 803**	**1 242**

Resultatprognosen för den samlade hälso- och sjukvården är 301 miljoner kronor lägre än budget. Hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar ett resultat som överstiger budget med 400 miljoner kronor. Ökningen kan främst hänföras till lägre kostnader för köpt hälso- och sjukvård. Merparten av akutsjukhusen prognostiserar ett lägre resultat än budget.

Karolinska Universitetssjukhuset redovisar en resultatprognos på -570 miljoner kronor i jämförelse med budget. Den främsta orsaken till avvikelsen är ökade bemanningskostnader, kopplat till en högre lönekostnadsutveckling, högre pensionskostnader, högre kostnader för inhyrd personal samt fler helårsarbeten än budgeterat. Sjukhuset har inte lyckats fasa ut personal i önskad takt.

Danderyds Sjukhus AB redovisar en resultatprognos på -65 miljoner kronor i jämförelse med budget. Förklaringen är ökade bemanningskostnader, kopplat till högre pensionskostnader och högre kostnader för inhyrd personal, till följd av rekryteringssvårigheter, främst till slutenvården och

akutmottagningen. En fortsatt hög vårdproduktion i kombination med ökad vårdtyngd för med sig ett behov av fler öppna vårdplatser.

Södersjukhuset AB redovisar en resultatprognos på -49 miljoner kronor i jämförelse med budget. Den främsta orsaken är ökade bemanningskostnader, kopplat till högre pensionskostnader och högre kostnader för inhyrd personal, till följd av rekryteringssvårigheter.

Södertälje Sjukhus AB redovisar en resultatprognos på -15 miljoner kronor i jämförelse med budget. Den främsta orsaken är ökade bemanningskostnader, kopplat till högre pensionskostnader samt ökade kostnader inom 24/7-verksamheten. En mycket hög personalomsättning på sjuksköterskor har medfört höga kostnader för bland annat inskolning.

TioHundra AB redovisar en resultatprognos på -10 miljoner kronor i jämförelse med budget. Orsaken är ökade bemanningskostnader, kopplat till högre pensionskostnader och högre kostnader för inhyrd personal, till följd av rekryteringssvårigheter, främst avseende läkare inom primärvården och psykiatrin.

Stockholm Care AB prognostiserar ett underskott på 2 miljoner kronor i jämförelse med budget. Avvikelsen i Stockholm Care AB förklaras av lägre intäkter för utlandsverksamheten.

Trafiknämndens resultatprognos, inklusive AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB, är sammanlagt 452 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen mot budget beror huvudsakligen på högre finansiella intäkter, till följd av försäljning av fordringar, samt lägre kostnader för köpt trafik, huvudsakligen avseende busstrafik. Waxholms Ångfartygs AB prognos på -10 miljoner kronor kan framför allt hänföras till ökade kostnader för bränsle inom trafikavtalen.

Kulturnämnden och tillväxt- och regionplanenämnden prognostiserar ingen avvikelse mot budget.

Landstingsstyrelsen prognostiserar sammanlagt ett resultat som är 1 561 miljoner kronor högre än budget, vilket förklaras av ökade samlade skatteintäkter och lägre finansiella kostnader inom koncernfinansiering, lägre finansiella kostnader för NKS Bygg samt realisationsvinster från fastighetsförsäljningar inom Landstingsfastigheter Stockholm.

Den övriga verksamheten inom Stockholms läns landsting omfattar Locum AB, revisorskollegiet, Landstingshuset i Stockholm AB och AB Stockholms Läns Landstings Internfinans. Den övriga verksamheten prognostiserar resultat som är högre än, eller lika med, budget.

Investeringsutfallet per sista augusti uppgår till 6 956 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 41 procent av årets budget om 17 046 miljoner kronor. För 2018 prognostiseras investeringarna uppgå till 13 401 miljoner kronor, vilket innebär en upparbetningsgrad på 79 procent av årets budget. Trafiknämnden prognostiserar den största avvikelsen mot budget med 2 831 miljoner kronor. Det är framför allt förändringar i de större investeringarna som orsakat detta. Flera kollektivtrafikinvesteringar har framflyttningar och förskjutningar av tidplaner. Konsekvensen av tidsförskjutningarna är att lägre utgifter belastar 2018 samtidigt som behoven av investeringar, vilka kommer att belasta kommande budget för 2019 och dess planår, består.

Landstingsfullmäktige har i SLL Mål och budget 2018, LS 2017-0452, beslutat om sju övergripande mål, och 22 mål som mäts med 48 indikatorer samt målvärden för indikatorerna som ska vara uppfyllda per sista december. Förvaltningen gör bedömningen för 2018 att av 22 mål kommer elva mål att uppfyllas och tre mål inte att uppfyllas. Ett mål är osäkert om det kommer att uppnås och för sju mål görs bedömning av måluppfyllelse i samband med årsbokslutet. Det leder till att förvaltningen gör bedömning att följande fyra övergripande mål kommer att uppnås: Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården, Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, Tryggad kompetensförsörjning samt Långsiktigt hållbar ekonomi. Landstingsstyrelsen anser att det är osäkert om det övergripande målet Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet kommer att uppnås medan det för de övergripande målen Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt samt Hållbar verksamhet görs en bedömning angående måluppfyllelse först i årsbokslutet. I enlighet med vad landstingsfullmäktige lagt fast i SLL Mål och budget 2018 anses ett mål vara uppnått då hälften av de underliggande indikatorerna är uppnådda. Ett övergripande mål anses uppnått då minst hälften av de tillhörande

Landstingsfullmäktige beslutar om verksamhetens inriktning, ekonomiska förutsättningar, mål och prioriteringar, samt ger nämnder och bolag uppdrag kring implementering, utredningar och analyser. Uppdragen är ett av landstingsfullmäktiges sätt att styra verksamheten för att nå målen i SLL

Mål och budget 2018. Sammantaget har landstingsfullmäktige, i samband med budget eller löpande under året, beslutat om 127 uppdrag. Av dessa är 29 avslutade, 93 pågående och fem ej påbörjade per den sista augusti 2018.

Landstingsstyrelsen beslutade den 20 februari 2018, LS 2018-0242, att uppdra åt landstingsdirektören att sammanställa utvecklingen av konsultinköp och kostnader samt redovisa det för landstingsstyrelsen. Delårsrapporten innefattar en redogörelse för hur kostnader för konsulter utvecklats under 2018 för landstingskoncernen som helhet och för nämnder och bolag. Prognosen för 2018 är att konsultkostnaderna minskar i jämförelse med 2017, men ligger över budget för 2018. Prognosen för konsultkostnader motsvarar 0,9 procent av landstingets totala verksamhetskostnader. Utvecklingen av konsultkostnader under 2018 kommer även att redovisas i samband med årsbokslutet.

Förvaltningens bedömning är att berörda nämnder och bolag har vidtagit åtgärder för att hörsamma de uppmaningar och anmodanden som landstingsstyrelsen tidigare har beslutat om, men att avvikelser kvarstår. Störst avvikelser finns för de nämnder och bolag som uppmanats att säkerställa en ekonomi i balans, varav Karolinska Universitetssjukhuset står för den största avvikelsen. Förvaltningen ser risker med att de åtgärder som nämnder och bolag föreslår inte kommer att kunna realiseras fullt ut under 2018. Förvaltningen följer utvecklingen noggrant och för en löpande dialog med nämnder och bolag för att säkerställa genomförandet av verkningsfulla åtgärder. Förvaltningen kommer vid behov att återkomma till landstingsstyrelsen och fullmäktige med förslag till åtgärder.

Landstingsfullmäktige gav den 13 december 2016 hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att, i samarbete med Kommunförbundet i Stockholms län (Storsthlm), utarbeta ett förslag till kommunalisering av den basala hemsjukvården som inkluderar nivån på skatteväxling, LS 2016-1244. Arbetet avbröts den 20 februari 2018 efter ett beslut i Storsthlms styrelse, då länets kommuner inte kunnat enas i frågan om vilka grunder en kommande skatteväxling ska utgå ifrån. Att arbetet med att kommunalisera hemsjukvården har avbrutits innebär att Stockholms läns landsting även fortsättningsvis ansvarar för hemsjukvården i ordinärt boende.

Stockholms läns sjukvårdsområde ansvarar sedan den 1 juni 2018 för leveranser av förbrukningshjälpmedel till brukare i hemmet. Det gäller till exempel näring, inkontinenshjälpmedel och diabetesprodukter. Enligt avtalet med hälso- och sjukvårdsnämnden ska Stockholms läns

sjukvårdsområde hantera patientavgifter. Patientavgifterna tillfaller i sin helhet hälso- och sjukvårdsnämnden, och har ingen resultatpåverkan på Stockholms läns sjukvårdsområde. Systemet för leveranser fungerade inte som tänkt under sommaren 2018, vilket resulterade i förseningar. Mot bakgrund av omständigheterna tog t.f. hälso- och sjukvårdsdirektör den 19 juli 2018 ett delegationsbeslut, HSN 2016-4715, om att de patienter som drabbats av leveransförseningar från den 1 juni 2018 till den 31 juli 2018 inte ska faktureras för patientavgiften för förbrukningsmedel. Hälso- och sjukvårdsnämnden har i beslut den 27 september 2018, HSN 2018-0237, föreslagit att landstingsstyrelsen ska föreslå landstingsfullmäktige besluta om befrielse från patientavgift för personer folkbokförda i Stockholms län, för förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli 2018. Det motsvarar en kostnad om cirka 6 miljoner kronor och hanteras inom ramen för hälso- och sjukvårdsnämndens budget. Förvaltningen föreslår att landstingsstyrelsen och fullmäktige beslutar i enlighet med hälso- och sjukvårdsnämndens förslag.

Ekonomiska konsekvenser
Inga ytterligare ekonomiska konsekvenser av beslutet.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Henrik Gaunitz
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:
Akt
SLL Styrning och ekonomi
Samtliga nämnder och bolag

Godkänd av Malin Frenning, 2018-10-29

Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsens förvaltning

DELÅRSRAPPORT AUGUSTI 2018

LS 2017-1383

Stockholms läns landsting

Delårsrapport per augusti 2018

Innehållsförteckning

1. Inledning 4

2. Organisation 6

3. Väsentliga händelser under 2018 6

4. Styrning och ledning 8
4.1 Styrning 8
4.1.1 Uppföljning av uppsiktansvar 9
4.1.2 Intern styrning och kontroll 10
4.2 Mål och uppdrag 11

5. Ekonomisk analys 16
5.1 Resultat 16
5.1.1 Intäkter 17
5.1.2 Kostnader 19
5.1.3 Resultat per verksamhetsområde och nämnd/bolag 21
5.1.4 Jämförelsestörande poster 24
5.2 Avstämning mot balanskravet 24
5.3 Finansiering 24

6. Investeringar 25
6.1 Investeringar inom hälso- och sjukvård 27
6.1.1 Fastighetsinvesteringar inom hälso- och sjukvård 27
6.1.2 Nya Karolinska Solna 30
6.2 Investeringar inom kollektivtrafik 31
6.2.1 Större kollektivtrafikinvesteringar 31
6.3 Landstingsstyrelsen 34

7. Förväntad ekonomisk utveckling 34

8. Hälso- och sjukvård 36
8.1 Mål och uppdrag för hälso- och sjukvården 37
8.1.1 Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården 37
8.2 Ekonomiskt resultat för hälso- och sjukvården 42
8.3 Bemanning 46
8.4 Vårdkonsumtion 47
8.5 Vårdproduktion 49

9. Kollektivtrafik 50

9.1 Mål och uppdrag för kollektivtrafiken 52
9.1.1 Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem 52
9.2 Ekonomiskt resultat för kollektivtrafiken....54
9.3 Resande 57

10. Kultur 58
10.1.1 Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet 58
10.2 Ekonomiskt resultat för kulturnämnden 60

11. Regionplanering.... 60
11.1 Mål och uppdrag för regionplaneringen 61
11.1.1 Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt 61
11.2 Ekonomiskt resultat för tillväxt- och regionplanenämnden 62

12. Landstingsstyrelsen 63
12.1 Mål och uppdrag för landstingsstyrelsen.... 64
12.1.1 Hållbar verksamhet 65
12.1.2 Tryggad kompetensförsörjning 68
12.1.3 Långsiktigt hållbar ekonomi.... 69

13. Övrig verksamhet....71

14. Ekonomisk redovisning....73
14.1 Resultaträkning....73
14.2 Balansräkning 74
14.3 Kassaflödesanalys 76
14.4 Driftsredovisning 77
14.5 Investeringsredovisning 78
14.6 Konsultkostnader....79
14.7 Redovisningsprinciper....79

1. Inledning

Den sammanställda redovisningen för landstingskoncernen, Stockholms läns landsting, ger en samlad bild av samtliga nämnder och bolags ekonomi. I rapporten används benämningen landstingskoncernen eller Stockholms läns landsting. I delårsrapportens förvaltningsberättelse kapitel 2 till 7 beskrivs viktiga händelser under perioden, styrning och ledning, uppsikt och målstyrning samt den ekonomiska utvecklingen inom landstingskoncernen. I förvaltningsberättelsens kapitel 8 till 13 beskrivs olika verksamhetsområden, som till exempel hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Delårsrapporten avslutas med ekonomisk information innehållande bland annat resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys.

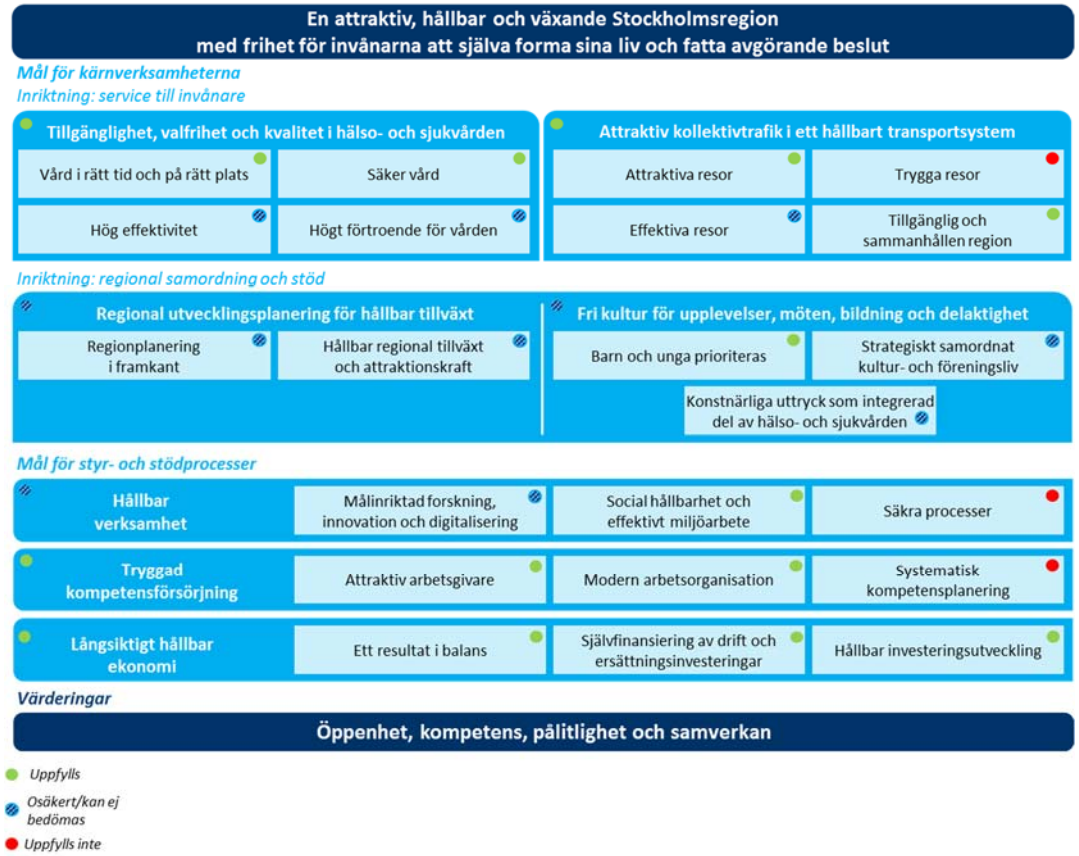
Stockholms läns landstings resultat före omställningskostnader[1] uppgår per augusti till 3 905 miljoner kronor, och överstiger periodens budget med 2 947 miljoner kronor. Resultatet, efter omställningskostnader som är kopplade till genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård, uppgår per augusti till 3 435 miljoner kronor.

Prognosen för 2018 före omställningskostnader uppgår till 2 000 miljoner kronor. Periodens positiva resultatutveckling och den positiva prognosen i jämförelse med budget förklaras främst av högre samlade skatteintäkter, i kombination med lägre finansiella kostnader. Resultatprognosen efter omställningskostnader uppgår till 1 220 miljoner kronor. I prognosen ingår realisationsvinster på 594 miljoner kronor, vilket innebär att balanskravsresultatet enligt kommunallagen bedöms uppnås.

Investeringsutfallet per sista augusti uppgår till 6 956 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 41 procent av årets budget på 17 046 miljoner kronor. För 2018 prognostiseras investeringarna uppgå till 13 401 miljoner kronor, vilket innebär en upparbetningsgrad på 79 procent. Största avvikelsen mot budget prognostiseras av trafiknämnden.

Landstingsfullmäktige har i SLL Mål och budget 2018, LS 2017–0452, beslutat om sju övergripande mål, och 22 mål som mäts med 48 indikatorer samt målvärden för indikatorerna som ska vara uppfyllda per sista december.

[1] Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård.

Landstingsstyrelsen gör bedömningen för 2018 att av 22 mål kommer 11 mål att uppfyllas och tre mål inte att uppfyllas. Ett mål är osäkert om det kommer att uppnås och för sju mål görs bedömning av måluppfyllelse i samband med årsbokslutet.

Det leder till att landstingsstyrelsen gör bedömning att följande fyra övergripande mål kommer att uppnås: Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården, Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, Tryggad kompetensförsörjning samt Långsiktigt hållbar ekonomi. Landstingsstyrelsen anser att det är osäkert om det övergripande målet Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet kommer att uppnås medan det för de övergripande målen Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt samt Hållbar verksamhet inte går att göra en bedömning angående måluppfyllelse förrän i årsbokslutet.

Landstingsfullmäktige ger nämnder och bolag uppdrag som ett sätt att nå fullmäktiges mål. Totalt finns det 127 beslutade uppdrag från landstingsfullmäktige. Landstingsstyrelsens bedömning är att 29 är avslutade, 93 pågående och 5 ej påbörjade i samband med delårsrapporteringen per augusti 2018.

2. Organisation

Landstingskoncernen

I tabellen framgår de nämnder och bolag som ingår i Stockholms läns landstings verksamhet och som ingår i den sammanställda redovisningen.

Landstingskoncernen

Landstinget	Koncernbolag m.m.	

Landstingsfullmäktige, nämnder och styrelser
• Landstingsstyrelsen
• Hälso- och sjukvårdsnämnden
• Trafiknämnden
• Kulturnämnden
• Tillväxt- och regionplanenämnden
• Patientnämnden
• Revisorskollegiet
• Karolinska Universitetssjukhuset
• Stockholms läns sjukvårdsområde
	Landstingshuset i Stockholm AB (100 %)
	• Södersjukhuset AB
	• Danderyds Sjukhus AB
	  • Barnbördshuset Stockholm AB (49 %)
	• Södertälje Sjukhus AB
	• S:t Eriks Ögonsjukhus AB
	• Folktandvården Stockholms län AB
	• Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
	• Stockholm Care AB
	• MediCarrier AB
	• Locum AB
	  • AB Terreno
	• Waxholms Ångfartygs AB
	• AB Stockholms Läns Landstings Internfinans
		AB Storstockholms lokaltrafik (100 %)
		• SL Infrateknik AB
		• AB SL Finans
		• SL Älvsjö AB
		
		Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (50 %)
		• TioHundra AB

3. Väsentliga händelser under 2018

Stockholm blir region

Den 19 juni 2018 beslutade riksdagen att Stockholms läns landsting får bilda region och att landstinget från januari 2019 tar över ansvaret för regionalt tillväxtarbete från Länsstyrelsen i Stockholms län. Stockholms läns landsting har redan i dag närliggande uppgifter, inte minst genom att landstinget är regionplaneorgan i Stockholms län. Skillnaden blir ett utökat ansvar för att identifiera och vidta insatser som bidrar till hållbar regional tillväxt och utveckling, däribland att ansvara för att i dialog med kommunerna ta fram ett förslag till länsplan för statligt finansierad transportinfrastruktur. Förberedelser pågår inom landstinget för att förbereda organisationen för de tillkommande uppgifterna och för att utveckla samverkansformer med länets kommuner och andra regionala aktörer.

Ett effektivare Stockholms läns landsting

Landstingsdirektören har i uppdrag från landstingsstyrelsen, LS 2017–0180, att säkerställa en effektiv ledning och styrning av Stockholms läns landsting och har därför inrättat programmet Effektivare landsting som bland annat syftar till att minska administrationen. Inom ramen för arbetet med ett effektivare landsting har bland annat följande genomförts:

- Landstingsfullmäktiges beslut i SLL Mål och budget 2018 om kostnadseffektiviseringar på de centrala nämndernas förvaltningar genomförs och följs upp.
- Landstingsstyrelsens roll har fortsatt att renodlas, bl.a. genom att ansvar för landstingsarkivet och biblioteket i landstingshuset överförts till kulturnämnden, LS 2017-1140. Fullmäktige har även gett landstingsstyrelsen i uppdrag att sälja Berga naturbruksgymnasium, LS 2016-0188.
- Fördelningen av ansvar mellan landstingsstyrelsen och Locum AB för landstingets vårdfastigheter har tydliggjorts, LS 2017-1002.
- Landstingsfullmäktiges styrning har tydliggjorts genom nya policyer för kommunikation, LS 2016-0567, finans, LS 2017-0949, och inköp, LS 2017-1197.
- Införande av det landstingsgemensamma beslutsstödsystemet Stödet pågår, i enlighet med landstingsfullmäktiges beslut i SLL Mål och budget 2018 om att genomföra en digitalisering av ledningsprocessen inklusive mål, uppdrag samt internkontroll, LS 2017-1061.

Framtidsplanen för hälso- och sjukvård

Under perioden har arbetet med genomförandet av Framtidsplanen[2] fortsatt och införandet av den nya vårdstrukturen för akut omhändertagande och patientvägledning av vuxna prioriterats. Utgångspunkten har varit etablerandet av en intensivakut på Karolinska Universitetssjukhuset i Solna som öppnades den 1 maj 2018. Omstyrning av patientflöden, i och med den nya vårdstrukturen, har skett stegvis, vilket i sin tur har påverkat alla akutsjukhus parallellt som införandet av närakuter har fortgått. Totalt än nu nio av tio närakuter driftsatta, den sista öppnar under hösten 2018. Införandet av den nya vårdstrukturen har generellt förlöpt enligt plan. Samtidigt har ett intensifierat arbete inletts avseende akut omhändertagande samt hänvisning och patientvägledning av barn. Kommunikations- och informationsinsatser på olika nivåer till befolkningen och patienter samt inom hälso- och sjukvårdsstrukturen har varit viktiga.

Kollektivtrafik

Från och med februari 2018 kan kunderna betala sina biljetter med betalkort och med Swish på webben och i mobilappen. I och med att ett nytt standardiserat mobilbiljettsystem tagits i drift skapas förutsättningar för trafikhuvudmän i Sverige att sälja och validera varandras biljetter. Implementering av valideringsstolpar på Roslagsbanan och Saltsjöbanan pågår och arbetet beräknas vara klart under hösten 2018.

[2] LS 1104-0574, LS 1109-1229, LS 1304-0527, LS 1409-1068

Den 9 juli 2018 uppstod ett allvarligt fel på en rulltrappa på station Stockholms City. Stationerna Stockholm City och Stockholm Odenplan stängdes tillfälligt för trafik. Efter en vecka öppnades station Stockholm Odenplan och i slutet av juli öppnades Stockholm City åter för trafik.

Under året har de sista SL-bussarna drivna på icke förnyelsebara drivmedel fasats ut. Det innebär att AB Storstockholms Lokaltrafik och Stockholmsregionens busstrafik, som första huvudstadsregion i världen, nu är 100 procent fossilfri.

Statsbidrag
Riksdagen beslutade i december 2017 om budgetpropositionen för 2018. Landstingen tillförs medel för att öka tillgängligheten och samordningen i hälso- och sjukvården (Patientmiljarden) samt för att skapa goda förutsättningar för vårdens medarbetare (Personalmiljarderna).

Valet och budgetproposition för 2019
Resultatet från riksdagsvalet innebär att ny regering ännu inte är plats. Den kommande budgetpropositionen och följande riksdagsbehandling kan komma att ändra på de ekonomiska förutsättningarna för landstinget. Osäkerheten om omfattningen och inriktningen av de specialdestinerade statsbidragen är stor och kommer att klargöras när riksdagen beslutat om statsbudgeten för 2019. Därutöver råder det osäkerhet om inriktningen av det framtida kostnadsutjämningssystemet.

Uppföljning av landstingsstyrelsens uppmaningar och anmodanden till nämnder och bolag
Landstingsstyrelsen bedömer att nämnder och bolag i allt väsentligt har uppmärksammat styrelsens uppmaningar och anmodanden i uppsiktsrapporten för 2017, LS 2018-0486, och tertialrapport per april 2018 för Stockholms läns landsting, LS 2017-1380. Även om nämnder och bolag har vidtagit åtgärder kvarstår avvikelser. Samtliga uppmaningar och anmodanden står därför kvar. Störst avvikelser visar de nämnder och bolag som uppmanats att säkerställa en ekonomi i balans, varav Karolinska Universitetssjukhuset står för den största avvikelsen. Landstingsstyrelsen ser risker med att de åtgärder som nämnder och bolag föreslår inte kommer att kunna realiseras fullt ut under 2018. Landstingsstyrelsen följer utvecklingen noggrant och kommer vid behov att återkomma till fullmäktige med förslag till åtgärder.

4. Styrning och ledning

4.1 Styrning

Stockholms läns landsting är en demokratiskt styrd och till största del offentligt finansierad verksamhet med ansvar för hälso- och sjukvård,

kollektivtrafik, och regional utveckling i Stockholms län. Landstinget arbetar också med att stärka kulturen i länet. Landstingsfullmäktige är landstingets högsta beslutande organ och styr koncernen genom att fatta beslut i frågor som påverkar verksamhetens övergripande organisation, inriktning och prioriteringar. Landstingsstyrelsen ansvarar på uppdrag av landstingsfullmäktige för att styra, leda, samordna, följa upp och ha uppsikt över förvaltningen av landstinget. En förutsättning för effektiv styrning och ledning är att landstinget har ett tydligt och samordnat styr- och ledningssystem som samtliga nämnder och bolag integrerar i sin styrning och uppföljning så att det följs på alla nivåer.

4.1.1 Uppföljning av uppsiktansvar

Landstingsstyrelsen har, enligt kommunallagen, ett uppsiktsansvar över landstingets samtliga nämnder, hel- och delägda bolag, kommunalförbund samt stiftelser.

Uppsiktsrapporten är landstingsstyrelsens redskap för att återrapportera till landstingsfullmäktige om den uppsikt som har genomförts under året. I rapporten framgår landstingsstyrelsens syn på hur väl nämnder och bolag har följt landstingsfullmäktiges beslut. I det fall landstingsstyrelsen identifierat brister lämnar landstingsstyrelsen en anmodan i uppsiktsrapporten. Detta sker i samband med Stockholms läns landstings Årsredovisning.

Bedömningen är att nämnder och bolag i allt väsentligt har uppmärksammat anmodanden från tidigare år, att arbete pågår men med avvikelser och att alla anmodanden kvarstår för samtliga verksamheter.

Störst avvikelser har de som fått en anmodan om att säkerställa en ekonomi i balans och som per augusti sammanlagt redovisar en negativ prognosavvikelse på 662 miljoner i förhållande till budget. Av dessa är 570 miljoner kronor hänförliga till Karolinska Universitetssjukhuset. Detta innebär att de åtgärder som nämnder och bolag tidigare angett inte har haft avsedd effekt eller orsakas av faktorer de haft begränsad möjlighet att påverka. Landstingsstyrelsen ser risker i prognosen i att de åtgärder som föreslås inte kommer att kunna realiseras fullt ut för året 2018. Utöver de verksamheter som fick anmodan kopplat till ej uppfyllt resultatkrav i uppsiktsrapporten 2017 uppvisar nu även Södersjukhuset AB, Waxholms Ångfartygs AB en negativ prognos. Även dessa verksamheter och deras åtgärder kommer därför att följas upp i särskild ordning. Sammantaget redovisar dessa nämnder och bolag en prognos som innebär en avvikelse på -733 miljoner kronor.

Landstingsstyrelsens bedömning är att hälso- och sjukvårdsnämnden succesivt tar steg i rätt riktning kopplat till helhetsansvaret för hälso- och

sjukvården. De åtgärder som hälso- och sjukvårdsnämnden lyfter fram är analys av vårdbehov, kopplat till investeringar och utveckling av vårdavtal, som en del av en kommande beställarplan, samt arbetet med långtidsutredning Hälso- och sjukvård 2040. Detta följer av det systemansvar som framgår av reglementet och är avgörande för genomförandet av Framtidsplanen för hälso- och sjukvård och hanteringen av fortsatta strategiska utmaningar. Landstingsstyrelsen ser däremot ett behov av att fortsätta och utvidga arbetet, framförallt kopplat till kompetensförsörjning och digitalisering.

Övriga områden som kräver fortsatt fokus och intensifierat arbete med åtgärder är kopplat till att säkerställa att tillgänglighetsmålet Vård i rätt tid och på rätt plats uppfylls för Karolinska Universitetssjukhuset, att samtliga nämnder behöver intensifiera arbetet med informationssäkerhet, samt att följa upp interna kontroller för ett ändamålsenligt och effektivt nyttjande av konsulter.

4.1.2 Intern styrning och kontroll

Intern kontroll handlar om att nämnder och bolag ska säkerställa att verksamheten bedrivs säkert, effektivt, ändamålsenligt och inom fastställda ekonomiska förutsättningar, samt att rapporteringen är tillförlitlig och att lagar, förordningar och interna regler följs. Därutöver ska den interna styrningen och kontrollen ge underlag för kontinuerliga förbättringar.

Försäkran om tillfredställande intern kontroll

Samtliga nämnder och styrelser har, i enlighet landstingsstyrelsens anvisningar, inkommit med en försäkran att de har vidtagit nödvändiga åtgärder för att uppnå en tillfredställande intern styrning och kontroll. Samtliga nämnder och bolag har till sina delårsrapporter bifogat en uppföljning per sista augusti av sina beslutade internkontrollplaner för 2018. Se vidare bilaga A1 Återrapportering intern kontroll.

Uppföljning av planerade åtgärder

Landstingsstyrelsen följer upp genomförandet av planerade åtgärder och hur effektivt dessa åtgärder hanterar de risker som rapporterats.

Resultatet visar att 15 av 22 nämnder och bolag inte har några stora avvikelser i genomförandet av de planerade åtgärderna. De bedöms därför ha en fullgod följsamhet. Utfallet innebär en förbättring i jämförelse med helår 2017, då 11 nämnder och bolag uppvisade följsamhet.

Landstingsstyrelsen kommer i dialog med de nämnder och bolag som omfattas av ovanstående avvikelser diskutera alternativa åtgärder för att minimera riskexponeringen.

Huvudsakliga landstingsövergripande riskområden

De inrapporterade internkontrollplanerna och delårsrapporterna visar att landstingets verksamhetsförändringar och investeringar utgör en stor del av landstingets riskexponering. Majoriteten av de rapporterade riskerna har pågående åtgärder som bedöms reducera risken vid avslutad åtgärd. Det blir därför särskilt viktigt att säkerställa att dessa risker och relaterade åtgärders status och effekt följs upp löpande och hanteras ur ett koncernperspektiv. Detta gäller särskilt risker som är kopplade till

- en omfördelning av vård enligt Framtidsplanen för hälso- och sjukvård
- genomförande av Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM)
- högre utgifter än planerat inom ramen för pågående och kommande investeringar
- kostnadskontroll, tidsplaner och kvalitet i överlämnande och mottagande, samt leveranser inom landstingskoncernens projekt och upphandlingar
- att effektiviseringar som ska bromsa kostnadsutvecklingen implementeras för sent eller inte får avsedd effekt
- sårbarhet inom kompetensförsörjning, samt förutsättningar för att rekrytera och behålla personal inom kritiska yrkeskategorier
- landstingskoncernens måluppfyllelse
- förmågan att upprätthålla och efterleva krav på hög säkerhet inom framförallt informationssäkerhet.

4.2 Mål och uppdrag

Landstingsfullmäktige har i SLL Mål och budget 2018, LS 2017–0452, fattat beslut om vision och övergripande mål för landstinget, som bryts ned i mål och mäts med hjälp av indikatorer. Målvärdena för indikatorerna ska vara uppfyllda vid årets slut. Landstinget har sju övergripande mål: Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet inom hälso- och sjukvården, Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt, Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet, Hållbar verksamhet, Tryggad kompetensförsörjning samt Långsiktigt hållbar ekonomi. De övergripande målen är uppdelade i 22 mål som mäts med 48 indikatorer.

I delårsrapporten per augusti följs utfallet upp för flertalet indikatorer under de övergripande målen Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet inom hälso- och sjukvården, Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet samt Långsiktigt hållbar ekonomi.

För flertalet indikatorer och mål, även de som inte mäts per augusti, görs en bedömning av om målen kommer att nås per december. Målen anses

uppfyllda då minst hälften av de underliggande indikatorerna är uppfyllda och de övergripande målen anses uppfyllda då minst hälften av målen under dessa är uppfyllda.

Landstingsstyrelsen gör bedömningen för 2018 att av 22 mål kommer 11 mål att uppfyllas och tre mål inte att uppfyllas. Ett mål är osäkert om det kommer att uppnås och för sju mål går det inte att göra någon bedömning angående måluppfyllsele förrän i årsbokslutet.

Det leder till att landstingsstyrelsen gör bedömning att följande fyra övergripande mål kommer att uppnås: Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården, Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, Tryggad kompetensförsörjning samt Långsiktigt hållbar ekonomi. Landstingsstyrelsen anser att det är osäkert om det övergripande målet Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet kommer att uppnås medan det för de övergripande målen Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt samt Hållbar verksamhet inte går att göra en bedömning angående måluppfyllelse förrän i årsbokslutet.

Mål och indikator	Utfall 2018 aug	Utfall 2017 aug	Prognos måluppfyllelse	Mål 2018	Ansvarig nämnd
TILLGÄNGLIGHET, VALFRIHET OCH KVALITET I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN			●		**HSN**
Vård i rätt tid och på rätt plats			●		
Andel specialistläkarbesök utanför akutsjukhus	54 %	52 %	●	≥ 55 %	
Andel besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och akutsjukhusens akutmottagningar	48 %	37 %	●	≥ 40 %	
Andel patienter som får vård inom 5 dagar hos husläkare	92 %	87 %	●	≥ 90 %	
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	72 %	71%	●	≥ 73 %	
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	85 %	85%	●	≥ 90 %	
Säker vård			●		
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	6,9 %	7,1%	●	≤ 8,1 %	
Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården för personer (80+)	8,2 %	8,3 %	●	≤ 7,5 %	
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare	320	335	●	≤ 325	
Hög effektivitet			-		
Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete	71 %	63 %	●	≥ 70 %	
Följsamhet till kloka listan	84 %	84 %	●	≥ 86 %	
Beställarens köpkraft	-	-	-	≥ 85,3 %	
Högt förtroende för vården			-		
Andel av befolkningen som har ett stort förtroende för vården	57 %	60 %	●	≥ 65,0 %	
Andelen som anger att det skulle rekommendera sin husläkarmottagning till andra	-	-	-	≥ 82,0 %	
ATTRAKTIV KOLLEKTIVTRAFIK I ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM			●		**TN**
Attraktiva resor			●		
Nöjda resenärer - allmän kollektivtrafik	80 %	82 %	●	≥ 75 %	
Nöjda resenärer - särskild kollektivtrafik	86 %	85 %	●	≥ 90 %	
Nöjda resenärer - allmän skärgårdstrafik	96 %	96 %	●	≥ 91 %	
Trygga resor			●		
Andel resenärer som känner sig trygga i allmän kollektivtrafik på land och med pendelbåtar	71 %	71 %	●	≥ 77 %	
Effektiva resor			-		
Andel förnybar energi i kollektivtrafiken	-	-	-	≥ 90 %	
Kostnad per personkilometer	-	-	-	≤ 3,40 kr	
Tusentals påstigande en vanlig vardag	2 731	2 667	●	≥ 2803	
Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna	-	-	-	≥ 50,5 %	
Tillgänglig och sammanhållen region			●		
Busstrafik, fungerande automatiskt inre utrop	-	-	-	≥ 87 %	
Andel spårfordon med tillgängligt insteg	100 %	100 %	●	≥ 100 %	

FRI KULTUR FÖR UPPLEVELSER, MÖTEN, BILDNING OCH DELAKTIGHET			●		**KuN**
Barn och unga prioriteras			●		
En övervägande andel av det externa stödet ska gå till verksamheter för barn och unga	72 %	67,0 %	●	≥ 70 %	
Strategiskt samordnat kultur- och föreningsliv			-		
Andel kommuner som anser att landstinget på ett tydligt sätt strategiskt samordnar länets kultur- och föreningsliv	-	-	-	≥ 75 %	
Konstnärligt uttryck som integrerad del av hälso- och sjukvården			●		
Andel av framtidsplanens investeringar som används för konstnärlig gestaltning	1,6 %	-	●	1-2 %	
REGIONAL UTVECKLINGSPLANERING FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT			-		**TRN**
En regionplanering i framkant			-		
Kommunala planers överensstämmelse med plankartan i RUFS			-	≥ 80 %	
Hållbar regional tillväxt och attraktionskraft			-		
Antal nystartade företag per 1000 invånare			-	≥ 16	
HÅLLBAR VERKSAMHET			-		**LS**
Målinriktad forskning, innovation och digitalisering			-		
Andel av det under året tillsatta landstingsfinansierade forskningstjänsterna som är inriktade på folksjukdomar			-	≥ 70 %	
Andel publicerade vetenskapliga artiklar om folksjukdomar m.m. av landstingsfinansierade forskare			-	≥ 70 %	
Andel av landstingets nämnder och bolag som har infört metoder och verktyg för att arbeta med innovationer på ett systematiskt sätt			-	≥ 25 %	
Digitaliseringsgrad, Antal avslutade ärenden i 1177 Vårdguidens e-tjänster per 1000 invånaare och månad			●	≥ 22,5	
Social hållbarhet och effektivt miljöarbete			●		
Andel av landstingets nämnder och bolag som har metoder och verktyg för ett systematiskt arbete med hållbarhet			-	≥ 25 %	
Andel av leverantörer inom prioriterade områden som har granskats med avssende på social hållbarhet			●	≥ 10 %	
Klimatpåverkan från utsläppp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter			●	-42%	
Andel ekologiska livsmedel i patientmåltider			-	≥ 40 %	
Säkra processer			●		
Andel av nämnder och bolag som har infört metoder och verktyg för ett systematiskt arbete med:					
Informationssäkerhet			-	≥ 60 %	
Säkerhet			●	≥ 60 %	
Krisberedskap			●	≥ 60 %	
TRYGGAD KOMPETENSFÖRSÖRJNING			●		**LS**
Attraktiv arbetsgivare			●		
Medarbetarskapsindex			●	≥ 76	
Ledarskapsindex			●	≥ 77	
Totalindex			●	≥ 74	
Modern arbetsorganisation			●		
Andel av landstingets akutsjukhus samt SLSO och AISAB som har utvecklat sin arbetsorganisation genom uppgiftsväxling			●	85%	
Systematisk kompetensplanering			●		
Andel medarbetare i SLL som använder KOLL			●	≥ 65 %	
LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR EKONOMI			●		**LS**
Ett resultat i balans			●		
Resultatet beaktat synnerliga skäl	3 905 mkr		●	265 mkr	
Självfinansering av drift och ersättningsinvesteringar			●		
Finansiering av landstingets driftskostnader och ersättningsinvesteringar ska ske inom koncernens kassaflöde	100 %		●	100%	
Hållbar investeringsutveckling			●		
Kapitalkostnadernas andel av landstingets totala intäkter	6,9 %		●	≤ 9,5 %	
Räntebärande skulders andel av de totala intäkterna	-		●	≤ 70 %	

Uppdrag kopplade till mål

Landstingsfullmäktige beslutar om verksamhetens inriktning, ekonomiska förutsättningar, mål och prioriteringar, samt ger nämnder och styrelser uppdrag kring implementering, utredningar och analyser. Uppdragen är ett av landstingsfullmäktiges sätt att styra verksamheten för att nå målen i SLL Mål och budget 2018.

I tabellen redovisas de uppdrag som har beslutats av landstingsfullmäktige, i samband med budget eller löpande under året. Totalt finns 127 beslutade uppdrag från landstingsfullmäktige att hantera. De flesta uppdrag är givna under 2018, 68 stycken, varav 41 uppdrag har sitt ursprung ifrån SLL Mål och budget 2018. Det återstår 43 uppdrag från 2017 att hantera och 16 uppdrag är tidigare år. Flera av de äldre uppdrag som är kvar avser investeringar som sträcker sig över en lång tidsperiod.

Landstingsstyrelsen har i delårsrapporten kopplat alla uppdrag till mål i SLL Mål och budget 2018, även de uppdrag som är givna innan 2018.

Antal uppdrag	Övergripande mål
25	Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården
9	Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem
0	Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet
3	Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt
32	Hållbar verksamhet
8	Tryggad kompetensförsörjning
50	Långsiktigt hållbar ekonomi
127	**Totalt antal uppdrag**

Totalt finns det vid delåret 127 beslutade uppdrag från landstingsfullmäktige. I delåret per augusti rapporteras 29 uppdrag vara avslutade, vilket är fler än i tertialet per april då 15 uppdrag var avslutade. De avslutade uppdragen har givits av fullmäktige under perioden mellan 2014 till 2018.

Antal uppdrag	Status	Kommentar
5	Ej påbörjade[1)]	Samtliga av dessa uppdrag är givna under 2018
70	Pågående enligt plan	
23	Pågående med avvikelse[2)]	
29	Avslutade[3)]	
127	**Totalt antal uppdrag**	

[1)] Ett uppdrag har lagts upp för planering eller att uppdraget inte är påbörjat vid rapporteringstillfället.

[2)] Uppdraget pågår men det finns avvikelser att rapportera.

[3)] Uppdraget är avslutat och rapporteras som utfört.

Flera uppdrag är delade till fler än en nämnd eller ett bolag. De 127 uppdragen från landstingsfullmäktige resulterar sammanlagt i 173 uppdrag för nämnder och bolag att hantera. Uppdragen kopplade till mål kommenteras vidare i kapitel 8–13.

5. Ekonomisk analys

Stockholms läns landsting redovisar ett positivt resultat för perioden januari till augusti 2018. Ett positivt resultat bidrar till ökad ekonomisk stabilitet, vilket skapar utrymme för prioriterade och nödvändiga investeringar så att länets invånare får en tillgänglig vård med god kvalitet och en tillförlitlig kollektivtrafik.

5.1 Resultat

Resultat Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Budget 2018 jan-aug	Avvikelse	Utfall 2017 jan-aug	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	15 823	14 898	925	13 969	24 501	22 544	1 957	22 177
Verksamhetens kostnader	-59 103	-59 363	260	-55 926	-92 515	-90 550	-1 964	-87 869
Avskrivningar	-3 649	-4 131	482	-3 309	-6 195	-6 198	3	-5 162
Verksamhetens nettokostnader	**-46 929**	**-48 595**	**1 667**	**-45 266**	**-74 208**	**-74 205**	**-4**	**-70 853**
Samlade skatteintäkter	51 985	51 529	456	49 838	78 008	77 293	715	74 949
Finansnetto	-1 151	-1 882	732	-1 201	-1 800	-2 826	1 026	-1 966
Resultat före omställningskostnader	**3 905**	**1 051**	**2 854**	**3 370**	**2 000**	**262**	**1 738**	**2 130**
Omställningskostnader	-470	-563	93	-656	-780	-845	65	-888
Resultat efter omställningskostnader	**3 435**	**487**	**2 947**	**2 714**	**1 220**	**-583**	**1 803**	**1 242**

Resultatet före omställningskostnader uppgår per augusti till 3 905 miljoner kronor, vilket överstiger budget för perioden med 2 854 miljoner kronor.

Landstingsstyrelsen prognostiserar att landstingskoncernens resultat före omställningskostnader kommer att uppgå till 2 000 miljoner kronor, vilket är en ökning med 900 miljoner kronor sedan föregående prognos. Årets prognosavvikelse i jämförelse med budget uppgår till 1 738 miljoner kronor, och förklaras av högre samlade skatteintäkter med 715 miljoner kronor, samt lägre finansiella kostnader på 1 026 miljoner kronor som ingår i finansnettot. Större avvikelser prognostiseras inom verksamhetens intäkter och kostnader, vilka bedöms ta ut varandra under året så att nettokostnaden i stort blir lika med budget.

Underskott prognostiseras av Karolinska Universitetssjukhuset, Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB, TioHundra AB, Stockholm Care AB, samt Waxholms Ångfartygs AB. Landstingsstyrelsen ser allvarligt på att flera nämnder och bolag prognostiserar en avvikelse mot de resultatkrav som landstingsfullmäktige har beslutat om i SLL Mål och budget. Det är viktigt att de nämnder och

bolag som prognostiserar underskott vidtar åtgärder för att säkerställa ett resultat i enlighet med vad landstingsfullmäktige har beslutat för 2018.

Omställningskostnaderna prognostiseras till 780 miljoner kronor, vilket är 65 miljoner kronor lägre än budget, på grund av viss tidsförskjutning i genomförande av Framtidsplanen avseende främst Stockholms läns sjukvårdsområde, Södersjukhuset AB och Södertälje Sjukhus AB.

Resultatprognosen för året, efter omställningskostnader, uppgår till 1 220 miljoner kronor.

5.1.1 Intäkter

Verksamhetens intäkter	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Patientavgifter sjuk- och tandvård	882	964	-83	917	1 410	1 452	-42	1 412
Biljettintäkter	5 517	5 520	-3	5 297	8 472	8 449	23	8 140
Försäljning av primärtjänster[1)]	1 576	1 434	143	1 302	2 179	2 188	-9	2 271
Hyresintäkter, försäljning av tjänster, material, varor	2 932	3 039	-107	2 611	4 639	4 382	257	4 271
Statsbidrag och övriga bidrag	3 727	3 076	651	2 792	5 796	4 746	1 050	4 377
Övriga intäkter	1 189	865	324	1 050	2 005	1 326	678	1 706
Summa verksamhetens intäkter	**15 823**	**14 898**	**925**	**13 969**	**24 501**	**22 544**	**1 957**	**22 177**

[1)] Primärtjänster utgörs av såld hälso- och sjukvård, tandvård samt försäljning av övriga primärtjänster.

Verksamhetens intäkter per augusti uppgår till 15 823 miljoner kronor, vilket är 925 miljoner kronor högre än budget för perioden.

För året prognostiserar landstingsstyrelsen att intäkterna kommer att öka till 24 501 miljoner kronor, vilket är 1 957 miljoner kronor högre än budget.

Patientavgifterna beräknas minska med 42 miljoner kronor i jämförelse med budget, vilket främst beror på utflyttningen av vård från egen vårdproduktion inom landstinget till vårdproduktion i extern regi. Brist på personal för att bemanna vårdavdelningar och mottagningar medför också försämrade möjligheter till intäkter avseende patientavgifter.

Biljettintäkterna inom kollektivtrafiken är i stort i nivå med budget och prognostiseras uppgå till 8 472 miljoner kronor, vilket är 23 miljoner kronor högre än budget.

Hyresintäkter, försäljning av tjänster, material och varor prognostiseras öka med 257 miljoner kronor. Större delen av avvikelsen avser tillkomna hyreskontrakt för uthyrning av lokaler.

Statsbidrag och övriga bidrag förväntas överstiga budget med 1 050 miljoner kronor. Riksdagen beslutade i december 2017 om statsbudgeten

för 2018 som innehåller ett antal åtgärder som riktas mot verksamheter som landsting ansvarar för. Detta innebär bland annat att Stockholms läns landsting har tillförts medel för att förbättra tillgängligheten och samordningen i hälso- och sjukvården (Patientmiljarden) med 224 miljoner kronor samt för att skapa goda förutsättningar för vårdens medarbetare (Personalmiljarderna) med 447 miljoner kronor. I Vårändringsbudgeten för 2018 beslöt riksdagen i juni att statsbudgeten för 2018 för Stockholms läns landsting ska utökas med 137 miljoner kronor för ökad tillgänglighet inom hälso- och sjukvården. Genom att staten ställer krav på motprestationer för att statsbidragen ska kunna erhållas väntas landstinget i princip ha kostnader i lika stor omfattning som intäkterna. Riktade och tidsbegränsade statsbidrag ger inte optimala förutsättningar för långsiktig planering.

Prognosen för övriga intäkter innefattar en ökning i jämförelse med budget om 678 miljoner kronor. Största posten avser reavinster från fastighetsförsäljningar med 257 miljoner kronor inom landstingsfastigheter Stockholm.

Samlade skatteintäkter

Samlade skatteintäkter	Prognos	Budget	Förändring	Utfall	Förändring
Mkr	**2018**	**2018**		**2017**	**PR/17**
Skatteintäkter	72 942	73 349	-407	70 611	3,3 %
Generella statsbidrag	6 268	5 803	465	5 847	7,2 %
Utjämningssystemet	-1 202	-1 859	657	-1 510	-20,4 %
Summa samlade skatteintäkter	**78 008**	**77 293**	**715**	**74 949**	**4,1 %**
Förändring från föregående år, mkr	3 059	2 344		3 939	
Förändring från föregående år, procent	4,1%	3,1%		5,5%	
Skattesats	**12,08**	**12,08**		**12,08**	

De samlade skatteintäkterna innefattar tre delar: skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningssystemet.

Den sammanlagda prognosen för de samlade skatteintäkterna, inklusive generella statsbidrag, är 715 miljoner kronor högre än budget.

Skatteintäkterna, som är den enskilt största posten i de samlade skatteintäkterna, prognostiseras minska med 407 miljoner kronor i jämförelse med årets budget. Minskningen förklaras av att prognosen för skatteunderlagstillväxten för 2018 har reviderats ner, främst till följd av ändrade regler för grundavdrag för pensionärer.

De generella statsbidragen överstiger budget med 465 miljoner kronor, vilket främst avser överenskommelsen med staten om bidrag till landstingen för läkemedelsförmånerna för 2018.

Landstinget kompenseras för de lägre skatteintäkterna via utjämningssystemet, vilket är förklaringen till förändringen på 657 miljoner kronor.

5.1.2 Kostnader

Verksamhetens kostnader	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Bemanningskostnader	-21 092	-20 401	-691	-19 603	-31 900	-30 537	-1 364	-30 556
Köpt hälso- och sjukvård	-13 915	-14 035	120	-13 180	-21 720	-21 428	-292	-20 407
Köpt trafik	-8 900	-9 316	416	-8 834	-13 780	-14 131	350	-13 447
Läkemedel	-5 183	-5 144	-40	-4 779	-7 927	-7 730	-197	-7 217
Material och varor m.m.	-3 586	-3 537	-49	-3 268	-5 915	-5 608	-307	-5 425
Lämnade bidrag	-1 278	-1 485	207	-1 303	-2 021	-2 034	13	-1 773
Lokalkostnader, hyra av utrustning	-1 800	-1 976	176	-1 758	-3 295	-3 003	-292	-3 011
Övriga kostnader	-3 349	-3 471	122	-3 202	-5 957	-6 080	123	-6 034
Summa verksamhetens kostnader	**-59 103**	**-59 363**	**260**	**-55 926**	**-92 515**	**-90 550**	**-1 964**	**-87 869**

Verksamhetens kostnader uppgår per augusti till 59 103 miljoner kronor. För året beräknas kostnaderna öka till 92 515 miljoner kronor, vilket överstiger budget med 1 964 miljoner kronor.

Den största avvikelsen i jämförelse med budget avser bemanningskostnader som för året prognostiseras till 31 900 miljoner kronor, vilket är 1 364 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen mot budget är hänförlig till de nämnder och bolag som bedriver hälso- och sjukvård.

Personalvolymen mätt i antal helårsarbeten[3] uppgår till 42 996 per sista augusti, vilket är 267 helårsarbeten fler än i budget för perioden. För året prognostiseras avvikelsen till 175 helårsarbeten fler än budget.

I bemanningskostnaden per augusti ingår kostnad för inhyrd personal med 534 miljoner kronor, vilket motsvarar 2,5 procent av den totala bemanningskostnaden för perioden. Samtliga landstings och regioners gemensamma överenskommelse, satt tillsammans med Sveriges kommuner och landsting, innebär en målsättning om att maximalt 2 procent av de totala bemanningskostnaderna ska gå till inhyrd personal. Kostnaden för inhyrd personal ökar i jämförelse med tidigare år och beror på svårigheter med rekrytering av personal, till hälso- och sjukvårdsverksamheten.

[3] Helårsarbeten avser avtalad tid (närvaro och frånvaro) i förhållande till det individuella heltidsmåttet för aktuellt antal dagar under perioden.

Sjukfrånvaron har minskat något i jämförelse med samma period föregående år. I relation till ordinarie arbetstid var sjukfrånvaroandelen 6,1 procent, i jämförelse med 6,2. Det är kvinnors sjukfrånvaro som minskat, från 6,9 procent till 6,8.

Sjukfrånvaroredovisning	**Utfall 2018**	**Utfall 2017**
Procent	**jan-aug**	**jan-aug**
Sjukfrånvaroandel i relation till ordinarie arbetstid		
Kvinnors sjukfrånvaroandel	6,8	6,9
Mäns sjukfrånvaroandel	3,7	3,6
Totala sjukfrånvaroandelen	**6,1**	**6,2**
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i relation till total sjukfrånvarotid *	50	53

** Av all sjukfrånvaro utgjorde sjukfrånvaron med 60 dagar eller mer 50 procent.*

Pensionskostnaden uppgår per augusti till 2 710 miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 3 810 miljoner kronor och överstiger budget med 215 miljoner kronor. Utfallet baseras på pensionsprognosen från augusti 2018[4]. Prognosförändringen beror dels på att ett ökat antal personer ingår i pensionsberäkningen i jämförelse med den prognos som låg till grund för budgeten, dels på förändrade antaganden avseende utvecklingen av reallöner och inkomstbasbelopp.

Prognosen för köpt hälso- och sjukvård överstiger budget med 292 miljoner kronor och kan främst kopplas till den tillgänglighetssatsning som landstinget genomför under 2018. Kostnaderna för köpt trafik förväntas bli lägre än budget, främst inom busstrafiken. Detta förklaras av lägre indexkostnader för busstrafiken och lägre incitamentskostnader inom järnvägstrafiken. Färdtjänsttrafikens kostnader är också lägre till följd av färre resande. Läkemedelskostnaden ökar med 197 miljoner kronor i jämförelse med budget. Större poster avser förbrukningshjälpmedel, samt läkemedel inom cancerområdet.

Övriga större kostnader, som avviker i jämförelse med budget, avser köpt hälso- och sjukvård, material och varor, lokalkostnader, samt hyra av utrustning.

[4] Pensionsprognos från KPA per sista augusti med beräknat utfall för helåret 2018 periodiserad i tolftedelar.

Inom posten övriga kostnader ingår konsultkostnader om 526 miljoner kronor, vilket överstiger budget med 24 miljoner kronor. Prognosen för året är att konsultkostnader minskar i jämförelse med föregående år, men ligger 93 miljoner kronor över budget. Konsultkostnader förväntas bli högre än budget inom samtliga verksamhetsområden, men främst inom kollektivtrafiken. Prognosen för konsultkostnader motsvarar 0,9 procent av landstingets totala verksamhetskostnader. Landstingsstyrelsens förvaltnings konsultkostnader innehåller även upparbetade konsultkostnader för programmet Framtidens vårdinformationsmiljö SLL.

Finansnetto

I resultatprognosen för året är finansnettot 1 026 miljoner kronor lägre än budget. Orsaken är främst lägre upplåningsbehov till följd av hög ingående likviditet från tidigare års resultat samt ett lägre investeringsutfall. Refinansiering av OPS-avtalet för NKS påverkar också prognosen positivt med 169 miljoner kronor. AB Storstockholms Lokaltrafik har sålt fordringar till ett värde av 337 miljoner kronor som också ingår i prognosen.

5.1.3 Resultat per verksamhetsområde och nämnd/bolag

Hälso- och sjukvårdsverksamheten prognostiserar ett sammanlagt resultat som är 301 miljoner kronor lägre än budget. Största negativa avvikelsen prognostiseras av Karolinska Universitetssjukhuset med 570 miljoner kronor. Även Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB och TioHundra AB prognostiserar negativ budgetavvikelse.

Kollektivtrafiken prognostiserar sammantaget ett resultat som är 452 miljoner kronor högre än budget. I utfallet ingår realisationsvinster från försäljningar fordringar på 337 miljoner kronor. Waxholms Ångfartygs AB prognostiserar ett underskott i jämförelse med budget på 10 miljoner kronor.

Kulturnämnden samt tillväxt- och regionplanenämnden prognostiserar ingen avvikelse mot budget.

Landstingsstyrelsen totalt prognostiserar en avvikelse som överstiger budget på 1 561 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras främst av ökade samlade skatteintäkter och lägre finansiella kostnader inom landstingsstyrelsen, refinansiering OPS-avtalet i NKS bygg, samt realisationsvinster från fastighetsförsäljningar inom Landstingsfastigheter Stockholm.

Övrig verksamhet redovisar sammantaget en resultatprognos som är 26 miljoner kronor bättre än budget, vilket främst förklaras av lägre finansiella kostnader i Landstingshuset i Stockholm AB.

Resultat per nämnd och bolag

Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Period Budget jan-aug	Avvikelse	Utfall 2017 jan-aug	Prognos helår aug	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017*
Hälso- och sjukvård								
Hälso- och sjukvårdsnämnden	1 014,3	362,2	652,1	797,1	400,0	0,0	400,0	356,7
Kommunalförbundet sjukvård och omsorg	-2,5	0,0	-2,5	-9,3	0,0	0,0	0,0	-2,5
Stockholms läns sjukvårdsområde	169,5	158,9	10,6	179,2	105,0	105,0	0,0	104,3
Karolinska Universitetssjukhuset	-385,7	-192,7	-193,1	-64,2	-540,0	30,2	-570,2	-96,7
Södersjukhuset AB	28,6	63,6	-34,9	72,2	-39,6	9,4	-49,0	15,0
Danderyds Sjukhus AB	7,6	79,8	-72,2	47,2	-58,5	6,5	-65,0	-51,4
Södertälje Sjukhus AB	6,1	10,9	-4,8	-6,8	-11,7	3,3	-15,0	-31,0
TioHundra AB	-3,3	4,8	-8,1	-3,4	-10,0	0,0	-10,0	-13,9
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	39,2	31,9	7,3	45,6	42,0	33,0	9,0	60,3
Folktandvården Stockholms Län AB	82,1	74,5	7,6	92,3	125,0	125,0	0,0	124,7
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	-6,9	-0,2	-6,7	-1,1	0,7	0,7	0,0	-7,8
Stockholm Care AB	1,0	1,7	-0,7	2,7	0,5	2,5	-2,0	1,7
MediCarrier AB	4,5	3,4	1,0	10,7	6,0	5,0	1,0	9,7
Patientnämnden	3,7	0,0	3,7	3,5	0,0	0,0	0,0	2,6
Hälso- och sjukvård totalt	**958,3**	**598,9**	**359,5**	**1 165,6**	**19,5**	**320,6**	**-301,1**	**471,9**
Kollektivtrafik								
Trafiknämnden:								
Trafikförvaltningen	67,1	15,8	51,3	178,4	2,9	0,0	2,9	217,5
Färdtjänstverksamheten	59,0	18,0	41,0	47,1	40,0	0,0	40,0	33,7
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	1,5	1,4	0,1	0,0	2,1	0,0	2,1	0,0
AB Storstockholms Lokaltrafik	1 167,4	218,9	948,5	793,9	666,7	250,0	416,7	215,2
Waxholms Ångfartygs AB	5,8	10,4	-4,7	10,3	-9,6	0,0	-9,6	16,7
Kollektivtrafik totalt	**1 300,8**	**264,6**	**1 036,2**	**1 029,7**	**702,1**	**250,0**	**452,1**	**483,2**
Kulturnämnden	**11,0**	**1,5**	**9,5**	**17,8**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-0,4**
Tillväxt- och regionplanenämnden	**7,3**	**0,0**	**7,3**	**4,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,5**
Landstingsstyrelsen								
Landstingsstyrelsens förvaltning	183,8	0,0	183,8	141,7	-12,0	0,0	-12,0	50,7
NKS Bygg	111,9	-2,3	114,3	20,7	222,0	0,0	222,0	38,8
Skadekontot	6,8	0,0	6,8	2,7	0,0	0,0	0,0	-1,2
Koncernfinansiering	737,0	-74,1	811,0	513,0	513,3	-622,1	1 135,4	831,8
Landstingsfastigheter Stockholm	566,0	277,5	288,4	469,9	550,0	334,9	215,1	366,8
Landstingsstyrelsen totalt	**1 605,2**	**201,1**	**1 404,4**	**1 148,0**	**1 273,3**	**-287,2**	**1 560,5**	**1 286,9**
Övriga								
Locum AB	13,7	3,7	9,9	-2,5	9,0	7,0	2,0	12,6
Revisorskollegiet	5,8	3,7	2,1	5,4	0,0	0,0	0,0	0,1
Landstingshuset i Stockholm AB	94,7	-20,9	115,6	226,5	-7,5	-31,3	23,8	-120,5
AB SLL Internfinans	2,8	2,0	0,8	3,8	3,5	3,0	0,5	4,5
Övriga totalt	**117,0**	**-11,5**	**128,5**	**233,3**	**5,0**	**-21,3**	**26,3**	**-103,3**
Koncernjusteringar	-95,6	-3,8	-91,8	-228,2	0,1	0,1	0,0	-4,9
S:a resultat samtliga resultatenheter	**3 905,1**	**1 050,7**	**2 854,4**	**3 370,3**	**2 000,0**	**262,2**	**1 737,8**	**2 129,7**
Omställningskostnader	-470,4	-563,3	92,9	-656,2	-779,6	-845,0	65,4	-887,5
Resultat inklusive omställningskostnader	**3 434,7**	**487,5**	**2 947,2**	**2 714,1**	**1 220,4**	**-582,8**	**1 803,3**	**1 242,2**

*Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

5.1.4 Jämförelsestörande poster

Mkr	Utfall jan-aug 2018	Utfall jan-aug 2017	Bokslut 2017
Under verksamhetens intäkter:			
Reavinster från fastighetsförsäljningar, Landstingsfastigheter Stockholm	257	48	120
Under verksamhetens kostnader:			
Utrangering investeringar Röda Linjen	-	-	-472
Under finansnetto:			
Ränteförändring pensionsskuld	-	-	-126
Reavinst vid försäljning av fordran, AB Storstockholms Lokaltrafik	337	-	-
Omställningskostnader	-470	-656	-888
Summa jämförelsestörande poster	**124**	**-608**	**-1 366**

Jämförelsestörande poster i utfallet utgörs av realisationsvinster från fastighetsförsäljningar inom Landstingsfastigheter Stockholm, realisationsvinster vid försäljning av fordringar inom AB Storstockholms Lokaltrafik, samt omställningskostnader kopplade till framtidens hälso- och sjukvård.

5.2 Avstämning mot balanskravet

Prognosen för 2018 inklusive omställningskostnader uppgår till 1 220 miljoner kronor. Med avdrag för realisationsvinster på 594 miljoner kronor uppgår prognosen till 626 miljoner kronor, vilket innebär att landstinget uppfyller lagens krav på en ekonomi i balans. Balanskravresultatet redovisas i detalj under 14.1 Resultaträkning.

5.3 Finansiering

Stockholms läns landsting ratingbetyg, från kreditvärderings- och ratinginstitutet Standard & Poor's, är fortsatt AA+.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans bedriver löpande placerings- och upplåningsverksamhet enligt landstingets finanspolicy.

Landstingsfullmäktige har fastställt en upplåningsram på 95 miljarder kronor. Summan avser samtliga avtalade låne- och kreditlöften, låne-program och leasingförpliktelser, samt checkräkningskrediter. Landstingets räntebärande skulder har under året ökat med 4 434 miljoner kronor och uppgår per den sista augusti till 50 399 miljoner kronor.

6. Investeringar

Stockholmsregionen växer, vilket ställer höga krav på god tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården och en väl fungerande kollektivtrafik, både för befintliga och nya invånare. Årets investeringsvolym är omfattande och innebär betydande utmaningar för landstingets ekonomi.

Landstinget genomför en av de största satsningarna någonsin i hälso- och sjukvården. Framtidsplanen innebär att landstinget bygger nytt, rustar upp och utvecklar arbetssätt som förstärker vården och ger en tillgängligare och effektivare vård där fler patienter får rätt vård, i rätt tid, på rätt plats och till rätt kostnad.

Investeringarna uppgår per augusti 2018 till 6 956 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 41 procent i förhållande till en budgeterad årsvolym på 17 046 miljoner kronor.

Prognosen för året visar på ett utfall på 13 401 miljoner kronor, vilket är 3 645 miljoner kronor lägre än budget. Prognosen motsvarar en upparbetningsgrad på 79 procent av årets budget. Större avvikelser mot budget prognostiseras inom kollektivtrafiken med 2 831 miljoner kronor.

Investeringar per nämnd och bolag

Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Utfall 2017 jan-aug	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse	Bokslut 2017
Hälso- och sjukvård						
Hälso- och sjukvårdsnämnden	3,8	16,0	5,0	5,0	0,0	19,9
Stockholms läns sjukvårdsområde	81,9	33,8	126,4	212,6	86,2	96,6
Karolinska Universitetssjukhuset	142,3	108,6	230,0	198,0	-32,0	196,6
Södersjukhuset AB	157,8	57,2	138,4	116,3	-22,1	119,1
Danderyds Sjukhus AB	56,8	48,8	105,0	105,0	0,0	110,1
Södertälje Sjukhus AB	17,2	152,0	26,0	26,0	0,0	165,2
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	5,4	4,2	13,3	12,0	-1,3	9,3
Folktandvården Stockholms Län AB	38,3	30,7	75,0	75,0	0,0	62,5
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	3,7	7,5	0,0	15,0	15,0	17,4
Stockholm Care AB	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
MediCarrier AB	1,4	1,8	2,4	2,4	0,0	3,3
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Hälso- och sjukvård totalt	**508,7**	**461,1**	**721,5**	**767,3**	**45,8**	**800,5**
Kollektivtrafik						
Trafiknämnden:						
Trafikförvaltningen inkl färdtjänst	97,2	30,1	182,3	267,0	84,7	508,1
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	568,3	358,2	1 107,3	1 605,2	497,9	684,7
AB Storstockholms Lokaltrafik	2 082,2	3 949,7	3 993,6	6 242,9	2 249,3	6 376,4
Waxholms Ångfartygs AB	21,2	31,5	75,3	74,0	-1,3	48,4
Kollektivtrafik totalt	**2 769,0**	**4 369,4**	**5 358,5**	**8 189,1**	**2 830,6**	**7 617,6**
Kultur						
Kulturnämnden	0,4	0,4	0,6	0,7	0,1	0,9
Kultur totalt	**0,4**	**0,4**	**0,6**	**0,7**	**0,1**	**0,9**
Regionplanering						
Tillväxt och regionplanenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionplanering totalt	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Landstingsstyrelsen						
Landstingsstyrelsens förvaltning	194,8	104,7	1 227,3	2 134,5	907,2	236,0
NKS Bygg	414,5	1 925,7	1 227,3	1 449,5	222,2	2 780,5
Koncernfinansiering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	491,4
Landstingsfastigheter Stockholm	3 067,8	1 633,7	4 861,0	4 500,0	-361,0	3 287,8
Landstingsstyrelsen totalt	**3 677,1**	**3 664,2**	**7 315,6**	**8 084,0**	**768,4**	**6 795,6**
Övriga						
Locum AB	0,9	0,3	4,5	4,5	0,0	1,1
Landstingsrevisorerna	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Övriga totalt	**0,9**	**0,3**	**4,7**	**4,7**	**0,0**	**1,1**
S:a investeringar	**6 956,1**	**8 495,4**	**13 401,0**	**17 045,8**	**3 644,8**	**15 215,7**

6.1 Investeringar inom hälso- och sjukvård

Investeringar i utrustning inom hälso- och sjukvård uppgår till 509 miljoner kronor per augusti 2018, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i förhållande till årets budget på 66 procent. Prognosen för året är 722 miljoner kronor, vilket är 46 miljoner kronor lägre än budget. Förklaringen till avvikelsen avser Stockholms läns sjukvårdsområde som prognostiserar lägre inköp av hjälpmedel.

Karolinska Universitetssjukhuset prognostiserar ökade investeringar i jämförelse med budget, beroende på ett ökat behov av utrustning i samband med inflyttning i de nya lokalerna i Nya Karolinska Solna.

Södersjukhuset AB prognostiserar en avvikelse från budget som beror på övertagandet av Strål- och Onkologverksamheten från Karolinska Universitetssjukhuset.

6.1.1 Fastighetsinvesteringar inom hälso- och sjukvård

Fastighetsinvesteringar inom hälso- och sjukvård redovisas inom landstingsstyrelsen, Landstingsfastigheter Stockholm. Locum AB ansvarar för verksamheten i Landstingsfastigheter Stockholm.
Investeringar inom Nya Karolinska Solna redovisas inom landstingsstyrelsen, NKS bygg.

Prognosen för Landstingsfastigheter Stockholm är att årets investeringar överstiger budget med 361 miljoner kronor. Avvikelsen beror på övertagande av investeringsobjekt från NKS Bygg, LS 2017-1002, som avser om- och nybyggnation N-kvarteret, förbindelse Norrbacka samt ombyggnad av Q-kvarteret. NKS Bygg har gjort motsvarande justering i sin prognos.

Tabellen redovisar de strategiska fastighetsinvesteringarna som pågår under året. Landstingsstyrelsen bedömer att totalprognosen för fastighetsinvesteringarna inte avviker i någon större utsträckning mot total budget. Inte heller från beslutade tidplaner. Aktuell status och avvikelser för innevarande år, samt totalprognos kommenteras nedan.

Hälso- och sjukvårdsinvesteringar Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Prognos 2018	Budget 2018	Total ack utfall	Total prognos	Total budget	Total upparbet-ningsgrad
Ny behandlingsbyggnad, Danderyds sjukhus	376	491	337	1 464	2 186	2 186	67%
Vårdavdelningar och behandling, S:t Görans sjukhus	267	430	400	653	2 374	2 385	27%
Ny- och ombyggnation, Södertälje sjukhus	78	134	99	1 085	1 200	1 200	90%
Ny byggnad västläge - behandlingsbyggnad, Södersjukhuset	474	635	452	1 932	2 362	2 362	82%
Ny byggnad västläge - vårdbyggnad, Södersjukhuset	186	232	230	632	743	750	84%
Vårdavdelningar, entré, Sollentuna sjukhus	337	506	509	847	1 207	1 204	70%
Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 1, Danderyds sjukhus	124	204	204	452	608	608	74%
Byggnad 74 - Nytt försörjningskvarter, Södersjukhuset	75	103	11	517	589	598	86%
Ny- och ombyggnation av operation (CHOPIN), Karolinska Huddinge	367	575	672	1 024	1 940	1 940	53%
Allmänpsykiatri enkelrum, Huddinge	21	30	34	91	140	140	65%
Nacka – vårdavdelningar	123	227	170	217	590	590	37%
Om & Nybyggnation N-Kvarteret (KS-NKS)	221	321	245	221	543	543	41%

Ny behandlingsbyggnad, Danderyds sjukhus

Invändiga installationer och stomkompletteringar pågår i den nya behandlingsbyggnaden i en högre takt än budgeterat och är anledning till att prognosen för året är högre.

Vårdavdelningar och behandling, S:t Görans sjukhus

Stomresning och fasadarbeten pågår för de två nya byggnaderna på sjukhusområdet. Ett förnyat genomförandebeslut, som säkerställer att investeringen kan leverera rätt omfattning, godkändes av landstingsfullmäktige i mars 2018. Detta är anledningen till att prognosen för året är högre än budget[5].

Ny- och ombyggnation, Södertälje sjukhus

Invändiga installationer och stomkompletteringar av etapp 2 avseende ombyggnation är påbörjade. Den högre prognosen för året beror på slutreglering av etapp 1 avseende nybyggnation.

Ny byggnad västläge – behandlingsbyggnad, Södersjukhuset

Invändiga installationer och stomkompletteringar pågår i den nya behandlingsbyggnaden. Ett förnyat genomförandebeslut, som säkerställer att investeringen kan leverera rätt omfattning och slutföras enligt

[5] Årets budget justeras inte av ett nytt genomförandebeslut. I den totala budgeten har genomförandebeslutet beaktats.

ursprunglig plan, godkändes av landstingsfullmäktige i december 2017. Detta är anledningen till att prognosen för året är högre än budget[6].

Ny byggnad västläge – vårdbyggnad, Södersjukhuset
Invändiga installationer och stomkompletteringar i den nya vårdbyggnaden pågår enligt plan.

Vårdavdelningar, entré, Sollentuna sjukhus
Invändiga arbeten och kompletterande installationsarbeten i ombyggnationen av Sollentuna sjukhus pågår enligt plan.

Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 1, Danderyds sjukhus
Större delen av ombyggnationerna av vårdavdelningar etapp 1 vid Danderyds sjukhus har färdigställts och resterande ombyggnationer pågår enligt plan.

Byggnad 74 – Nytt försörjningskvarter, Södersjukhuset
Försörjningskvarteret på Södersjukhuset har färdigställts och driftsatts under 2018. Ett förnyat genomförandebeslut, som säkerställt att investeringen har kunnat leverera rätt omfattning, godkändes av landstingsfullmäktige i december 2017. Detta är anledningen till att årets prognos är högre än årets budget[7].

Ny- och ombyggnation av operation och radiologi, Karolinska Huddinge
Stomkompletteringar pågår enligt plan. Under förra året utfördes arbete med detaljering av bygghandlingar som resulterade i ändrad betalplan och en lägre prognos för året i jämförelse med budget.

Vårdavdelningar Nacka sjukhus
I en första etapp tillskapas 96 psykiatriska vårdplatser på Nacka sjukhus. Arbete pågår med tillbyggnad, installationer, stomkomplettering och fönsterrenovering. Detaljering av bygghandlingar har medfört en ändrad betalplan som resulterat i en högre prognos i jämförelse med årets budget. En andra etapp, som innefattar geriatriska vårdplatser, är under utredning.

Om- och nybyggnation N-Kvarteret (KS-NKS)
Investeringen avser ny- och ombyggnation av N-kvarteret (tidigare Thorax). Prognosen för året överstiger budget med anledning av att investeringen flyttat inom organisationen och med tillhörande ackumulerat utfall som utfall på innevarande år.

---

[6] Årets budget justeras inte av ett nytt genomförandebeslut. I den totala budgeten har genomförandebeslutet beaktats.
[7] Årets budget justeras inte av ett nytt genomförandebeslut. I den totala budgeten har genomförandebeslutet beaktats.

Allmänpsykiatri enkelrum, Huddinge

Två etapper av ombyggnation av allmänpsykiatriska vårdavdelningar i Huddinge har färdigställts enligt plan och den resterande sista etappen av ombyggnation startar under hösten 2018.

6.1.2 Nya Karolinska Solna

I december 2017 tog Stockholms läns landsting över den sista etappen av det nya universitetssjukhuset och hela byggprojektet är nu avslutat. Den kliniska driftsättningen av forskningsbyggnaden och resterande del av stora sjukhusbyggnaden ska genomföras under 2018. Detsamma gäller för den kliniska driftsättningen av behandlingsbyggnaden. Inflyttning i de överlämnade delarna sker etappvis under 2018. Samtliga tilläggsavtal avseende ändrad/tillkommande byggnation kommer att avslutas senast andra kvartalet 2019. Utrustningsprojektens investeringar följer i nuläget plan.

Investeringar Nya Karolinska Solna Mkr	Utfall 2 018 jan-aug	Prognos 2018	Budget 2018	Projektets ack. utfall t.o.m. 2018	Projektets totala prognos	Projektets totala budget	Projektets upparb.-grad
Byggnad*							
Pågående nybyggnad SLL-andel	2	50	50	957	1 027	1 027	93%
Tilläggsavtal/Ändringsförfrågningar **	73	131	131	1 585	1 700	1 700	93%
Pågående nybyggnad OPS-andel***	0	0	0	14 641	14 641	14 641	100%
Kreditiv och indirekt kostnad OPS	0	0	0	3 874	3 874	3 894	99%
Totalt byggnad	**75**	**181**	**181**	**21 056**	**21 242**	**21 262**	**99%**
-därav driftsatta byggnader****				21 263			
Konst	**4**	**4**	**4**	**32**	**33**	**33**	**97%**
Utrustning							
IT och kommunikationsteknik	64	90	104	494	767	767	64%
Medicinteknisk utrustning	315	732	572	2 374	2 890	2 890	82%
Inredning	8	50	50	142	150	160	89%
Utr./inr. U2 plan 5–10, radiofarmlab	17	28	34	78	116	116	67%
Utr./inr. Behandlingshuset	36	54	48	38	81	86	45%
Ospecificerade objekt <100 mkr	0	50	50	0	172	172	0
Totalt utrustning	**440**	**1 003**	**857**	**3 126**	**4 176**	**4 191**	**75%**
Summa	**519**	**1 188**	**1 043**	**24 214**	**25 451**	**25 486**	**95%**

* Exklusive investeringar i Thoraxhuset, L-kvarteret och ALB.

** Exklusive tilläggsavtal som ingår i MT-projektets ram.

*** Beslutad ”construction cost” 14 641 mdkr enligt avtal.

**** Här ingår byggnadsvärde finansierat via utrustningsprojekten

Investeringar för perioden januari till augusti 2018 för Nya Karolinska Solna uppgår till 519 miljoner kronor. Investeringsprognosen för året uppgår till 1 188 miljoner kronor, vilket är 145 miljoner kronor högre än budget för året. Avvikelsen beror bland annat på tillkommande behov av medicinteknisk utrustning under 2018. Totalprognosen för investeringar i medicinteknisk utrustning bedöms bli enligt budget.

Den sammanlagda investeringsprognosen för Nya Karolinska Solna, byggnaden, konst och utrustning, uppgår till 25 451 miljoner kronor, i jämförelse med budget på 25 486 miljoner kronor.

Kostnader Nya Karolinska Solna Mkr	Utfall 2008-2017	Utfall 2018 jan–aug	Prognos 2018	Totalt ack. kostnad	Budget 2018
Ledning och administration	**112**	**0**	**0**	**112**	**6**
Projekt					
Verksamhetsrelaterat, överfört till Karolinska	1 292	352	389	1 644	389
Inredning	1	0	0	1	0
IT och kommunikationsteknik	20	1	0	21	0
Medicinteknisk utrustning	91	2	0	93	0
Konst	16	4	2	20	2
Evakuering och förberedande arbete samt avtalsfrå	656	5	9	661	9
Totalt projekt	**2 076**	**364**	**400**	**2 440**	**400**
Driftkostnader NKS					
Parkerings-, Teknikhus o sjukhusdel	**2 537**	**1 275**	**1 841**	**3 812**	**2 063**
Total kostnad	**4 725**	**1 639**	**2 241**	**6 364**	**2 469**

Prognosen för kostnaderna uppgår till 2 241 miljoner kronor, vilket är 228 miljoner kronor lägre än budget. De lägre driftkostnader beror på lägre marknadsräntor och effekten av refinansieringen som reducerar den del av vederlaget till Swedish Hospital Partners AB som avser finansiella kostnader.

6.2 Investeringar inom kollektivtrafik

Investeringsutfallet inom kollektivtrafiken[8] uppgår till och med augusti 2018 till 2 769 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i förhållande till årets budget på 34 procent.

Prognosen för året uppgår till 5 359 miljoner kronor, vilket är 2 832 miljoner kronor lägre än budgeterade 8 189 miljoner kronor, och motsvarar en upparbetningsgrad på 65 procent.

Det är framför allt förändringar i de större investeringarna som orsakat detta. Flera kollektivtrafikinvesteringar har förskjutningar av tidplaner. Konsekvensen av tidsförskjutningarna är att lägre utgifter belastar 2018 samtidigt som behoven av investeringar, vilka kommer att belasta kommande budget för 2019 och dess planår, består.

6.2.1 Större kollektivtrafikinvesteringar

Kollektivtrafikinvesteringarna redovisar, enligt landstingsstyrelsens bedömning, inga större avvikelser i jämförelse mellan totala prognoser och totala budgetar, med undantag från Program Pendeltåg. Inga kända förändringar från beslutade tidplaner förekommer. Tabellen redovisar

[8] Innefattar trafiknämndens två förvaltningar samt AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB.

större[9] investeringar inom kollektivtrafiken. Aktuell status och avvikelse kommenteras nedan.

Kollektivtrafikinvesteringar i urval Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Prognos 2018	Budget 2018	Total ack utfall	Total prognos	Total budget	Total upparbet-ningsgrad
Program Roslagsbanans uppbyggnad	490	977	1 058	5 437	9 651	9 651	56 %
Program Bussdepåer	82	249	509	2 330	3 815	3 815	61 %
Program Röda linjens uppgradering	-29	158	1 222	5 180	13 261	13 261	39 %
Program tvärbana Norr Kistagrenen	95	222	496	559	4 937	4 937	11 %
Program Pendeltåg	-223	-228	324	11 687	11 862	12 137	96 %
Tunnelbana till Nacka och söderort	305	590	786	1 259	13 654	13 640	9 %
Tunnelbana till Arenastaden ink. Hagalund	119	216	297	687	5 497	5 557	12 %
Tunnelbana till Barkarby	98	197	251	464	3 249	3 359	14 %
Depå högdalen	47	102	269	186	1 615	1 636	11 %

Program Roslagsbanans utbyggnad

Österskärsgrenen är avstängd, under perioden 22 juni till och med 8 december 2018, mellan stationerna Viggbyholm och Österskär. Detta med anledning av utbyggnad av dubbelspår mellan Hägernäs-Ullna kvarnväg, samt utbyggnad av Åkersberga station och planskildhet. Byggandet av den nya depån i Molnby pågår enligt plan. Förskjutning av arbete på vissa delsträckor från 2018 till 2019, samt att slutreglering med entreprenör och framtagandet av relationshandlingar förskjutits till 2019, är de främsta anledningarna till att Program Roslagsbanans utbyggnad prognostiseras understiga innevarande budgetår med 81 miljoner kronor.

Program Bussdepåer

Förskjutning i detaljplanen för Tomteboda och att bygglov inte erhållits enligt tidplan samt förskjutningar i projekt Enlunda, till följd av försenad lantmäteriförrättning, är de främsta anledningarna till att Program Bussdepåer prognostiseras understiga innevarande budgetår med 260 miljoner kronor.

Program Röda linjens Uppgradering

Leverans av två fordon har skett och tester av fordon pågår. Förskjutning av utgifter för fordonsleverans samt effekter från hävning av avtal med signalsystemsleverantör är de främsta anledningarna till att Program Röda linjens Uppgradering prognostiseras understiga innevarande budgetår med 1 064 miljoner kronor. En översyn av programmet pågår med anledning av förseningen i genomförandet av signalsystemets uppgradering. Totalprognosen kvarstår i enlighet med budget tills utredningen är klar.

[9] Investeringar som överstiger 1 000 miljoner kronor i totalbudget och med en budgetavvikelse över 50 miljoner kronor under innevarande år.

Program Tvärbana Norr Kistagrenen
Byggnadsarbetena för Kistagrenen har startat vid Ulvsunda och Bromma Blocks. Planering och genomförande av entreprenadupphandlingar pågår. Förskjutning av utgifter från 2018 till 2019 på grund av försenade detaljplaner, är den främsta anledningen till att Program Tvärbana Norr Kistagrenen prognostiseras understiga innevarande budgetår med 274 miljoner kronor.

Program Pendeltåg
Stödjande arbete till Trafikverket gällande förberedelser för deras projekt i Sundbyberg och Södertälje station pågår. Tidigareläggningar av utgifter från 2018 till 2017 avseende fordon utifrån ändrad redovisningsprincip avseende aktiveringstidpunkt är den främsta anledningen till att Program Pendeltåg prognostiseras understiga innevarande budgetår med 551 miljoner kronor. Investeringen ERTMS[10] har lyfts ur Program Pendeltåg, vilket bidrar till programmets förändringar mellan totalprognos och totalbudget.

Tunnelbana till Nacka och Söderort
Projekteringsarbetet pågår med fokus på bygghandlingsprojektering och arbetet med att teckna områdesvisa nyttjandeavtal har inletts. Förberedande arbeten inför byggstart pågår. Framskjuten byggstart beroende på en översyn av byggkostnader som gjordes under 2017, i syfte att inrymma byggfasen inom budget och på grund av en ny utformning av station Sofia som genomfördes samtidigt, är de främsta anledningarna till att Tunnelbana till Nacka och Söderort prognostiseras understiga innevarande budgetår med 196 miljoner kronor.

Tunnelbana till Arenastaden, inklusive Station Hagalund
Interngranskning av förfrågningsunderlag för arbetstunnlar pågår. Ett Tredjepartsavtal för övertagande och nyttjanderätt av arbetstunneln i Hagastaden har slutits med Trafikverket. Förskjutning av planläggningsprocessen är den främsta anledningen till att Tunnelbana till Arenastaden, inklusive Station Hagalund, prognostiseras understiga innevarande budgetår med 80 miljoner kronor, varav 19 miljoner kronor avser Station Hagalund. I budget för 2018 redovisas Station Hagalund som ett separat investeringsobjekt, men arbetet utförs och redovisas inom samma projekt som Tunnelbana till Arenastaden.

Tunnelbana till Barkarby
Avtal har tecknats med Trafikverket som tar över ansvaret för Mälarbanans biljetthall och bytespunkten vid Barkarbys station. Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. Förskjutning av byggstart till slutet av året är

[10] European Rail Traffic Management System, europeiskt standardiserat trafikstyrningssystem för järnväg.

den främsta anledningen till att Tunnelbana till Barkarby prognostiseras understiga innevarande budgetår med 54 miljoner kronor.

Depå Högdalen
Pågående arbete med bland annat projektering av arbetstunnel, granskning av underlag samt provborrningar i alternativa sträckningar. Omtag i projekteringsarbetet på grund av ändrade förutsättningar i depåutbyggnadens lokalisering och omfattning är den främsta anledningen till att Depå Högdalen prognostiseras understiga innevarande budgetår med 167 miljoner kronor.

6.3 Landstingsstyrelsen

För landstingsstyrelsen (exklusive NKS bygg) prognostiseras investeringarna bli 907 miljoner kronor lägre än budget.

Landstingsstyrelsen ansvarar för budgeten för strategiska utrustningsinvesteringar inom vården som uppgår till 1 479 miljoner kronor för 2018. Investeringsutfallet för dessa redovisas av respektive sjukhus. Prognosen för året uppgår till 888 miljoner kronor och är 591 miljoner kronor lägre än budget. Orsaken till avvikelsen är tidsförskjutningar inom projekten.

Landstingsstyrelsen ansvarar för genomförandet av programmet Framtidens vårdinformationsmiljö SLL. Prognosen för årets investeringsutgift uppgår till 165 miljoner kronor, vilket är 323 miljoner kronor lägre än årets budget.

7. Förväntad ekonomisk utveckling

Landstingskoncernen står inför stora ekonomiska utmaningar när regionen växer och verksamheter byggs ut. Landstingets investeringar uppgår till nära 117 miljarder kronor 2018–2027 och merparten beräknas investeras den närmaste femårsperioden. Landstingsstyrelsen betonar att nämnders och bolags kostnadsökningar måste begränsas för att ekonomin ska vara i balans när kapitalkostnaderna och andra ekonomiska åtaganden växer.

Utvecklingen de kommande åren
Sverige har de senaste åren varit inne i en högkonjunktur, men tecken har kommit på att tillväxttakten håller på att mattas av. Detta kommer att ge ekonomiska effekter under de kommande åren. Resursanvändningen har nått nivåer som väntas leda till snabbare prisökningar, där den underliggande inflationen mätt i KPIF[11] uppgår till 2,2 procent i augusti 2018, i jämförelse med Riksbankens inflationsmål på 2,0 procent. Finans- och penningpolitiken kommer att stramas åt under de kommande åren.

[11] Konsumentprisindex med fast ränta.

Landstingskoncernens ekonomiska förutsättningar styrs till stora delar av skatteintäkter och utvecklingen av dessa. De samlade skatteintäkterna utgör närmare 80 procent av de totala intäkterna och beräknas öka med i genomsnitt 4,0 procent per år under perioden 2018–2022, enligt den senast reviderade skatteprognosen[12]. Detta ska jämföras med historiska 5,6 procent i genomsnitt för åren 2014–2017. Stockholms läns landsting befinner sig i en tillväxtfas med omfattande förändringsarbeten de kommande åren, vilket kräver en stabil ekonomi.

Landstinget driftsätter under de kommande åren omfattande investeringar i såväl akutsjukhusen som i andra vårdlokaler, vilket ger möjligheter att utveckla och effektivisera vården i enlighet med den riktning som Framtidsplan för hälso- och sjukvård anger. Karolinska Universitetssjukhuset Solnas nya sjukhusbyggnad, som öppnades under 2018, är första steget i den omvälvande processutveckling som hälso- och sjukvården står inför. Verksamhetsutvecklingen och investeringar i systemstöd för digitalisering av vårdens processer intensifieras. Inom kollektivtrafiken pågår omfattande investeringar i spårbunden trafik, bland annat den utbyggda tunnelbanan, som kommer att bidra till ett utökat trafikutbud. Under den kommande tioårsperioden ska tillgångar till ett värde av 125 miljarder kronor driftsättas, vilket medför att kapitalkostnadernas andel av de totala intäkterna ökar; från 6,7 procent 2017 till 9,4 procent som mest under den närmaste tioårsperioden.

Biljettintäkter inom kollektivtrafiken utgör en viktig intäktskälla för landstinget och finansierar delvis utbyggnaden av kollektivtrafiken. Landstingsstyrelsen beräknar att biljettpriset behöver höjas åtminstone i nivå med den generella löne- och prisutvecklingen i samhället, för att behålla en ekonomi i balans.

För att begränsa kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården är det centralt att arbetet inom nämnder och bolag genomförs på ett kostnadseffektivt sätt i enlighet med tecknade omställningsavtal inom framtidens hälso- och sjukvård. Ett närmare samarbete och en högre grad av samordnad styrning av akutsjukhusen möjliggör en effektivare vårdprocess och ett större patientfokus.

Stockholms läns landsting är en av Sveriges största arbetsgivare och sysselsätter 45 000 medarbetare, vilket inte enbart innebär kostnader för lön utan även kostnader för pensioner och framtida pensionsförpliktelser. Under perioden 2018–2022 förväntas de totala pensionskostnaderna öka markant, från 5,2 miljarder kronor till 6,7 miljarder kronor per år.

[12] Skatteintäktsprognos 3 från SKL, 2018-08-16.

För att kunna genomföra landstingsfullmäktiges uppdrag i den omfattning och inriktning som är beslutad behöver landstinget säkerställa finansiering av kommande kapital-, IT- och pensionskostnader.

8. Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting ska vara trygg, tillgänglig, av hög kvalitet och präglas av valfrihet. Rätt vård ska ges i rätt tid och på rätt vårdnivå. Patienterna ska ha stor frihet att själva välja vård efter behov. Ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetssätt ska prägla hälso- och sjukvården. Hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting bedrivs inom somatisk vård, geriatrisk vård, primärvård, psykiatrisk vård och tandvård.

Framtidsplan för hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvårdsnämnden har ansvaret för genomförande, uppföljning och kommunikation av Framtidsplan för hälso- och sjukvård. Framtidsplanens syfte och övergripande målbild för vården 2025 är förbättrad tillgänglighet, god kvalitet och delaktighet samt en hög effektivitet. Under perioden januari till augusti 2018 har arbetet fortsatt med att säkerställa genomförandet av Framtidsplanen och dess huvudstrategier utgående från fem fokusområden:

- Strukturförändring enligt Framtidsplanen
- Säkerställande av närsjukhusstruktur
- Förändringar inom barnsjukvård
- Nätverkssjukvården[13] – långsiktig och strategisk utveckling
- Akut omhändertagande och patientvägledning

Under perioden har hälso- och sjukvårdsnämnden prioriterat arbetet med införandet av den nya vårdstrukturen för akut omhändertagande och patientvägledning av vuxna. Utgångspunkten har varit etablerandet av en intensivakut, på Karolinska Universitetssjukhuset i Solna, som öppnades den 1 maj 2018. Omstyrning av patientflöden i och med den nya vårdstrukturen har skett stegvis, vilket i sin tur har påverkat alla akutsjukhus parallellt, som införandet av närakuter har fortgått. Närakuterna har tillsammans med länets husläkarjourer fått ett utökat akutuppdrag. En gemensam kvalitetssäkrad rutin, Hänvisningsstöd SLL, för alla vårdgivare har tagits fram av hälso- och sjukvårdsnämnden. Detta för att vägledning av patienter till lämpligaste vårdform ska vara patientsäker, tydlig och enhetlig. Införandet av den nya vårdstrukturen har förlöpt enligt plan. Samtidigt har ett intensifierat arbete inletts avseende akut omhändertagande samt hänvisning och patientvägledning av barn.

[13] Framtidsplanens nätverkssjukvård syftar till nära samverkan mellan olika vårdaktörer och vårdgrenar.

Kommunikations- och informationsinsatser på olika nivåer till befolkningen och patienter samt inom hälso- och sjukvårdsstrukturen har varit viktiga.

Flera grundläggande förutsättningar har förändrats sedan Framtidsplanen antogs 2011. En uppdatering av Framtidsplanens nuläge och strategier behöver ske på såväl kort som lite längre sikt.

8.1 Mål och uppdrag för hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för att det övergripande målet Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården uppnås. Nämndens beslut ska styra mot målet, följa upp det, samt vidta åtgärder om målet riskerar att inte uppnås.

8.1.1 Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården

Det övergripande målet Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården har fyra mål: Vård i rätt tid och på rätt plats, Säker vård, Hög effektivitet, samt Högt förtroende för vården. Landstingsstyrelsen bedömer att det övergripande målet Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården kommer att uppnås under 2018.

Mål och indikator	Utfall 2018 aug	Utfall 2017 aug	Prognos måluppfyllelse	Mål 2018
TILLGÄNGLIGHET, VALFRIHET OCH KVALITET I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN				
Vård i rätt tid och på rätt plats				
Andel specialistläkarbesök utanför akutsjukhus	54 %	52 %	**Uppnås** ●	≥55 %
Andel besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och akutsjukhusens akutmottagningar	48 %	37 %	**Uppnås** ●	≥40 %
Andel patienter som får vård inom 5 dagar hos husläkare	92 %	87 %	**Uppnås** ●	≥90 %
Andel patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar	72 %	71%	**Osäkert** ●	≥73 %
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	85 %	85%	**Uppnås ej** ●	≥90 %
Säker vård				
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	6,9 %	7,1%	**Uppnås** ●	≤8,1 %
Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården för personer (80+)[1]	8,2 %	8,3 %	**Uppnås ej** ●	≤7,5 %
Antibiotikaförskrivning (antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare	320	335	**Uppnås** ●	≤325
Hög effektivitet				
Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete	71 %	63 %	**Uppnås** ●	≥70 %
Följsamhet till kloka listan	84 %	84 %	**Uppnås ej** ●	≥86 %
Beställarens köpkraft[2]	-	-	-	≥85,3 %
Högt förtroende för vården				
Andel av befolkningen som har ett stort förtroende för vården	57 %	60 %	**Uppnås ej** ●	≥65,0 %
Andelen som anger att det skulle rekommendera sin husläkarmottagning till andra[2]	-	-	-	≥82,0 %

[1] Andelen patienter äldre än 80 år som skrivits ut under året och som sedan har återinskrivits inom 7 dagar, exklusive in- och utskrivningar till psykiatrisk slutenvård.

[2] Indikatorn mäts endast i årsbokslutet

Vård i rätt tid och på rätt plats

De indikatorer som används för att styra mot målet Vård i rätt tid och på rätt plats fokuserar på korta väntetider till hälso- och sjukvården. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att målet kommer att uppnås 2018. Stockholms läns landsting har en målsättning som är högre än vad som följer av den nationella vårdgarantin. Den nationella vårdgarantins tidsgränser innebär att samma dag som man söker hjälp för ett hälsoproblem ska man få kontakt med primärvården, till exempel vårdcentralen eller sjukvårdsrådgivningen. Det kan ske via telefon eller genom besök. Bedömer vårdpersonal att man behöver träffa en läkare ska man få en tid inom högst sju dagar, till exempel på vårdcentralen. Om man får en remiss till den planerade specialiserade vården ska man få en tid för besök inom 90 dagar. Det gäller även om man sökt vård utan remiss. Efter beslut om behandling, till exempel en operation, ska man få en tid till detta inom 90 dagar.

Landstinget faller väl ut i uppföljningen av den nationella vårdgarantin. Exempelvis får 91 procent (juli 2018) av patienterna i Stockholms län tid för ett första besök hos specialistläkare inom 90 dagar, mot ett genomsnitt i riket på 77 procent. Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar är i den nationella uppföljningen 83 procent i Stockholms län, mot ett genomsnitt i riket på 65 procent.

Måluppfyllelse mäts i förhållande till landstingets egen mer långtgående vårdgaranti, som innebär att samma dag som patienten ringer ska kontakt med primärvården etableras. Om vårdpersonalen bedömer att patienten behöver träffa en läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal ska man få en tid på vårdcentralen inom högst fem dagar. Inom 30 dagar från besöket på husläkarmottagningen ska patienten få träffa en specialist, efter beslut om remiss. Inom 90 dagar efter att beslut har tagits om behandling eller annan åtgärd enligt specialistens bedömning, ska patienten få behandling, om det inte finns några medicinska skäl att vänta.

Målet följs upp genom följande indikatorer:

- *Andelen specialistläkarbesök utanför akutsjukhusen* ökar i jämförelse med föregående år till 54,3 procent, vilket är knappt under målvärdet men förväntas överstiga målvärdet för helåret 2018. Den omfattande omstruktureringen som har pågått sedan 2016 där specialistvård som inte kräver akutsjukhusens resurser flyttas till aktörer utanför akutsjukhusen, bedöms vara den främsta orsaken. Utfallet har ökat under året och hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning är att indikatorn kommer att nå sitt målvärde vid årets slut.

- *Andelen besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och på akutsjukhusens akutmottagningar* ökar i jämförelse med

föregående år till 48,4 procent, vilket är högre än målvärdet. Andelen besök förväntas fortsätta att öka under 2018 och hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer därmed att indikatorn kommer att uppnå sitt målvärde.

- *Andelen patienter som får vård inom 5 dagar hos husläkare* ökar i jämförelse med föregående år till 92,0 procent. Hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning är att indikatorn kommer att nå sitt målvärde för 2018.

- *Andelen patienter som får tid för första besök hos specialistläkare inom 30 dagar* är per augusti 72 procent och har därmed ökat i jämförelse med samma period föregående år, men uppnår ännu inte målvärdet för 2018. Hälso- och sjukvårdsnämnden gör bedömningen att det är osäkert om indikatorn kommer att nå sitt målvärde för 2018.

- *Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar* ligger på samma nivå i jämförelse med föregående år och når inte upp till målvärdet för 2018. Bedömningen för året är att indikatorn inte kommer att nå sitt målvärde, trots extra satsningar för att förbättra tillgängligheten. Det är främst Karolinska Universitetssjukhuset som har problem med bemanning och därmed tillgängligheten. Sjukhuset har internt utökat sin operationskapacitet genom att operera på kvällar och helger, men har även tagit hjälp av externa vårdgivare som patienter har remitterats till. Dessa vårdgivare finns inom Stockholms läns landsting, i andra landsting i landet, men även utomlands. Cirka 800 patienter har snabbare erhållit operation genom dessa åtgärder. Trenden sedan april 2018 är en förbättrad tillgänglighet, och därigenom en högre uppfyllelsegrad av vårdgarantin, i jämförelse med föregående år. I augusti månad skedde 78 procent av behandlingarna inom vårdgarantins gräns, i jämförelse med 75 procent föregående år. Det totala antalet väntande patienter var också lägre under motsvarande period 2018 i jämförelse med 2017. Detta kan tyda på att tillgänglighetssatsningen och överföringen av patienter till andra sjukhus har haft effekt på tillgängligheten även om målet på 90 procent för behandling inte har uppnåtts. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att indikatorn inte kommer uppnå sitt målvärde för 2018.

Säker vård

Målet mäts genom tre indikatorer: *förekomsten av vårdrelaterade infektioner, återinläggning inom sju dagar inom slutenvården för personer äldre än 80 år* och *antibiotikaförskrivning*. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att målvärdet kommer att uppnås 2018.

Målet följs upp genom följande indikatorer:

- *Återinläggning inom 7 dagar inom slutenvården för personer (80+).* Återinläggningsfrekvensen minskar från 8,3 procent 2017 till 8,2 procent per augusti 2018, men uppnår inte till fullo målvärdet. Det är osäkert om målvärdet kommer att uppnås för året. Färre vårdplatser, personalbrist, nya rutiner som införs gällande utskrivning, samt antalet platser på särskilt boende för äldre inom kommunerna påverkar om målvärdet kommer att uppnås. Sommarens värmebölja kan också ha bidragit till återinläggningar genom att många äldre varit extra utsatta för risker med uttorkning och därför varit i behov av sjukhusvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att målvärdet för indikatorn inte kommer att uppnås för 2018.

- *Antibiotikaförskrivningen,* som följs genom *antalet uthämtade antibiotikarecept per 1 000 invånare* och år, uppgår till 320, vilket är en minskning i jämförelse med föregående år och lägre än målvärdet. Framförallt är det för barn och unga som uthämtade antibiotikarecept har minskat. De digitala vårdgivarna har under 2018 kraftigt ökat sin antibiotikaförskrivning till invånare i Stockholms län och de står nu för drygt 3,3 procent av samtliga antibiotikarecept som hämtas ut av länets invånare. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att målvärdet för indikatorn kommer att uppnås 2018.

Hög effektivitet

Målet mäts genom tre indikatorer: *Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt förebyggande arbete, Följsamhet till Kloka listan* samt *Beställarens köpkraft* kommer att mätas i årsbokslutet. Hälso- och sjukvårdsnämnden gör bedömning att det är osäkert om målet Hög effektivitet uppnås för 2018. Landstingsstyrelsen mäter måluppfyllelse i samband med årsbokslutet.

- *Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete* ökar i jämförelse med föregående år, från 63,1 till 70,9 procent och når därmed målvärdet. Landstingets egenägda husläkarmottagningar inom Stockholms läns sjukvårdsområde bedriver i högre utsträckning ett sjukdomsförebyggande arbete, utfallet är 84 procent. Sammantaget är det fler husläkarmottagningar som arbetar med rådgivande samtal och fler distrikts- och sjuksköterskor har genomgått utbildning och kan därmed erbjuda samtal. Hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning är att målvärdet kommer att uppnås för 2018.

- *Följsamheten till Kloka listan* ligger på samma nivå per augusti, 84 procent, som föregående år men utfallet når inte upp till målvärdet på 86 procent. Orsaken till det är dels att när målvärdet konstruerades var rekommendationerna för 2018 inte fastställda än och dels att

förändringarna i förskrivningsmönstret är långsamma och påverkas bland annat av terapitraditioner, terapiresultatet och att recepten i allmänhet kan förnyas två till fyra gånger under tolv månaders tid. Hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning är att målvärdet inte kommer att uppnås för 2018.

Högt förtroende för vården

Målet Högt förtroende för vården mäts genom två indikatorer: *Andel av befolkningen som har högt förtroende för vården* och *Andel som skulle rekommendera sin husläkarmottagning till andra* (mäts i årsbokslutet). Hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning är att det är osäkert att målet Högt förtroende för vården uppnås för 2018. Landstingsstyrelsen mäter måluppfyllelse för målet i samband med årsbokslutet.

Andel av befolkningen som har ett stort förtroende för vården sjunker i jämförelse med föregående år, från 60 procent till 57 procent och når inte målvärdet. Stockholms läns landsting ligger under rikssnittet på 60 procent, men ligger i nivå med andra större landsting/regioner som till exempel Västra Götalandsregionen (56 procent) och Region Skåne (57 procent).

Högst förtroende för vården har de personer som varit patienter de senaste sex månaderna (60 procent) medan de som både varit patienter och anhörig/närstående under samma period har signifikant lägre förtroende (50 procent). Personer som inte har haft kontakt med sjukvården samt de personer som endast varit anhöriga/närstående har i princip lika högt förtroende (55 procent). Det hälso- och sjukvårdsnämnden gör för att förbättra förtroendet är att aktivt främja personcentrering i styrning, ledning och uppföljning av hälso- och sjukvården. Kommunikationen till medborgarna kommer också fortsatt att anpassas till deras behov och förväntningar.

Uppdrag kopplade till mål

Till målen avseende Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården har 31 uppdrag delats ut till nämnder och bolag. Av dessa uppdrag är 14 uppdrag pågående enligt plan, 7 uppdrag är pågående med avvikelse. 9 uppdrag är utförda och avslutade. Bland de avslutade uppdragen kan nämnas Åtgärder för ökad tillgänglighet vid husläkarverksamheterna, Utreda vårdutbud inom S:t Göran, Inrätta kunskapscentrum på Sachsska barnsjukhuset samt Åtgärder för minskade köer i sjukvården.

Ett uppdrag, Administrera bidrag avseende dialysbehandling i hemmet, har ej påbörjats. Idag har patienter som startar sin dialysbehandling i hemmet efter fyllda 65 år inte rätt till den statliga handikappersättningen för

merkostnader i hemmet vid hemdialys. Uppdraget som ligger på hälso- och sjukvårdsnämnden innebär att patienter som startar sin dialysbehandling i hemmet efter 65 års ålder föreslås få bidrag från Stockholms läns landsting. Hälso- och sjukvårdsnämnden kommer att påbörja arbetet med att ta fram ett regelverk under hösten 2018.

Uppdrag kopplade till Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården

Antal uppdrag	Nämnder/bolag	Ej påbörjade	Pågående enligt plan	Pågående med avvikelse	Avslutade
21	Hälso- och sjukvårdsnämnden	1	9	3	8
1	Stockholms läns sjukvårdsområde		1		
2	Karolinska Universitetssjukhuset			2	
1	Södersjukhuset AB			1	
1	Danderyds Sjukhus AB		1		
1	Södertälje Sjukhus AB			1	
1	Patientnämnden				1
2	Landstingsstyrelsen		2		
1	Locum AB		1		
31	**Antal uppdrag hos nämnder/bolag**	**1**	**14**	**7**	**9**

Kommunalisering av hemsjukvården

Hälso- och sjukvårdsnämnden har haft i uppdrag att i samarbete med Storsthlm (tidigare kallat Kommunförbundet i Stockholms län, KSL) utarbeta ett förslag till kommunalisering av den basala hemsjukvården, inkluderande nivån på den skatteväxling som skulle genomföras med anledning av förändringen. Arbetet avbröts efter ett beslut i Storsthlms styrelse. Att föra över ansvaret för hemsjukvården till kommunerna skulle inneburit en skatteväxling där landstinget sänker sin skatt samtidigt som kommunerna höjer sina skatter med lika mycket. Storsthlms styrelse bedömde att det inte fanns förutsättningar att kunna enas om ett gemensamt avtal mellan 27 parter. Att arbetet med att kommunalisera hemsjukvården avbröts innebär att Stockholms läns landsting även fortsättningsvis ansvarar för hemsjukvården i ordinärt boende.

8.2 Ekonomiskt resultat för hälso- och sjukvården

Resultatet för den samlade hälso- och sjukvården per augusti uppgår till 959 miljoner kronor, vilket är 360 miljoner kronor högre än periodens budget. Resultatökningen under perioden förklaras dels av högre intäkter på 699 miljoner kronor, dels av lägre kostnader för avskrivningar och finansnetto på 251 miljoner kronor.

Resultat hälso- och sjukvård*	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Patientavgifter	882	964	-83	917	1 410	1 452	-42	1 412
Verksamhetsanslag	40 786	40 784	2	38 377	61 186	61 176	11	57 575
Övriga intäkter	5 810	5 031	779	5 439	8 612	8 153	460	9 139
Summa verksamhetens intäkter	**47 478**	**46 779**	**699**	**44 733**	**71 209**	**70 780**	**428**	**68 126**
Bemanningskostnader	-18 754	-18 049	-705	-17 603	-28 073	-27 294	-779	-27 393
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-14 107	-14 223	115	-13 352	-22 005	-21 710	-295	-20 676
Övriga kostnader	-13 008	-13 008	0	-12 027	-19 945	-20 096	151	-18 728
Summa verksamhetens kostnader	**-45 869**	**-45 279**	**-590**	**-42 982**	**-70 023**	**-69 100**	**-923**	**-66 798**
Avskrivningar	-539	-811	272	-509	-1 011	-1 221	210	-777
Finansnetto	-111	-90	-21	-75	-155	-139	-17	-80**
Resultat	**959**	**599**	**360**	**1 167**	**20**	**321**	**-301**	**472*** **

*Hälso- och sjukvård innefattar hälso- och sjukvårdsnämnden, Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje, Stockholms läns sjukvårdsområde, Karolinska Universitetssjukhuset, Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB, TioHundra AB, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Folktandvården Stockholms Län AB, Ambulanssjukvården i Storstockholm AB, Stockholm Care AB, MediCarrier AB, patientnämnden och NKS Bygg.

**Exklusive ränteeffekt på pensionskostnader för bolag inom LISAB-koncernen.

***Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt, justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Prognosen för den samlade hälso- och sjukvården är ett resultat på 301 miljoner kronor lägre än budget. Prognosen för verksamhetsintäkter överstiger budget med 428 miljoner kronor, vilket till stor del förklaras av ökade utomlänsintäkter, ökad försäljning av tjänster och material samt högre intäkter gällande bidrag. Prognosen för verksamhetens kostnader är 923 miljoner kronor högre än budget. Kostnadsökningen hänförs främst till ökade bemanningskostnader, kopplat till ett högre antal helårsarbeten och högre kostnader för inhyrd personal.

Prognosen för köpt hälso- och sjukvård är 295 miljoner kronor högre än budget och kan främst kopplas till den tillgänglighetssatsning som landstinget genomför under 2018. Prognosen för övriga kostnader är 151 miljoner kronor lägre än budget och kan hänföras till lägre kostnader avseende lokal- och fastighetskostnader, transport och frakter, IT-tjänster samt managementkonsulter.

De prognostiserade avskrivningarna för hälso- och sjukvården är 210 miljoner kronor lägre än budget, vilket kan kopplas förseningar inom de olika ombyggnads- och utrustningsprojekt som finns på akutsjukhusen som uppstått när det gäller ianspråktagande av nya lokaler och aktivering av medicinteknisk utrustning. Prognosen för finansnettot är i stort enligt budget.

Landstingsstyrelsen bedömer att den samlade hälso- och sjukvården kommer att ha svårigheter att nå sitt resultatkrav för 2018. Det finns dock stora skillnader i prognostiserat resultatutfall i jämförelse med budget

mellan olika nämnder och bolag. Det är av stor vikt att de nämnder och bolag som prognostiserar underskott vidtar åtgärder för att säkerställa ett resultat i enlighet med vad landstingsfullmäktige har beslutat för 2018.

Resultat per nämnd och bolag

Resultat hälso- och sjukvård*	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Hälso- och sjukvårdsnämnden	1 014,3	362	652	797	400	0	400	357
Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje	-2,5	0	-3	-9	0	0	0	-2
Stockholms läns sjukvårdsområde	169,3	159	10	179	105	105	0	104
Karolinska Universitetssjukhuset	-384,9	-193	-192	-64	-540	30	-570	-97
Södersjukhuset AB	28,6	64	-35	72	-40	9	-49	15
Danderyds Sjukhus AB	7,6	80	-72	47	-59	7	-65	-51
Södertälje Sjukhus AB	6,1	11	-5	-7	-12	3	-15	-31
TioHundra AB	-3,3	5	-8	-3	-10	0	-10	-14
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	39,2	32	7	46	42	33	9	60
Folktandvården Stockholms Län AB	82,1	74	8	92	125	125	0	125
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	-6,9	0	-7	-1	1	1	0	-8
Stockholm Care AB	1,0	2	-1	3	1	3	-2	2
MediCarrier AB	4,5	3	1	11	6	5	1	10
Patientnämnden	3,7	0	4	3	0	0	0	3
Hälso- och sjukvård totalt	**959**	**599**	**360**	**1 167**	**20**	**321**	**-301**	**472**

*Exklusive ränteeffekt på pensionskostnader för bolag inom LISAB-koncernen.

*Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt, justerat för ränteeffekt på pensionskostnader för bolag inom LISAB-koncernen.

Periodens positiva resultat i jämförelse med budget kan främst hänföras till ett högre resultat för hälso- och sjukvårdsnämnden, 652 miljoner kronor. Åtta nämnder och bolag har en negativ resultatavvikelse mot periodiserad budget, där Karolinska Universitetssjukhuset, -192 miljoner kronor, och Danderyds Sjukhus AB, -72 miljoner kronor, står för merparten av avvikelsen. Gemensamt för dessa åtta nämnder och bolag är att utfallet för bemanningskostnader klart överstiger budgeterad nivå. En ansträngd vårdplats- och bemanningssituationen, som förstärkts under den gångna sommaren, har lett till dyra lösningar i form av övertid och inhyrd personal som inte ryms inom lagda budgetramar. Sex nämnder och bolag prognostiserar en negativ resultatavvikelse mot årets budget.

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar en resultatprognos som överstiger budgeterat resultatkrav med 400 miljoner kronor. Ökningen kan främst hänföras till lägre kostnader för köpt hälso- och sjukvård, vilket förklaras av en lägre volym av köpt vård, främst inom somatisk specialistvård, psykiatri, primärvård och geriatrik än budgeterat.

Karolinska Universitetssjukhuset redovisar en resultatprognos på -540 miljoner kronor, att jämföra med ett budgeterat resultatkrav på 30 miljoner kronor. Den främsta orsaken till avvikelsen är ökade bemanningskostnader, såväl kopplat till en högre lönekostnadsutveckling, högre pensionskostnader, högre kostnader för inhyrd personal samt fler helårsarbeten än budgeterat. Sjukhuset har inte lyckats fasa ut personal i önskad takt. En förklaring till det är förseningar i utflytt av vård. Karolinska Universitetssjukhuset har tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden en pågående översyn av förändrad finansiering med anledning av förändrad tidplan gällande utflytt av vård.

Danderyds Sjukhus AB redovisar en resultatprognos på -59 miljoner kronor, att jämföra med ett budgeterat resultatkrav på 7 miljoner kronor. Den främsta orsaken till avvikelsen är ökade bemanningskostnader, kopplat till högre pensionskostnader och högre kostnader för inhyrd personal, till följd av rekryteringssvårigheter, främst till slutenvården och akutmottagningen. En fortsatt hög vårdproduktion i kombination med ökad vårdtyngd för med sig ett behov av fler öppna vårdplatser.

Södersjukhuset AB redovisar en resultatprognos på -40 miljoner kronor, att jämföra med ett budgeterat resultatkrav på 9 miljoner kronor. Den främsta orsaken till avvikelsen är ökade bemanningskostnader, kopplat till högre pensionskostnader och högre kostnader för inhyrd personal, till följd av rekryteringssvårigheter. Brist på vårdplatser, kopplad till svårigheter att bemanna, leder till att patienter färdigbehandlas på akuten.

Södertälje Sjukhus AB redovisar en resultatprognos på -12 miljoner kronor, att jämföra med ett budgeterat resultatkrav på 3 miljoner kronor. Den främsta orsaken till avvikelsen är ökade bemanningskostnader, kopplat till högre pensionskostnader samt ökade kostnader inom 24/7-verksamheten. En hög personalomsättning på sjuksköterskor har medfört höga kostnader för bland annat inskolning.

TioHundra AB redovisar en resultatprognos på -10 miljoner kronor, att jämföra med ett budgeterat nollresultat. Den främsta orsaken till avvikelsen är ökade bemanningskostnader, kopplat till högre pensionskostnader och högre kostnader för inhyrd personal, till följd av rekryteringssvårigheter, främst avseende läkare inom primärvården och psykiatrin.

Stockholm Care AB redovisar en resultatprognos på 1 miljon kronor, att jämföra med ett budgeterat resultatkrav på 3 miljoner kronor. Avvikelsen avser i huvudsak Utlandsverksamheten och förklaras av det ansträngda kapacitetsläget främst inom den högspecialiserade vården på Karolinska Universitetssjukhuset och därmed tappade intäkter/omsättning.

Inhyrd personal

Inhyrd personal*	Utfall 2018	Utfall 2017	Förändring	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug	%	
Hälso- och sjukvårdsnämnden	5	2		5
Stockholms läns sjukvårdsområde	163	134	21 %	221
Karolinska Universitetssjukhuset	150	126	19 %	200
Södersjukhuset AB	25	16	57 %	27
Danderyds Sjukhus AB	17	13	27 %	23
Södertälje Sjukhus AB	21	22	-7 %	35
TioHundra AB	15	15	0 %	23
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	3	2	80 %	3
Stockholm Care AB	1	1	49 %	1
MediCarrier AB	2	1		1
Summa inhyrd personal	**401**	**331**	**21 %**	**540**

*Till SKL redovisas kostnaden för inhyrd personal inklusive omställningskostnader. Vidare ingår inte Hälso- och sjukvårdsnämnden, Stockholm Care AB samt MediCarrier AB. Kostnaden som rapporterats till SKL är 398 mkr till och med augusti 2018 och 337 mkr motsvarande period 2017.

Kostnaden för inhyrd personal inom hälso- och sjukvården har ökat med 21 procent i jämförelse med samma period föregående år. Totalt 55 procent av kostnaden för inhyrd personal avser sjuksköterskor och 33 procent avser läkare. Svårigheter med rekrytering av personal, ofta med spetskompetens, till verksamheten är den främsta orsaken till de ökade kostnaderna.

Konsultkostnader

Kostnaden för konsulter inom hälso- och sjukvården överstiger periodiserad budget med 11 miljoner kronor, vilket främst kan kopplas till högre kostnader än budget inom Stockholms läns sjukvårdsområde, 11 miljoner kronor, och på Karolinska Universitetssjukhuset, 14 miljoner kronor, samt lägre kostnader inom hälso- och sjukvårdsnämnden, -13 miljoner kronor. De högre kostnaderna inom Stockholms läns sjukvårdsområde beror primärt på att konsulter har använts för IT-integreringar och systemutveckling av system kopplat till uppstarten av förbrukningshjälpmedel i hemmet samt för arbete med säkrandet av framtida systemintegrationer kopplat till framtidens hälso- och sjukvård. De högre kostnaderna inom Karolinska Universitetssjukhuset avser primärt de aktiviteter för driftsättning som genomförs på Karolinska Universitetssjukhuset Solna respektive Huddinge, med fokus på IT, medicinteknik och programkoordinering. Prognosen för året är att utfallet kommer att överstiga budget med 26 miljoner kronor.

8.3 Bemanning

Kompetensförsörjningen för hälso- och sjukvårdens verksamheter är fortsatt en utmaning. Landstingsstyrelsen fortsätter i samarbete med nämnder och bolag att arbeta långsiktigt och strategiskt med insatser som ska trygga kompetensförsörjningen. Fokus är på att utveckla arbetsorganisationen och arbetsmiljön, på kompetensutveckling samt på

uppgiftsväxling. Kraft läggs också på att säkerställa tillräcklig omfattning av landstingets utbildningsuppdrag.

Antal helårsarbeten (avtalad tid) inom hälso- och sjukvården uppgår till 40 861, vilket är en ökning med 334 (0,8 procent) i jämförelse med föregående år. Ökning av antalet helårsarbeten har bland annat skett på Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB och Stockholms läns sjukvårdsområde och förklaras främst av tillkommande verksamheter i enlighet med Framtidsplanen för hälso- och sjukvård. Antalet helårsarbeten har även ökat på Karolinska Universitetssjukhuset, vilket förklaras av satsningar på utbildning av specialistsjuksköterskor och ökning inom forskning och utbildning. Prognosen är att antalet helårsarbeten inom Karolinska Universitetssjukhuset kommer att fortsätta öka under 2018, i förhållande till såväl föregående år som budget. Landstingsstyrelsens bedömning är att det inte finns tecken på att tidigare planerad anpassning av resurser till nya produktionsvolymer sker. Det saknas tydligt åtgärdsprogram för att optimera och anpassa resurser till nuvarande uppdrag. Landstingsstyrelsen framhåller vikten av att antalet helårsarbeten anpassas till de nya förutsättningarna.

En ökning av antalet helårsarbeten har även skett på Ambulanssjukvården i Storstockholm AB, vilket beror på en tidig anpassning av bemanning inför nytt avtal under 2019 där verksamheten kommer att utökas. Landstingsstyrelsen ser allvarligt på att verksamhet startas upp eller utökas utan att finansiering finns.

8.4 Vårdkonsumtion

Statistiken visar den totala vårdkonsumtionen för hela landstinget, det vill säga för både av hälso- och sjukvårdsnämnden och kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) finansierad vård. I vårdkonsumtionen ingår egenproducerad vård och vård hos privata utförare.

Vård SLL*	Utfall 2018 jan-aug	Utfall 2017 jan-aug	*Förändring* %	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse Prognos - budget	Bokslut 2017
Vårdtillfällen	205 440	208 024	-1,2 %	310 782	334 395	-7,1 %	312 647
Läkarbesök	5 001 821	5 032 462	-0,6 %	7 787 248	8 056 366	-3,3 %	7 721 858
Övriga vårdgivarbesök	7 273 279	6 957 768	4,5 %	11 210 767	11 188 241	0,2 %	10 764 329

** Inklusive KSON.*

Vårdtillfällen

Under årets åtta första månader konsumerade invånarna i Stockholms läns landsting 205 000 vårdtillfällen. Av dessa är 158 000 vårdtillfällen inom den somatiska specialistsjukvården, 26 000 inom geriatriken och 21 000 inom psykiatrin. I jämförelse med föregående år har antalet vårdtillfällen

minskat inom samtliga vårdområden. En del av minskningen förklaras av akutsjukhusens arbete med att utveckla verksamheterna, införa nya arbetssätt, såsom polikliniseringen[14], samt omstyrning av patienter till andra vårdgivare och vårdnivåer, vilket är i enlighet med akutsjukhusens omställningsavtal. Prognosavvikelsen förklaras även av svårigheten att bemanna vårdavdelningar, vilket påverkar tillgången till öppna vårdplatser, men även av ökad vårdtyngd.

Läkarbesök och övriga vårdgivarbesök[15]

Läkarbesöken per augusti uppgår till 5 002 000, vilket är en minskning i jämförelse med föregående år på -0,6 procent. Drygt hälften av alla läkarbesök sker inom primärvården och uppgår till 2 753 000, vilka har ökat med 0,4 procent. Läkarbesöken inom somatisk specialistvård minskar med 1,8 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Det är delvis en följd av öppnandet av närakuter samt utskifte av vård. Nya ersättningsmodeller förväntas stimulera till färre och i viss mån längre läkarbesök, samt en förskjutning mot fler sjuksköterskebesök vid lättare sjukdomstillstånd. Prognosen för året är att vårdkonsumtionen av vårdtillfällen, läkarbesök och övriga besök kommer att bli lägre än budget.

Förlossningsvård

Förlossningsvården innefattar såväl öppen- som slutenvård och i slutenvårdens produktion ingår utöver förlossningar även för- och eftervård. Antalet besök inom förlossningsvården uppgick till 70 000, vilket är en minskning med 4,3 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Det färre antalet besök kan förklaras av att antalet förlossningar har minskat samt att patienter hänvisas till mödra- eller barnavårdscentraler i större utsträckning än tidigare vid för- och eftervård. Totalt uppgår antalet slutenvårdstillfällen till 19 900, vilket motsvarar en minskning med 1,2 procent. Totalt genomfördes 93,5 procent av förlossningarna på de förlossningskliniker som var förstahandsvalet.

Prehospital vård

Den prehospitala vården är en viktig del i Stockholms läns landstings nya sjukvårdsstruktur med en flexibel och samordnad organisation, samt att patienter hänvisas och styrs till rätt vårdnivå. En effektiv vårdprocess bygger på att patienten så tidigt som möjligt kommer till rätt vårdnivå. Sedan våren 2017 har hela ambulanssjukvården utrustats med ett nytt digitalt verksamhetsstöd, FRAPP[16], som har förändrat arbetssättet i

[14] Att vård som tidigare utfördes inom slutenvården istället utförs inom öppenvården.

[15] Med övriga vårdgivarbesök avses besök som genomförs hos till exempel distrikts- och undersköterskor på husläkarmottagningar, samt hos fysioterapeuter, logopeder, arbetsterapeuter och kiropraktorer.

[16] FRAPP är ambulanssjukvårdens nya digitala verksamhetsstöd för journalföring och EKG-övervakning.

ambulanssjukvården och lett till kortare överlämningstider på sjukhusen. Det har utvecklats en applikation som möjliggör för prioriterings- och dirigeringscentralen (SOS Alarm) att se beläggningen på akutmottagningarna i länet i realtid, vilket ökar förutsättningarna för en effektivare dirigering av samtliga prehospitala fordon[17].

Tandvård

Antalet vuxna som har erhållit nödvändig tandvård, ökar med 1,8 procent, till 22 300, i jämförelse med samma period föregående år. De vanligaste behandlingarna för dessa patienter är profylax, lagningar och tandborttagningar. Antalet vuxna som har behandlats som ett led i en sjukdomsbehandling minskar med 1,2 procent, till 5 100. Hälso- och sjukvårdensnämndens prognosen för 2018 är i nivå med budget.

Antalet nya remisser inom specialisttandvård ökar med 16,7 procent, till 11 000, i jämförelse med samma period föregående år. Ökningen, som främst finns inom specialiteterna pedodonti[18] och odontologisk radiologi[19], beror på befolkningsökningen i stort och på höjd åldersgräns för avgiftsfri barn- och ungdomstandvård från 21 år till 22 år 2018. Prognosen för 2018 är i nivå med budget.

8.5 Vårdproduktion

Vårdproduktionen på akutsjukhusen fortsätter att minska totalt sett inom både slutenvård, -2,2 procent, och öppenvård, -5,4 procent, i jämförelse med föregående år. De största minskningarna har, enligt plan, skett på Karolinska Universitetssjukhuset. Inom slutenvården har ökningar skett på Danderyds sjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB, Norrtälje sjukhus, som drivs av vårdbolaget TioHundra AB, samt Capio S:t Görans Sjukhus AB. Öppenvården har ökat på Södertälje Sjukhus AB, Södersjukhuset AB och Danderyds Sjukhus AB. Merparten av förändringarna är enligt planen för framtidens hälso- och sjukvård. Öppnandet av intensivakuten på Karolinska Universitetssjukhuset och den ytterligare etableringen av närakuter har medfört ett, enligt plan, minskat antal akuta besök på Karolinska Universitetssjukhuset, Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB och S:t Eriks Ögonsjukhus AB. Samtidigt har Capio S:t Görans Sjukhus AB haft ett ökat akut söktryck då det inte har avlastning från någon närakut. Marginella ökningar har även skett på Norrtälje sjukhus samt på Södertälje Sjukhus AB. En del av den minskade vårdproduktionen inom slutenvården på akutsjukhusen kan förklaras av brist på disponibla vårdplatser, svårigheter att rekrytera personal samt poliklinisering av vård.

---

[17] Ambulans, akutläkarbil, jourläkarbil, ambulanshelikopter, intensivvårdsambulans samt transportambulans för transport av patienter mellan vårdinrättningar.

[18] Läran om barntandvård.

[19] Läran om röntgen av tänder och käkben.

Prognosen för året visar på fortsatt minskning av vårdproduktionen inom såväl sluten- som öppenvård.

Stockholms läns sjukvårdsområdes vårdproduktion inom öppenvården ökar med 3,2 procent i jämförelse med föregående år. Öppnandet av närakuter och etableringen av Akademiska specialistcentrum är orsaken till ökningen. Inom slutenvården minskar vårdtillfällena med 3,0 procent i jämförelse med föregående år. Minskningen av antal vårdtillfällen har främst skett inom geriatriken, vilket kan förklaras av färre disponibla vårdplatser, bemanningssvårigheter, ökad vårdtyngd samt sjukdomsperioder. Prognosen för året visar på en fortsatt minskning av vårdproduktionen inom slutenvården och en smärre minskning inom öppenvården. Slutenvården förväntas inte ta ikapp tappade vårdvolymer då bemanningssvårigheter kvarstår. Orsaken till att öppenvården förväntas tappa vårdvolymer under hösten är vakanser, minskat remissinflöde, samt förändrad registrering av besök på barnavårdscentralerna.

Inom Folktandvården Stockholms Län AB har antalet behandlade barn och ungdomar ökat med 1,5 procent i jämförelse med föregående år. En förklaring till den ökade volymen är att antalet listade barn har ökat samt att åldersgränsen för fri tandvård har höjts från 21 år till 22 år. Antalet behandlade vuxna har minskat med 4,1 procent i jämförelse med föregående år och förklaras av en ökad korttidsfrånvaro hos personalen i början av året samt svårigheter att rekrytera personal. Antal behandlade barn och vuxna inom specialisttandvården har ökat med 7,7 procent och förklaras av ett ökat antal behandlade barn, till följd av den höjda åldersgränsen för fri barntandvård. Specialisttandvården har fått ett ökat antal patienter i 20–22-årsåldern som behöver hjälp med besvärande visdomständer. Detta då allmäntandvården inte har kapacitet för denna tandvård. Risken med detta är en undanträngningseffekt för andra barn som har behov av specialisttandvårdens hjälp. Prognosen för vårdvolymerna är i enlighet med budget för året.

Hälso- och sjukvårdsystemet är inne i en stor transformering där vård flyttas mellan olika interna vårdgivare i landstinget och externa vårdgivare. I och med öppnandet av intensivakuten på Karolinska Universitetssjukhuset har genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård kommit en bra bit på väg. Landstingsstyrelsen bedömer att planen för hälso- och sjukvården hålls om än med förseningar inom vissa områden.

9. Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken utgör navet i Stockholmsregionen. Varje dag gör över 800 000 resenärer 2,8 miljoner resor med kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken är en viktig förutsättning för en långsiktigt hållbar

ekonomisk tillväxt genom att den erbjuder ett effektivt, klimatsmart och tillgängligt resandealternativ som binder ihop regionen.

Kollektivtrafikområdet omfattar kollektivtrafik på land, i vilken utbyggnaden av Stockholms tunnelbana ingår, kollektivtrafik på vatten, samt särskild kollektivtrafik[20]. All trafik utförs av trafikentreprenörer som upphandlats i konkurrens. Trafiknämnden arbetar med att övergripande planera, beställa och följa upp trafiken, medan trafikentreprenörerna svarar för den detaljerade planeringen, leveransen och mötet med kunden.

Utifrån 2013 års Stockholmsförhandling ska Stockholms tunnelbana byggas ut, vilket innebär att tunnelbanan byggs ut till Nacka, Arenastaden och Barkarby. Nackagrenen byggs även ut till Gullmarsplan och kopplas samman med Hagsätralinjen, vilket skapar ökad kapacitet för den befintliga tunnelbanan genom centrala Stockholm. Utbyggnaden innebär att elva nya stationer tillkommer i systemet och det ger en ökad tillgänglighet för boende och verksamma inom Stockholmsregionen. Förutom genom medfinansiering av tunnelbanan, medverkar kommunerna genom att bygga 78 000 nya bostäder för att möta bostadsbehovet i den växande regionen.

För att öka framkomligheten för busstrafiken pågår ett gemensamt arbete med Stockholms stad för att möjliggöra snabbare och tätare busstrafik. Arbetet fokuserar på att mildra effekten av trafikstörande arbeten i gatumiljön och gemensamt arbeta för de lagändringar som skulle krävas för att bland annat kameraövervaka busskörfält.

För att öka valfriheten och minska behovet av att äga en egen bil kan tillgången till olika transportlösningar i kombination med kollektivtrafik vara lösningen för många resenärer. Fyra pilotprojekt för mobilitetstjänster har påbörjats, vilka innebär en möjlighet att i en och samma tjänst knyta samman flera sätt att förflytta sig i staden (såsom bilpool, kollektivtrafik, hyrcykel och privata fordon).

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet för Stockholms län, LS 2017-0540, är regionens viktigaste styrdokument för den regionala kollektivtrafikens långsiktiga utveckling. De fastställda målen pekar ut den strategiska inriktningen för landstingets och andra regionala aktörers arbete inom området. Målen styr mot den gemensamma visionen enligt den regionala utvecklingsplanen (RUFS), att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. Programmet är styrande för utformningen av den upphandlade trafiken och vägledande för den kommersiella trafiken.

[20] Särskild kollektivtrafik utgörs av färdtjänst- och sjukresor.

9.1 Mål och uppdrag för kollektivtrafiken

Trafiknämnden ansvarar för målet Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem. Det innebär bland annat att nämnden ska styra mot målet, följa upp det, samt vidta åtgärder om målet riskerar att inte uppnås.

9.1.1 Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem

Det övergripande målet Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem har fyra mål: Attraktiva resor, Trygga resor, Effektiva resor, samt Tillgänglig och sammanhållen region. Trafiknämndens bedömningar visar att två mål uppnås och ett mål inte uppnås. Ett av målen mäts först i årsbokslutet. Landstingsstyrelsens bedömning är att det övergripande målet uppnås för 2018, eftersom minst hälften av målen bedöms uppnås.

Mål och indikator	Utfall 2018 aug	Utfall 2017 aug	Prognos måluppfyllelse	Mål 2018
ATTRAKTIV KOLLEKTIVTRAFIK I ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM				
Attraktiva resor				
Nöjda resenärer - allmän kollektivtrafik	80 %	82 %	**Uppnås**	≥ 75 %
Nöjda resenärer - särskild kollektivtrafik	86 %	85 %	**Uppnås ej**	≥ 90 %
Nöjda resenärer - allmän skärgårdstrafik	96 %	96 %	**Uppnås**	≥ 91 %
Trygga resor				
Andel resenärer som känner sig trygga i allmän kollektivtrafik på land och med pendelbåtar	71 %	71 %	**Uppnås ej**	≥ 77 %
Effektiva resor				
Andel förnybar energi i kollektivtrafiken[1)]	-	-	-	≥ 90 %
Kostnad per personkilometer[1)]	-	-	-	≤ 3,40 kr
Tusentals påstigande en vanlig vardag	2 731	2 667	**Osäkert**	≥ 2803
Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna[1)]	-	-	-	≥ 50,5 %
Tillgänglig och sammanhållen region				
Busstrafik, fungerande automatiskt inre utrop[1)]	-	-	-	≥ 87 %
Andel spårfordon med tillgängligt insteg	100 %	100 %	**Uppnås**	≥ 100 %

[1)] Indikatorn mäts endast i årsbokslutet

Attraktiva resor

Målet mäts genom tre indikatorer: *Nöjda resenärer - allmän kollektivtrafik, särskild kollektivtrafik* respektive *allmän skärgårdstrafik*. Landstingsstyrelsen bedömer att målet Attraktiva resor kommer att uppnås 2018:

- Andelen *Nöjda resenärer i allmän kollektivtrafik* är 80 procent, vilket är två procentenheter lägre än motsvarande period föregående år. Periodens resultat återspeglar främst förändringar i utfallet för pendeltåg. Utfallet för perioden överstiger målvärdet för 2018. Den stabila trenden sedan 2016 bedöms fortsätta och trafiknämndens bedömning är att målvärdet uppnås även för året.

- Andelen *Nöjda resenärer inom särskild kollektivtrafik* har i jämförelse med föregående år ökat med en procentenhet till 86 procent 2018.

Utfallet understiger målvärdet och trafiknämndens prognos är att målvärdet inte kommer att uppnås för 2018.

- Andelen *Nöjda resenärer i allmän skärgårdstrafik* uppgår till 96 procent 2018, vilket även var samma värde för föregående år. Trafiknämndens prognos är att indikatorn når 96 procent för 2018, vilket är över årets målvärde.

Trygga resor
Målet följs upp genom nedanstående indikator. Trafiknämndens bedömning visar att målet inte kommer att uppnås 2018.

- *Andel resenärer som känner sig trygga i allmän kollektivtrafik på land och på pendelbåtar* är på en bibehållen nivå på 71 procent. Trafiknämnden gör prognosen att indikatorns når 73 procent, vilket understiger målvärdet på 77 procent. Landstingsstyrelsen bedömer att de åtgärder som trafiknämnden tillsammans med flera samverkansaktörer vidtar kommer att ge positiva effekter och höja andelen resenärer som, på sikt, upplever sig trygga i sitt resande. Ett sådant exempel är pilotprojektet med trygghetsväktare i Pendeltågstrafiken.

Effektiva resor
Målet mäts genom fyra indikatorer: *andel förnybar energi i kollektivtrafiken, kostnad per personkilometer, tusentals påstigande en vanlig vardag* samt *kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna*. I delåret mäts endast tusentals påstigande en vanlig vardag, som inte helt bedöms nå målvärdet. Måluppfyllelse mäts i samband med årsbokslutet, då alla indikatorer mäts.

- *Tusentals påstigande en vanlig vardag* har, för perioden, ökat med 64 000. Antalet påstigande varierar över året. Under sommaren har alla trafikslag färre genomsnittligt påstigande än under vintermånaderna. Trafiknämnden bedömer att antalet påstigande kommer att uppgå till knappt 2,8 miljoner i genomsnitt över året och att indikatorn därmed inte hel kommer att uppnå sitt målvärde.

Tillgänglig och sammanhållen region
Målet mäts genom två indikatorer: *busstrafik med fungerande inre automatiskt utrop* som endast mäts i årsbokslutet samt *andel spårfordon med tillgängliga insteg*. Trafiknämndens bedömning visar att målet uppnås 2018.

- Sedan fordonen av typ X10 fasades ut från pendeltågstrafiken under 2017 är *andel spårfordon med tillgängliga insteg* 100 procent. Trafiknämnden gör bedömningen att målvärdet för 2018 nås.

Uppdrag kopplade till mål

Till målen avseende Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem finns vid delårsbokslutet nio uppdrag kopplade. Av dessa pågår arbete med sex uppdrag och två uppdrag är ej påbörjade, vilka båda avser uppdrag som erhållits under 2018. Ett uppdrag, som avser avgiftsfri kollektivtrafik för ungdomar under sommarlovet, är rapporterat som avslutat.

Uppdrag kopplade till Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem

Antal uppdrag	Nämnder/bolag	Ej påbörjade	Pågående enligt plan	Pågående med avvikelse	Avslutade
9	Trafiknämnden	2	6	0	1

9.2 Ekonomiskt resultat för kollektivtrafiken

Trafiknämndens[21] resultat per augusti uppgår till 1 301 miljoner kronor, vilket är 1 036 miljoner kronor högre än periodens budget. Det högre resultatet förklaras främst av högre finansiella intäkter till följd av försäljning av fordringar, lägre kostnader för köpt trafik samt för drift och underhåll.

Resultat kollektivtrafik*	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Biljettintäkter	5 520	5 520	0	5 299	8 472	8 449	23	8 144
Verksamhetsanslag	6 856	6 856	0	6 635	10 284	10 284	0	9 952
Övriga intäkter	2 836	2 649	187	2 788	4 345	4 008	337	4 371
Summa verksamhetens intäkter	**15 212**	**15 025**	**187**	**14 722**	**23 101**	**22 741**	**360**	**22 467**
Bemanningskostnader	-526	-547	21	-459	-842	-852	10	-728
Köpt trafik	-8 897	-9 311	414	-8 834	-13 774	-14 124	350	-13 453
Övriga kostnader	-2 376	-2 360	-16	-2 121	-4 022	-3 708	-314	-4 284
Summa verksamhetens kostnader	**-11 799**	**-12 218**	**419**	**-11 415**	**-18 638**	**-18 684**	**46**	**-18 464**
Avskrivningar	-2 095	-2 155	61	-1 963	-3 564	-3 229	-336	-3 064
Finansnetto	-17	-387	370	-315	-196	-578	382	-455**
Resultat	**1 301**	**265**	**1 036**	**1 030**	**702**	**250**	**452**	**483*** **

* Kollektivtrafik innefattar Trafiknämnden (trafikförvaltningen, färdtjänstverksamheten och förvaltning för utbyggd tunnelbana), AB Storstockholms Lokaltrafik, samt Waxholms Ångfartygs AB.

**Exklusive ränteeffekt på pensionskostnader för bolag inom LISAB-koncernen.

***Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt, justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Prognos för året uppgår till 702 miljoner kronor, vilket är 452 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen mot budget beror huvudsakligen på högre finansiella intäkter, till följd av försäljning av fordringar, samt lägre kostnader för köpt trafik, huvudsakligen avseende busstrafik. Avskrivningskostnaderna ökar i jämförelse med budget, främst till följd av förändrade avskrivningsplaner som främst avser Roslagsbanan. Den ökade

[21] Innefattar trafiknämndens två förvaltningar samt AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB.

prognosen för övriga intäkter och kostnader är resultatneutrala för landstinget och beror huvudsakligen på högre intäkter och kostnader för externa projekt som vidarefaktureras till externa leverantörer. Justerat för realisationsvinster för försäljning av fordringar är resultatprognosen 115 miljoner kronor högre än budget.

Tabellen visar årets resultat för trafiknämnden och dess förvaltningar samt de bolag som ingår i Stockholm läns landstings samlade trafikverksamhet.

Resultat kollektivtrafik	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Trafiknämnden:								
Trafikförvaltningen	67	16	51	178	3	0	3	217
Färdtjänstverksamheten	59	18	41	47	40	0	40	34
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	1	1	0	0	2	0	2	0
AB Storstockholms Lokaltrafik	1 167	219	948	794	667	250	417	215
Waxholms Ångfartygs AB	6	10	-5	10	-10	0	-10	17
Kollektivtrafik totalt	**1 301**	**265**	**1 036**	**1 030**	**702**	**250**	**452**	**483**

Alla verksamheter utom Waxholms Ångfartygs AB uppvisar en positiv prognos för 2018. Waxholms Ångfartygs AB prognos på -10 miljoner kronor kan framför allt hänföras till ökade kostnader för bränsle inom trafikavtalen.

Trafiknämnden prognostiserar att verksamhetsintäkterna kommer att uppgå till 23 101 miljoner kronor, vilket är 360 miljoner kronor högre än budget. Biljettintäkterna är i nivå med budget. De övriga intäkterna ligger över budget och är till övervägande del resultatneutrala, det vill säga motsvaras av poster på kostnadssidan. Det handlar huvudsakligen om vidarefakturering av kostnader för exempelvis externa driftprojekt, fordonsuthyrning, ersättning för sjukresor från hälso- och sjukvårdsnämnden, bränsle samt lagerartiklar. Ytterligare en anledning till högre övriga intäkter är att trafiknämnden fått ett statligt bidrag som kompenserar för avgiftsfria biljetter till ungdomar under sommarmånaderna, så kallade ungdomsbiljetter.

Trafiknämnden prognostiserar att verksamhetskostnaderna kommer att uppgå till 18 638 miljoner kronor, vilket är 46 miljoner kronor lägre än budget. Framför allt är kostnaderna för köpt trafik lägre än budget, motsvarande 350 miljoner kronor. Avvikelsen inom köpt trafik är främst relaterad till busstrafiken som har lägre kostnader för index, viten, VBP-avtal[22] inom innerstaden på grund av trängsel i trafiken och framkomlighetsproblem, samt på vissa busslinjer i norrort till följd av

[22] VBP-avtal är trafikavtal där entreprenören erhåller ersättning för varje verifierad betalande påstigande.

överströmning av resenärer till Citybanan. Även järnvägstrafiken har lägre kostnader, främst kopplat till lägre incitamentskostnader inom pendeltågstrafiken. Färdtjänsttrafikens kostnader är lägre till följd av färre utförda resor, och därmed lägre rörliga kostnader, än beräknat med färdtjänst- och rullstolstaxi.

Övriga kostnader uppgår till 4 022 miljoner kronor, vilket är 314 miljoner kronor högre än budget. Delvis finns ökade kostnader för externa projekt, vilka dock vidarefaktureras i sin helhet och således är resultatneutrala. Därtill kommer kostnader för projektutgifter inom investeringsverksamheten. Planerade underhållsarbeten understiger däremot budget då dessa inte har startat i förväntad takt under året.

Kostnader för avskrivningar och finansnetto prognostiseras sammanlagt till 46 miljoner kronor lägre än budget. För avskrivningarna är det framförallt förändrade avskrivningsplaner som medför högre kostnader än budget, främst avseende Roslagsbanan. Att kostnaderna för finansnetto understiger budget är huvudsakligen en följd av försålda fordringar på 337 miljoner kronor. Även den räntebärande skuldportföljen är lägre än budget till följd av tidsförskjutningar av investeringar, vilket tillsammans med ett lägre ränteläge påverkar utfallet för finansnettot positivt.

Kostnader för bemanning och inhyrd personal
Trafiknämnden prognostiserar att bemanningskostnaderna för 2018 kommer att uppgå till 842 miljoner kronor vilket är 10 miljoner kronor lägre än budget till följd av vakanser. Prognosen för inhyrd personal uppgår till 124 miljoner kronor.

Konsultkostnader
Specialistkonsulter anlitas vid tillfälliga behov av viss kompetens eller specialistkunskap som inte finns inom organisationen, till exempel vid behov av extern granskning av processer, genomförande av analyser, utredningar, revisioner och undersökningar samt juridiskt stöd.

Periodens kostnadsutfall för specialistkonsulter uppgår till 233 miljoner kronor, vilket är i nivå med budget. Konsultkostnaderna kommer sig av olika uppdrag, utredningar och projekt såsom behovsanalyser och trafikövergripande utredningar.

Trafiknämndens pågående arbete med att växla konsulter till fast anställd personal fortsätter, den största delen av de konsulter som växlas återfinns inom investeringsverksamheten.

9.3 Resande

Resande kollektivtrafik Totalt tusental	Utfall 2018 aug	Utfall 2017 aug	Föränd. %	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017[1]
Kollektivtrafik på land, påstigande[2]	2 731	2667	2,4 %	2 799	2 803	-4	2 744
Kollektivtrafik på vatten, passagerare	4 649	4 437	4,8 %	5 927	5 844	83	5 698
Kollektivtrafik för personer med funktionsnedsättning, resor[3]	2 649	2 617	1,2 %	4 094	4 317	-223	4 066

[1] Föregående års värden kan skilja sig mot vad tidigare rapporterats då justeringar görs retroaktivt.

[2] Redovisningen sker med en månads fördröjning. Antalet avser genomsnittligt påstigande en vanlig vardag.

[3] Innefattar färdtjänstresor, sjuk- och tjänsteresor.

Genomsnittligt antal påstigande en vanlig vardag ökar med 2,4 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Antalet genomsnittligt påstigande varierar över året. Under sommaren har alla trafikslag färre genomsnittligt påstigande än under vintermånaderna. Trafiknämndens prognos för året uppgår till 2,8 miljoner påstigande per vardag.

Antalet genomsnittligt påstigande för tunnelbana i jämförelse med föregående år är marginellt högre, 0,5 procent. Påstigande för pendeltåg ökar med 4,3 procent. Innevarande års utökade trafikutbud, Trafikplan 2018, är en förklaring till ökningen. Dessutom har Citybanan med de nya pendeltågsstationerna Stockholm City och Stockholm Odenplan gjort det lättare att byta mellan tunnelbana och pendeltåg.

Antalet påstigande på länets lokalbanor ökar med 32 procent i jämförelse med föregående år. Perioden har, med några få undantag, inte haft planerade trafikavstängningar. I jämförelse med föregående års mer omfattande avstängningar är detta en viktig förklaring till det ökade resandet. Antal påstigande ökar på Roslagsbanan vars Kårstagren var avstängd i januari till augusti föregående år. Utöver detta har Lidingöbanan utökad trafik i rusningstid, Spårväg city har något utökad trafik och Tvärbanan ökar antal påstigningar där banan nu har en genomgående trafik samt förlängd bansträckning till Sickla.

Det genomsnittliga antalet påstigande en vanlig vardag avseende buss är oförändrad i jämförelse med motsvarande period föregående år. Under början av året minskade antalet påstigande beroende på ökad trängsel och framkomlighetsproblem i innerstaden samt ett ökat cyklande, men även beroende på en överströmning av trafikanter till Citybanan främst i Solna och Sollentuna. Under sommaren har tågavstängningar istället medfört fler resanden för busstrafiken.

Antalet påstigande i kollektivtrafiken på vatten ökar totalt sett med 4,8 procent. Skärgårdstrafiken ökar med 0,4 procent och pendelbåtstrafiken

med 6,6 procent. Resandet med skärgårdstrafiken ökade under det första tertialet, vilket främst beror på försöket med SL-taxa. Under sommaren har resandet avtagit i takt. Den huvudsakliga förklaringen till ökningen i pendelbåtstrafiken är att trafiken på linje 80 Sjövägen har utökats med fler turer för att möta efterfrågan till följd av ombyggnationen av Slussen samt fler inflyttade i Nacka. Även Linje 85 Norr-Söder Mälarstrand och linje 89 Ekerö har fler påstigande.

Antalet resor i kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning ökar med 1,2 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. För sjukresor ger vårdenheterna ut fler tillstånd än tidigare år.

10. Kultur

Kulturnämnden leder landstingets verksamhet inom kulturområdet och fördelar bland annat medel till organisationer och projekt i Stockholms län. Landstinget är också huvudfinansiär till Stockholms Konserthusstiftelse och nämnden ansvarar för landstingets åtaganden gentemot stiftelsen. Kulturnämnden ska verka för att landstingets övergripande mål för kultur uppnås samt utöva tillsyn över landstingets konstbestånd.

Sedan den 1 januari 2018 har länskulturfunktionerna Dans i Stockholm stad och län och Regionbibliotek Stockholm inordnats inom kulturnämnden. Från och med den 1 april 2018 har en verksamhetsförändring genomförts som innebär ett vidgat ansvar för kulturnämnden genom överföring av landstingsarkivet och landstingsbiblioteket från landstingsstyrelsen till kulturnämnden.

10.1 Mål och uppdrag för kulturen

Kulturnämnden ansvarar för målet Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet. Det innebär bland annat att nämnden ska styra mot målet, följa upp det och vidta åtgärder om målet riskerar att inte uppnås.

10.1.1 Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet

Det övergripande målet Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet har tre mål: barn och unga prioriteras, strategiskt samordnat kultur- och föreningsliv samt konstnärliga uttryck som integrerad del av hälso- och sjukvården.

Mål och indikator	Utfall 2018 aug	Utfall 2017 aug	Prognos måluppfyllelse	Mål 2018
FRI KULTUR FÖR UPPLEVELSER, MÖTEN, BILDNING OCH DELAKTIGHET				
Barn och unga prioriteras				
En övervägande andel av det externa stödet ska gå till verksamheter för barn och unga[1)]	72 %	67,0 %	**Uppnås** ●	≥ 70 %
Strategiskt samordnat kultur- och föreningsliv				
Andel kommuner som anser att landstinget på ett tydligt sätt strategiskt samordnar länets kultur- och föreningsliv	[2)]	[2)]	-	≥ 75 %
Konstnärligt uttryck som integrerad del av hälso- och sjukvården				
Andel av framtidsplanens investeringar som används för konstnärlig gestaltning	1,6 %	-	**Osäkert** ●	1-2 %

[1)] I indikatorn ingår inte stöd till Stiftelsen Stockholms konserthus

[2)] Indikatorn mäts endast i årsbokslutet

Landstingsstyrelsens bedömning är att det är osäkert om det övergripande målet Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet kommer att uppnås för 2018. Nedan följer en redovisning av målen samt de indikatorer som används för att bedöma måluppfyllelsen.

Barn och unga prioriteras

Kulturnämnden gör bedömningen att målet uppnås för 2018, baserat på indikatorn *En övervägande andel av det externa stödet ska gå till verksamheter för barn och unga*.

- Andelen bidrag till verksamheten för barn och unga uppgår till 72 procent. Barn tar vanligtvis del av kultur i vuxnas sällskap, vilket innebär att vuxna kan utgöra en relativ stor andel av publiken och besökarna också i verksamheter som enbart får stöd för barn och ungdomar. Stöd till idrottens distriktsorganisationer ges till respektive organisations barn- och ungdomsverksamhet.

Strategiskt samordnat kultur- och föreningsliv

Mätning av indikatorn *Andel kommuner som anser att landstinget på ett tydligt sätt strategiskt samordnar länets kultur- och föreningsliv* görs i samband med årsbokslutet.

Konstnärliga uttryck som integrerad del av hälso- och sjukvården

Kulturnämnden anser att det är osäkert om målet nås för 2018 baserat på indikatorn *Andel av framtidsplanens investeringar som används för konstnärlig gestaltning*.

- Locum AB beräknar konstanslaget i varje investering och beställer konstprojekt av kulturnämnden. Konstprojekten löper i regel över flera år och omfattar ett flertal gestaltningsuppdrag.

Från och med 2018 redovisas utfallet av indikatorn för de investeringar som Locum AB avslutat under året. Under årets första åtta månader har tre investeringar med konstanslag avslutats och i genomsnitt uppgår konstanslaget till 1,6 procent av investeringen. Därutöver har sex nya

konstprojekt beställts med ett genomsnittligt estimerat konstanslag om 1,6 procent av investeringarna. Eftersom det är osäkert om investeringarna kommer att avslutas under året är kulturnämndens prognos avseende konstanslagets andel av avslutade investeringar osäker.

10.2 Ekonomiskt resultat för kulturnämnden

Kulturnämnden redovisar för perioden januari till augusti 2018 ett resultat på 11 miljoner kronor. Resultatet är 9,5 miljoner kronor högre än budget för perioden. Överskottet för perioden beror främst på vakanta tjänster, större statsbidrag än beräknat, samt beslutade men ej utbetalade bidrag inom regional kulturverksamhet.

Resultat kultur	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2018	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Verksamhetens intäkter								
Verksamhetsanslag	401	401	0	406	471	471	0	459
Övriga intäkter	46	37	9	45	80	55	25	88
Summa verksamhetens intäkter	**447**	**438**	**9**	**451**	**550**	**525**	**25**	**547**
Verksamhetens kostnader								
Bemanningskostnader	-44	-29	-14	-26	-72	-44	-28	-42
Lämnade bidrag	-356	-360	3	-389	-408	-410	2	-468
Övriga kostnader	-35	-47	12	-18	-69	-71	2	-35
Summa verksamhetens kostnader	**-435**	**-436**	**1**	**-433**	**-549**	**-524**	**-25**	**-545**
Avskrivningar/finansnetto	-1	-1	0	-1	-1	-1	0	-2
Resultat	**11**	**1**	**9**	**18**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kulturnämndens prognos för året är ett nollresultat, vilket är enligt budget. För året prognostiseras övriga intäkter överstiga budget med 25 mkr, vilket främst beror på ökade verksamhetsanslag för landstingsarkivet och landstingsbiblioteket.

Bemanningskostnaderna beräknas öka med 28 mkr i jämförelse med budget på grund av den organisationsförändring som inneburit att Dans i Stockholm stad och län, Regionbibliotek Stockholm, landstingsarkivet och landstingsbiblioteket överförts till kulturnämnden.

Konsultkostnaderna för perioden uppgår till 2,0 miljoner kronor, vilket är 0,2 miljoner kronor högre än budget. För året prognostiseras konsultkostnaden uppgå till 5,2 miljoner kronor, vilket överstiger budget med 2,5 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på ökade konsultkostnader inom landstingsarkivet.

11. Regionplanering

Tillväxt- och regionplanenämnden ansvarar för regionplanering, landsbygds- och skärgårdsfrågor, landstingets demografiska underlag, samt samordning av Stockholms läns landstings deltagande i EU:s strukturfonder. Nämnden verkar därmed för en hållbar utveckling i regionen.

Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt

Fungerande bostadsförsörjning, transporter, kommunikation och tekniska försörjningssystem är grundläggande frågor för länet, liksom goda förutsättningar för utbildning och kompetensförsörjning, näringsliv och innovation, samt hänsyn till miljö och klimat. Inom alla dessa områden finns utmaningar och behov som ofta ser olika ut i länets tätbefolkade respektive glesbefolkade delar. Frågorna behandlas i den nya regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, som landstingsfullmäktige, efter dialog med regionens aktörer, antog i juni 2018, LS 2015-0084. Planen anger bland annat vägledande principer för markanvändning i Stockholms län, mål med mätbara delmål och prioriteringar för regionens utveckling.

11.1 Mål och uppdrag för regionplaneringen

Tillväxt- och regionaplanenämnden ansvarar för det övergripande målet Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt. Det innebär bland annat att nämnden ska styra mot målet, följa upp det, samt vidta åtgärder om målet riskerar att inte uppnås.

11.1.1 Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt

Det övergripande målet Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt har två mål: En regionplanering i framkant och Hållbar regional tillväxt och attraktionskraft.

Båda målen är nya för 2018 och indikatorerna mäts för första gången till årsbokslutet varför en bedömning av måluppfyllelse kan göras först då.

En regionplanering i framkant

Genom landstingets yttranden om översiktsplaner, framtagande av planerings- och kunskapsunderlag samt arbetet i regionala samverkansprocesser verkar landstinget för att den kommunala översiktsplaneringen sker i överensstämmelse med utgångspunkterna i den regionala utvecklingsplanen, RUFS.

Hållbar regional tillväxt och attraktionskraft

Gemensamma prioriteringar i det regionala utvecklingsarbetet bidrar till att Stockholmsregionen kan försvara och stärka sin ställning som en ledande tillväxtregion.

Uppföljning av antal nystartade företag per 1 000 invånare kommer att ske med statistik från Tillväxtanalys[23].

[23] Myndighet som utvärderar och analyserar svensk tillväxtpolitik.

Uppdrag kopplade till mål

Till målen avseende Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt finns vid delårsbokslutet tre uppdrag kopplade. Av dessa pågår arbete med två uppdrag. Ett uppdrag, som avsåg en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, är rapporterat som avslutat. Beslut om ny regional utvecklingsplan togs i landstingsfullmäktige den 12 juni 2018, LS 2018-0279.

Uppdrag kopplade till Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt

Antal uppdrag	Nämnder/bolag	Ej påbörjade	Pågående enligt plan	Pågående med avvikelse	Avslutade
3	Tillväxt- och regionplanenämnden	0	2	0	1

11.2 Ekonomiskt resultat för tillväxt- och regionplanenämnden

Tillväxt- och regionplanenämnden uppvisar ett positivt resultat per augusti som uppgår till 7 miljoner kronor, vilket ska jämföras med ett budgeterat och prognostiserat nollresultat.

Resultat regionplanering Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Budget 2018 jan-aug	Avvikelse	Utfall 2017 jan-aug	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter								
Verksamhetsanslag	114	114	0	112	171	171	0	169
Övriga intäkter	2	0	2	1	4	1	3	2
Summa verksamhetens intäkter	**116**	**115**	**2**	**114**	**175**	**172**	**3**	**171**
Verksamhetens kostnader								
Bemanningskostnader	-22	-23	1	-20	-35	-34	-1	-30
Lämnade bidrag	-74	-75	1	-76	-112	-112	0	-111
Övriga kostnader	-12	-17	5	-14	-28	-26	-3	-28
Summa verksamhetens kostnader	**-109**	**-115**	**6**	**-110**	**-175**	**-172**	**-3**	**-170**
Avskrivningar/finansnetto	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultat	**7**	**0**	**7**	**4**	**0**	**0**	**0**	**1**

Tillväxt- och regionplanenämnden prognostiserar att verksamhetens intäkter kommer att uppgå till 175 miljoner kronor vilket utgörs framför allt av ett verksamhetsanslag. Övriga intäkter ökar och avser Cykelkansliet, Geodatasamverkan och övriga samarbetsprojekt. Verksamhetens kostnader prognostiseras till 175 miljoner kronor och är 3 miljoner kronor högre än budget. Den största kostnadsposten är lämnade bidrag och avgifter till olika organisationer där medel har betalats ut enligt budget.

Konsultkostnaderna för perioden uppgår till 2,2 miljoner kronor, vilket är 3,8 miljoner kronor lägre än budget. För året prognostiseras konsultkostnaden att uppgå till 11,3 miljoner kronor, vilket överstiger budget med 2,2 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på ökade konsultkostnader för ej budgeterade insatser i projekt såsom

Geodatasamverkan och Cykelkansliets projekt om cykelstråkstudier. Dessa projekt har motsvarande externa intäkter, till exempel från Energimyndigheten vad gäller Cykelkansliet.

12.Landstingsstyrelsen

Med landstingsstyrelsen avses landstingsstyrelsens förvaltning, NKS Bygg, skadekontot, koncernfinansiering, samt Landstingsfastigheter Stockholm.

Resultat Landstingsstyrelsen	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Landstingsstyrelsens förvaltning	184	0	184	142	-12	0	-12	51
NKS Bygg	112	-2	114	21	222	0	222	39
Skadekontot	7	0	7	3	0	0	0	-1
Koncernfinansiering	737	-74	811	513	513	-622	1135	832
Landstingsfastigheter Stockholm	566	278	289	470	550	335	215	367
Landstingsstyrelsen totalt	**1 606**	**201**	**1 405**	**1 148**	**1 273**	**-287**	**1 560**	**1 287**

Landstingsstyrelsen prognostiserar sammanlagt ett resultat som är 1 560 miljoner kronor högre än budget, vilket förklaras av ökade samlade skatteintäkter och lägre finansiella kostnader inom koncernfinansiering, lägre finansiella kostnader för NKS Bygg samt realisationsvinster från fastighetsförsäljningar inom Landstingsfastigheter Stockholm.

Landstingsstyrelsens förvaltning

Landstingsstyrelsens förvaltning arbetar under landstingsdirektörens ledning, på uppdrag av landstingsstyrelsen. Förvaltningens främsta uppdrag är att stödja landstingsstyrelsen i dess uppgift att leda, styra och samordna landstingets verksamheter. Landstingsstyrelsens förvaltnings resultat för perioden uppgår till 184 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse mot det budgeterade nollresultatet. Detta förklaras främst av lägre kostnader för lämnade bidrag inom utbildningsområdet, samt av att landstingsstyrelsens medel för oförutsedda utgifter för den politiska administrationen inte har nyttjats hittills under året.

Landstingsstyrelsens prognos för förvaltningen visar på ett resultat på -12 miljoner kronor att jämföra med det budgeterade nollresultatet. Detta beror på ett underskott inom Berga Naturbruksgymnasium då antalet elever är för få för att ersättningen ska kunna bära skolans kostnader.

NKS Bygg

Utfallet för perioden uppgår till 112 miljoner kronor, vilket är 114 miljoner kronor högre än budget. För året är prognosen 222 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen beror på effekten av refinansieringen som reducerar vederlaget till Swedish Hospital Partners AB med 169 miljoner kronor, LS

2018-0105, samt lägre finansiella kostnader på grund av låga marknadsräntor.

Koncernfinansiering
Koncernfinansiering är landstingets centrala redovisningsenhet där poster av landstingsövergripande karaktär redovisas, såsom skatteintäkter, upplåning, samt utbetalning av landstingsbidrag. Prognosen är 2 078 miljoner kronor högre än budget, vilket främst förklaras av ökade samlade skatteintäkter och lägre finansiella kostnader.

Landstingsfastigheter Stockholm
Landstingsfastigheter Stockholm är en resultatenhet inom landstingsstyrelsen i vilken den ekonomiska redovisningen sker av landstingets vårdfastigheter. Locum AB ansvarar för såväl teknisk som ekonomisk förvaltning av fastigheterna inom Landstingsfastigheter Stockholm.

Fastighetsbeståndet består av sju akutsjukhus[24], varav två universitetssjukhus, nio närsjukhus samt ett antal vårdcentraler, psykiatriska mottagningar och tandvårdskliniker. Fastighetsbeståndets totala lokalyta uppgår till två miljoner kvadratmeter.

Landstingsfastigheter Stockholm redovisar ett utfall för perioden på 566 miljoner kronor, vilket överstiger budget för perioden med 120 miljoner kronor. Prognosen för året visar på ett utfall på 550 miljoner kronor, vilket är 215 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen förklaras av realisationsvinster från fastighetsförsäljningar av Glaven 8 och Riset 11 på sammanlagt 257 miljoner kronor.

Justerat för realisationsvinster är resultatprognosen 42 miljoner kronor lägre än budget. Den lägre prognosen förklaras främst av ökade förvaltningskostnader på 248 miljoner kronor, som till stor del avser de strategiska fastighetsprojekten på Danderyds sjukhus och Södersjukhuset. Avskrivningskostnader och finansnettot prognostiseras att bli 208 miljoner kronor lägre än budget, vilket beror på förseningar i projekten, samt att vissa projekt har längre avskrivningsperiod än vad som antogs i budget. De finansiella kostnaderna är lägre med anledning av låga marknadsräntor.

12.1 Mål och uppdrag för landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsen ansvarar för de övergripande målen Hållbar verksamhet, Tryggad kompetensförsörjning samt Långsiktigt hållbar ekonomi. Det innebär bland annat att styrelsen ska styra mot målen, följa upp dem och vidta åtgärder om målen riskerar att inte uppnås.

[24] Danderyds sjukhus, Södersjukhuset, Södertälje sjukhus, Norrtälje sjukhus, Karolinska universitetssjukhuset, S:t Eriks Ögonsjukhus, S:t Görans sjukhus.

12.1.1 Hållbar verksamhet

Det övergripande målet Hållbar verksamhet har tre mål: Målinriktad forskning, innovation och digitalisering, Social hållbarhet och effektivt miljöarbete respektive Säkra processer.

Samtliga indikatorer mäts en gång per år i samband med årsbokslutet. Nedan följer en redovisning av hur nämnder och bolag arbetar för att nå målvärdena för de indikatorer som används för att mäta målen. Där det är möjligt gör landstingsstyrelsen även en bedömning av om målvärdet kommer att nås för 2018.

Målinriktad forskning, innovation och digitalisering

Målet följs upp genom indikatorer avseende: *Forskning i vårdens tjänst*, *Systematiskt arbete med innovationer* samt *Digitaliseringsgrad*.

- De två indikatorerna angående *forskning i vårdens tjänst* mäts till årsbokslutet. För att målet, ökat fokus på folksjukdomar ska nås utlyser landstingsstyrelsen projektmedel som söks i konkurrens. Projekttilldelning samt också forskartjänsttilldelning inom indikatorns område skall leda till att ökad publicering sker inom området.
- Indikatorn är ny 2018 och kommer att följas upp första gången i årsbokslutet.
- Landstingsstyrelsens samlade bedömning är att landstingets nämnder och bolag i allt högre utsträckning använder *digitalisering* som ett strategiskt verktyg. Ett ökat fokus behöver läggas på digitalisering av de koncerngemensamma administrativa stödprocesserna samt moderniserad koncerngemensam infrastruktur som möjliggörare för digitaliseringen. Landstingsstyrelsen gör bedömningen att indikatorn att minst 22,5 ärende ska avlutas i 1177 Vårdguiden per 1 000 invånare och månad kommer att uppnås med god marginal.

Social hållbarhet och effektivt miljöarbete

Målet följs upp genom indikatorer avseende *Likvärdig behandling av alla invånare*, *Uppförandekod för leverantörer*, *Klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser* samt *Andel ekologiska livsmedel i patientmåltider*.

- Landstingets nämnder och bolag ska ha metoder och verktyg för *systematiskt arbete* med social hållbarhet. Delårsrapporterna för området ger en spridd bild av hur väl detta uppfylls och landstingsstyrelsen kan inte göra en tillförlitlig bedömning av om målet uppnås.
- Indikatorn *uppförandekod för leverantörer* anger att minst tio procent av leverantörer inom prioriterade områden ska granskas med avseende på social hållbarhet. Landstingets textilleverantör har följts upp avseende efterlevnaden av avtalsvillkor kopplade till uppförandekoden, och bedömdes efterleva de aktuella villkoren. Uppföljningar av leverantörer inom riskområde IT och medicintekniska

förbrukningsmaterial har påbörjats. Landstingsstyrelsen bedömer att målvärdet för indikatorn sannolikt kommer att uppnås.

- Landstingsstyrelsen gör bedömningen att indikatorn *klimatpåverkan från utsläpp av växthusgaser*, mätt i ton koldioxidekvivalenter, med hög sannolikhet kommer att uppnås 2018. I 2017 års Miljöredovisning uppnåddes en minskning på 45 procent i jämförelse med 2011, som är det basår vilket utvecklingen mäts mot, vilket överträffar målet om 42 procent minskning 2018. Under 2018 har arbetet med utsläppsminskningar inom exempelvis energianvändning i fastigheter och kollektivtrafik fortsatt, och fler solpaneler och elbussar är exempel som bidrar till minskade utsläpp.
- Landstingsstyrelsen mäter indikatorn angående *andel ekologiska livsmedel* först i årsbokslutet.

Säkra processer

Målet följs upp genom indikatorer avseende andel av nämnder och bolag som har infört metoder och verktyg för ett systematiskt arbete med *informationssäkerhet, säkerhet* respektive *krisberedskap*.

Landstingsstyrelsen bedömer att målet Säkra processer inte kommer att uppnås för året. Baserat på tidigare uppföljningar inom området väntas fler nämnder och bolag införa ett systematiskt arbetssätt under året men inte tillräckligt många för att nå målet.

- Landstingets nämnder och bolag ska bedriva ett systematiskt arbete med *informationssäkerhet*. Det förändringsarbete som nu pågår inom Stockholms läns landsting sker stegvis, tar tid och följs bäst upp årsvis. Uppföljningen indikeraratt vissa nämnder och bolag redan har uppnått eller är nära måluppfyllelse, medan andra uppvisar avvikelser i införandet. Centrala stödinsatser genomförs nu, i syfte att säkerställa långsiktig måluppfyllnad hos dessa verksamheter. Under förutsättning att redovisade intensifierade aktiviteter fortgår bedömer landstingsstyrelsen att nämnder och bolag kommer att nå sitt målvärde år 2020, i enlighet med handlingsprogrammet för informationssäkerhet.
- Landstingets nämnder och bolag ska bedriva ett systematiskt arbete med *säkerhet*. Landstingsstyrelsens bedömning är att andelen nämnder och bolag som bedriver ett systematiskt säkerhetsarbete sedan förra mätningen ha ökat från cirka en fjärdedel till knappt hälften. Även om målvärdet för indikatorn inte kommer uppnås under året bedöms detta kunna ske på några års sikt, givet att nämnder och bolag även fortsatt prioriterar arbetet med att införa metoder samt verktyg för ett systematiskt arbetssätt. Landstingsstyrelsens bedömning är att målvärdet för indikatorn inte uppnås för 2018.

- Landstingets nämnder och bolag ska bedriva ett systematiskt arbete med *krisberedskap*. Landstingsstyrelsen gör bedömningen att en tredjedel av landstingets nämnder och bolag bedriver ett systematiskt krisberedskapsarbete. Indikatorn bedöms på några års sikt kunna nå sitt målvärde, givet att nämnder och bolag fortsatt arbetar med frågorna. Detta arbete behöver fortsatt prioriteras. Landstingsstyrelsens bedömning är att målvärdet för indikatorn inte uppnås för 2018.

Uppdrag kopplade till mål

Till målen avseende Hållbar verksamhet finns vid delårsbokslutet 62 uppdrag kopplade och utdelade till nämnder och bolag. Av de uppdragen som är rapporterade som avslutade återfinns att: Skapa en sammanhållen innovationsverksamhet, Göra en översyn av landstingets IT-organisation, Överföra Stockholms medicinska biobank till Karolinska Universitetssjukhuset, samt Utvidga innovationsfonden. Exempel på pågående uppdrag som flera nämnder och bolag arbetar med är: Se över delegationsordningar för att säkerställa att de är i enlighet med Policy för inköp, och Utarbeta styrdokument för säkerhet.

Uppdrag kopplade till Hållbar verksamhet

Antal uppdrag	Nämnder/bolag	Ej påbörjade	Pågående enligt plan	Pågående med avvikelse	Avslutade
29	Landstingsstyrelsen	2	18	4	5
1	Hälso- och sjukvårdsnämnden		1		
2	Stockholms läns sjukvårdsområde				2
2	Karolinska Universitetssjukhuset		1		1
2	Södersjukhuset AB		2		
1	Danderyds Sjukhus AB		1		
1	Södertälje Sjukhus AB		1		
2	KSON/TioHundra AB		1		1
1	S:t Eriks Ögonsjukhus AB		1		
1	Folktandvården Stockholms län AB		1		
1	Ambulanssjukvården i Storstockholm AB				1
2	Stockholm Care AB		2		
2	MediCarrier AB	1	1		
1	Patientnämnden				1
6	Trafiknämnden		6		
2	Kulturnämnden		2		
2	Tillväxt- och regionplanenämnden		1		1
1	Locum AB		1		
2	Revisorskontoret	1	1		
1	AB SLL Internfinans		1		
62	**Antal uppdrag hos nämnder/bolag**	**4**	**42**	**4**	**12**

12.1.2 Tryggad kompetensförsörjning

Det övergripande målet Tryggad kompetensförsörjning har tre mål: Attraktiv arbetsgivare, Förbättrad arbetsorganisation samt Systematisk kompetensplanering.

Samtliga indikatorer mäts en gång per år i samband med årsbokslutet. Nedan följer en redovisning av hur landstingsstyrelsen arbetar för att landstingskoncernen ska nå målen. Landstingsstyrelsen gör bedömningen att det övergripande målet kommer att nås 2018.

Attraktiv arbetsgivare

Landstingsstyrelsen gör bedömningen att målet kommer att nås. Det förväntade resultatet är bibehållna och högre utfall för *medarbetarindex, ledarskapsindex* samt *totalindex* från landstingets årliga medarbetaruppföljning.

Handlingsplanen utifrån kompetensförsörjningsstrategin utgör stöd och riktning för nämnder och bolag i arbetet med att göra landstinget till en än mer attraktiv arbetsgivare. Det långsiktiga arbetet med att identifiera och utveckla potentiella framtida chefer är ett exempel på pågående arbete som bidrar till att landstinget når målet för attraktiv arbetsgivare.

Prioriterat under 2018 är också att arbeta med hälsofrämjande insatser och aktivt verka för att andelen sjukskrivningar minskar. Hälso- och sjukvårdens nämnder och bolag fokuserar under 2018 särskilt på hälsosam schemaläggning. Arbetsmiljölyftet ger också hälso- och sjukvårdens verksamheter förutsättningar att arbeta för en hälsofrämjande och god arbetsmiljö.

Modern arbetsorganisation

Landstingsstyrelsen gör bedömningen att målet Modern arbetsorganisation sannolikt kommer att uppnås under året. Det finns viss risk för avvikelse då ett strukturerat arbetssätt för uppgiftsväxling inom akutsjukhusen, Stockholms läns sjukvårdsområde och Ambulanssjukvården i Storstockholm AB ännu inte har uppnåtts. Hälso- och sjukvårdens nämnder och bolag ser kontinuerligt över kompetensmix och fördelning av arbetsuppgifter och ansvar mellan olika yrkesgrupper, till exempel ses möjligheten över att avlasta sjuksköterskor, men också undersköterskor genom att uppgiftsväxla till andra yrkesgrupper. Fortsatt stöd, styrning samt spridning och implementering av goda exempel förväntas också bidra till att målet uppnås.

Systematisk kompetensplanering

Landstingsstyrelsen gör bedömningen att målet Systematisk kompetensplanering inte kommer att uppnås under året. Ett prioriterat

uppdrag för att nå målet är att införa landstingets kompetensplaneringsmodell KOLL med IT-stödet ProCompetence. Det ger underlag för att planera, prioritera och samordna kompetensutvecklingsinsatser och gör det tydligt vilka kompetenser som krävs för att utföra olika arbetsuppgifter. Målvärdet för 2018 är att 65 procent av landstingskoncernens medarbetare ska ha skattat sin kompetens i systemet ProCompetence vid årets slut. För delåret var värdet 31 procent. Den främsta anledningen till att arbetet går långsammare än väntat är att nämnderna och bolagen inte har lokala processledare för införande och förvaltning av modellen. Det gäller landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, kulturnämnden, tillväxt- och regionplanenämnden, patientnämnden, Revisorskollegiet, TioHundra AB, Södertälje Sjukhus AB, Folktandvården AB, Stockholm Care, AB, MediCarrier AB och Internfinans AB.

Uppdrag kopplade till mål

Till målen avseende Tryggad kompetensförsörjning finns vid delårsbokslutet 11 uppdrag kopplade och utdelade till nämnder och bolag. Av de uppdragen som är rapporterade som avslutade återfinns: Förtydliga landstingsarkivets uppdrag, styrning och arbetssätt, Införliva kompetensförsörjningsstrategin i avtal inom hälso- och sjukvård, och Konsekvensanalyser av kompetensförsörjning och utbildning.

Uppdrag kopplade till Tryggad kompetensförsörjning

Antal uppdrag	Nämnder/bolag	Ej påbörjade	Pågående enligt plan	Pågående med avvikelse	Avslutade
6	Landstingsstyrelsen		4	1	1
3	Hälso- och sjukvårdsnämnden		1		2
1	Folktandvården Stockholms län AB				1
1	Ambulanssjukvården i Storstockholm AB				1
11	**Antal uppdrag hos nämnder/bolag**	**0**	**5**	**1**	**5**

12.1.3 Långsiktigt hållbar ekonomi

Det övergripande målet om en långsiktigt hållbar ekonomi har tre mål: Ett resultat i balans, Självfinansiering av drift och ersättningsinvesteringar samt Hållbar investeringsutveckling. Landstingsstyrelsen bedömer att samtliga mål uppnås för 2018 och därmed även det övergripande målet.

Mål och indikator	Utfall 2018 aug	Utfall 2017 aug	Prognos måluppfyllelse	Mål 2018
LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR EKONOMI				
Ett resultat i balans				
Resultatet beaktat synnerliga skäl[1)]	3 905 mkr	[2)]	**Uppnås** ●	265 mkr
Självfinansering av drift och ersättningsinvesteringar				
Finansiering av landstingets driftskostnader och ersättningsinvesteringar ska ske inom koncernens kassaflöde	100 %	[2)]	**Uppnås** ●	100 %
Hållbar investeringsutveckling				
Kapitalkostnadernas[3)] andel av landstingets totala intäkter	6,9 %	[2)]	**Uppnås** ●	≤ 9,5 %
Räntebärande skulders andel av de totala intäkterna	-	[2)]	**Uppnås** ●	≤ 70 %

[1)] Definitionen utgår från resultatet när kostnader, som landstingsfullmäktige anser att det finns synnerliga skäl för att inte beakta i balanskravutredningen, har exkluderats.

[2)] Indikatorn ersätter en tidigare indikator och därför finns inget utfall för 2017.

[3)] Kapitalkostnaderna avser avskrivningskostnader och räntekostnader från leasing- och låneskuld samt andra motsvarande skulder.

Ett resultat i balans

Utfallet före omställningskostnader för perioden uppgår till 3 905 miljoner kronor, vilket i det här fallet är samma sak som indikatorn *Resultatet beaktat synnerliga skäl*. Prognosen är ett resultat före omställningskostnader om 2 000 miljoner kronor. Därmed bedömer landstingsstyrelsen att målet för 2018 uppnås.

Självfinansiering av drift och ersättningsinvesteringar

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgår per augusti till 5 541 miljoner kronor. Då ersättningsinvesteringarna för perioden uppgår till 2200 miljoner kronor, innebär det att indikatorn *Självfinansiering av drift och ersättningsinvesteringar* uppnås. Årets ersättningsinvesteringar prognostiseras att uppgå till 3 600 miljoner kronor. Landstingsstyrelsen bedömer att målet för 2018 uppnås.

Hållbar investeringsutveckling

Landstingsstyrelsen bedömer att målet uppnås eftersom båda indikatorerna bedöms uppfyllas:

- *Kapitalkostnadernas andel av landstingets totala intäkter* uppgår till 6,9 procent för perioden och prognostiseras för året till 7,4 procent. Målvärdet för indikatorn bedöms därmed uppnås för 2018.

- *Räntebärande skulders andel av de totala intäkterna* kan inte mätas per delåret. Prognosen för året är att utfallet uppnår 52,4 procent. Målvärdet för indikatorn bedöms därmed uppnås för 2018.

Uppdrag kopplade till mål

Till målen avseende Långsiktigt hållbar ekonomi finns vid delårsbokslutet 57 uppdrag kopplade och utdelade till nämnder och bolag. Av de uppdragen som är rapporterade som avslutade återfinns framför allt uppdrag om

fastighetsförsäljningar. Ett exempel på pågående uppdrag som flera nämnder och bolag arbetar med är att tillse att budget finns för genomförandet av samlokalisering för berörda nämnder och bolag.

Uppdrag kopplade till Långsiktigt hållbar ekonomi

Antal uppdrag	Nämnder/bolag	Ej påbörjade	Pågående enligt plan	Pågående med avvikelse	Avslutade
41	Landstingsstyrelsen	1	17	14	9
3	Hälso- och sjukvårdsnämnden		3		
1	Patientnämnden				1
2	Trafiknämnden		1		1
3	Kulturnämnden		3		
1	Tillväxt- och regionplanenämnden		1		
5	Locum AB		3		2
1	AB SLL Internfinans		1		
57	**Antal uppdrag hos nämnder/bolag**	**1**	**29**	**14**	**13**

13. Övrig verksamhet

Den övriga verksamheten inom Stockholms läns landsting omfattar Locum AB, revisorskollegiet, Landstingshuset i Stockholm AB och AB Stockholms Läns Landstings Internfinans.

Resultat övrig verksamhet	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Utfall 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Mkr	jan-aug	jan-aug		jan-aug				
Locum AB*	14	4	10	-2	9	7	2	13
Revisorskollegiet	6	4	2	5	0	0	0	0
Landstingshuset i Stockholm AB	95	-21	116	227	-8	-31	24	-121
AB SLL Internfinans	3	2	1	4	4	3	1	5
Övrig verksamhet totalt	**117**	**-11**	**129**	**233**	**5**	**-21**	**26**	**-103**

*Exklusive ränteeffekt på pensionskostnader för bolag inom LISAB-koncernen

Locum AB

Locum AB förvaltar två miljoner kvadratmeter vårdlokaler i Stockholms län åt ägaren Stockholms läns landsting. Locum AB:s huvuduppdrag är att förvalta, utveckla och hyra ut lokaler i landstingets vårdfastigheter. Vårdverksamheten bedrivs såväl av nämnder och landstingsägda bolag som av privata vårdgivare. I fastigheterna finns även kunder med annan typ av verksamhet, till exempel skolor, apotek, kiosker och restauranger.

Locum AB har ett helägt dotterbolag, AB Terreno, som ansvarar för produktion av el från solcellsanläggningar. Solcellsanläggningarna ägs av Stockholms läns landsting genom Landstingsfastigheter Stockholm.

Locum AB:s resultat per augusti 2018 uppgår till 14 miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 9 miljoner kronor, vilket är 2 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen förklaras av höjt timpris på fastighetstjänster, samt ökade intäkter från påslag på investeringsprojekt.

Revisorskollegiet

De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas verktyg för den demokratiska kontrollen. Revisorernas uppdrag är att granska all verksamhet och pröva ansvarstagandet i nämnder och bolagsstyrelser. Revisorskollegiets resultat per augusti 2018 uppgår till 6 miljoner kronor. Prognosen för året är att utfallet blir noll, vilket är enligt budget.

Landstingshuset i Stockholm AB

Landstingshuset i Stockholm AB är moderbolag till landstingets bolag, med undantag för AB Storstockholms Lokaltrafik och dess dotterbolag som ägs direkt av landstinget. Bolaget utövar den formella och övergripande styrningen av dotterbolagen och har dialog med bolagsstyrelserna. Moderbolagets resultat per augusti 2018 uppgår till 95 miljoner, vilket förklaras av återföring av tidigare gjorda nedskrivningar av aktier i dotterföretagen. Prognosen för året är ett resultat på -8 miljoner kronor, vilket är 24 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen förklaras av lägre finansiella kostnader.

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans

AB Stockholms Läns Landstings Internfinans uppgift är att vara internbank för Stockholms läns landsting. Bolaget ska på affärsmässiga grunder bistå landstinget, dess nämnder, bolag och stiftelser med att förvalta en central likviditet, låna upp medel på kapitalmarknaden och bedriva intern utlåning till landstingets nämnder och bolag för investeringar.

Bolagets resultat för perioden uppgår till 3 miljoner kronor, vilket är 1 miljon kronor högre än periodens budget. Prognosen på 4 miljoner kronor är 1 miljon högre än budget. Avvikelsen mot budget beror främst på att ett planerat byte av IT-system har skjutits på framtiden.

14. Ekonomisk redovisning

14.1 Resultaträkning

Mkr	Landstingskoncernen					Landstinget	
	Utfall 2018 jan-aug	**Utfall 2017 jan-aug**	**Prognos 2018**	**Budget 2018**	**Bokslut 2017**	**Utfall 2018 jan-aug**	**Utfall 2017 jan-aug**
Verksamhetens intäkter	15 823	13 985	24 501	22 544	22 177	8 201	6 448
Verksamhetens kostnader	-59 565	-56 582	-93 285	-91 379	-88 733	-55 626	-52 628
Avskrivningar	-3 657	-3 325	-6 204	-6 215	-5 185	-1 430	-1 186
Verksamhetens nettokostnader	**-47 399**	**-45 922**	**-74 988**	**-75 050**	**-71 741**	**-48 855**	**-47 367**
Därav jämförelsestörande poster[1)]	-213	-608	-523	-845	-1 240	-213	-608
Skatteintäkter	48 628	46 926	72 942	73 349	70 611	48 628	46 926
Generella statsbidrag	4 158	3 918	6 268	5 803	5 847	4 158	3 918
Inkomst- och kostnadsutjämning	-801	-1 007	-1 202	-1 859	-1 510	-801	-1 007
Summa samlade skatteintäkter	**51 985**	**49 838**	**78 008**	**77 293**	**74 949**	**51 985**	**49 838**
Finansiella intäkter	394	73	413	92	134	411	427
Finansiella kostnader	-1 545	-1 274	-2 213	-2 918	-2 100	-1 451	-1 238
Finansnetto	**-1 151**	**-1 201**	**-1 800**	**-2 826**	**-1 966**	**-1 040**	**-811**
Därav jämförelsestörande poster[2)]	337		337		-126		
Resultat	**3 435**	**2 714**	**1 220**	**-583**	**1 242**	**2 089**	**1 660**

[1)] Reavinst från fastighetsförsäljningar, samt omställningskostnader

[2)] Reavinst vid försäljning av fordran hos AB Storstockholms Lokaltrafik

Resultat enligt balanskrav					
Resultat	3 435	2 714	1 220	-583	1 242
Reavinster	-594	-48	-594		-120
Resultat efter balanskravsjusteringar	**2 841**	**2 666**	**626**	**-583**	**1 122**
Balanskravsresultat	**2 841**	**2 666**	**626**	**-583**	**1 122**
Synnerliga skäl					
Ianspråktagande av reserverade medel inom det egna kapitalet avseende omställningskostnader i samband med införandet av framtidens hälso- och sjukvård	0	0	0	583	0
Balanskravsresultat att reglera	**0**	**0**	**0**	**0**	**1 122**

14.2 Balansräkning

Mkr	Landstingskoncernen		Landstinget	
	Utfall 2018 jan-aug	Bokslut 2017	Utfall 2018 jan-aug	Bokslut 2017
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar				
Nyttjanderätter och andra immateriella anläggningstillgångar	348	317	84	86
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	65 383	63 654	35 511	35 393
Maskiner och inventarier	26 084	25 743	7 916	6 642
Pågående nyanläggningar, förskott avseende materiella anläggningstillgångar	22 064	21 148	12 981	11 226
Finansiella anläggningstillgångar				
Finansiella anläggningstillgångar	704	1 511	37 963	39 181
Summa anläggningstillgångar	**114 582**	**112 373**	**94 454**	**92 527**
Omsättningstillgångar				
Förråd m.m.	575	579	422	415
Kortfristiga fordringar	6 858	7 431	8 559	7 775
Kortfristiga placeringar	0	0	0	0
Kassa och bank	3 298	1 983	147	1
Summa omsättningstillgångar	**10 730**	**9 993**	**9 128**	**8 191**
Summa tillgångar	**125 313**	**122 366**	**103 583**	**100 718**

Mkr	Landstingskoncernen		Landstinget	
	Utfall 2018 jan-aug	Bokslut 2017	Utfall 2018 jan-aug	Bokslut 2017
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital *				
Ingående eget kapital	9 477	8 239	8 228	7 210
Övrig förändring av eget kapital	1	-5	0	-
Årets resultat	3 435	1 242	2 089	1 018
Summa eget kapital	**12 913**	**9 477**	**10 318**	**8 228**
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	28 863	27 346	22 701	21 619
Andra avsättningar	757	775	628	650
Summa avsättningar	**29 620**	**28 121**	**23 329**	**22 268**
Skulder				
Långfristiga skulder	61 737	61 178	49 825	48 188
Kortfristiga skulder	21 044	23 590	20 111	22 033
Summa skulder	**82 780**	**84 768**	**69 936**	**70 222**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**125 313**	**122 366**	**103 583**	**100 718**
Panter och därmed jämförliga säkerheter	**inga**	**inga**	**inga**	**inga**
Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	23 554	23 559	23 554	23 559
Övriga ansvarsförbindelser	862	824	16 578	16 003
Summa ansvarsförbindelser	**24 416**	**24 383**	**40 132**	**39 562**

***) Tilläggsupplysning reserverat eget kapital**	
Omstrukturering framtidens hälso- och sjukvård	
Reserverat i 2011 års bokslut	1 200
Reserverat i 2012 års bokslut	2 100
Reserverat i 2013 års bokslut	2 000
Ianspråktaget i 2015 års bokslut	-159
Summa omstrukturering	**5 141**

Under åren 2012–2014 beslutade landstingsfullmäktige att reservera sammanlagt 5 300 miljoner kronor inom det egna kapitalet för att täcka framtida omställningskostnader i samband med genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård.

Sedan besluten om reservering inom det egna kapitalet fattades har den totala budgeten för att täcka framtida omställningskostnader i samband med genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård fastställts till 3 500 miljoner kronor.

14.3 Kassaflödesanalys

Mkr		Landstingskoncernen		Landstinget	
		Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2017
	Not	jan-aug	jan-aug	jan-aug	jan-aug
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		3 435	2 714	2 089	1 660
Justering för ej kassapåverkande poster	1	5 909	4 596	2 542	2 482
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		*9 343*	*7 310*	*4 632*	*4 142*
Ökning(-) resp minskning(+) av förråd		4	-5	-7	-16
Ökning(-) resp minskning(+) kortfristiga fordringar		424	1 710	-439	-357
Ökning (+) resp minskning (-) av kortfristiga skulder		-4 230	-3 721	-3 025	-2 707
Förändring av rörelsekapital		*-3 802*	*-2 016*	*-3 472*	*-3 080*
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**5 541**	**5 294**	**1 160**	**1 062**
Investeringsverksamheten					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-105	-110	-13	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-6 711	-7 583	-4 642	-3 297
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		306	51	306	51
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-6 511**	**-7 642**	**-4 349**	**-3 246**
Finansieringsverksamheten					
Ökning av långfristig upplåning		1 260	3 970	1 441	3 063
Amortering av långfristiga skulder		0	-1 400	0	-1 400
Förändring av långfristiga fordringar		807	-145	1 218	-95
Förändring av leasingfinansiering		-478	-994	0	0
Erhållna investeringsbidrag		696	823	676	813
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**2 284**	**2 254**	**3 335**	**2 381**
Årets kassaflöde		**1 315**	**-94**	**146**	**197**
Likvida medel vid årets början		1 983	2 878	1	805
Likvida medel vid periodens slut		3 298	2 784	147	1 002
Summa disponibla likvida medel		**3 298**	**2 784**	**147**	**1 002**

Not 1: Justering för ej kassapåverkande poster				
Avskrivningar	3 657	3 325	1 430	1 186
Förändring av avsättning	1 499	984	1 060	672
Realisationsresultat	-162	88	-226	-40
Övriga ej kassapåverkande poster	915	199	278	664
Justering för ej kassapåverkande poster	**5 909**	**4 596**	**2 542**	**2 482**

14.4 Driftsredovisning

Mkr	Verksamhets-anslag jan-aug	Intäkter jan-aug	Kostnader jan-aug	Resultat jan-aug	Prognos 2018	Budget 2018	Budget-avvikelse
Hälso- och sjukvård							
Hälso- och sjukvårdsnämnden	40 264,6	1 933,2	-41 183,4	1 014,3	400,0	0,0	400,0
Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje	505,0	466,2	-973,8	-2,5	0,0	0,0	0,0
Stockholms läns sjukvårdsområde		7 402,6	-7 233,1	169,5	105,0	105,0	0,0
Karolinska Universitetssjukhuset		12 845,7	-13 231,3	-385,7	-540,0	30,2	-570,2
Södersjukhuset AB		3 367,3	-3 338,7	28,6	-39,6	9,4	-49,0
Danderyds Sjukhus AB		2 713,5	-2 705,9	7,6	-58,5	6,5	-65,0
Södertälje Sjukhus AB		856,4	-850,3	6,1	-11,7	3,3	-15,0
TioHundra AB		552,2	-555,5	-3,3	-10,0	0,0	-10,0
S:t Eriks Ögonsjukhus AB		423,6	-384,4	39,2	42,0	33,0	9,0
Folktandvården Stockholms Län AB		1 123,4	-1 041,3	82,1	125,0	125,0	0,0
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB		190,7	-197,5	-6,9	0,7	0,7	0,0
Stockholm Care AB		61,9	-60,9	1,0	0,5	2,5	-2,0
MediCarrier AB		559,3	-554,9	4,5	6,0	5,0	1,0
Patientnämnden	16,3	5,4	-17,9	3,7	0,0	0,0	0,0
Koncernjusteringar		-26 709,6	26 709,6				
Hälso- och sjukvård totalt	**40 785,9**	**5 791,8**	**-45 619,4**	**958,3**	**19,5**	**320,6**	**-301,1**
Kollektivtrafik							
Trafiknämnden							
Trafikförvaltningen	145,5	862,5	-940,9	67,1	2,9	0,0	2,9
Färdtjänstverksamhet	677,9	314,2	-933,1	59,0	40,0	0,0	40,0
Förvaltningen för utbyggd tunnelbana	2,7	66,7	-67,9	1,5	2,1	0,0	2,1
AB Storstockholms Lokaltrafik	5 796,7	8 324,6	-12 953,9	1 167,4	666,7	250,0	416,7
Waxholms Ångfartygs AB	233,2	143,9	-371,4	5,8	-9,6	0,0	-9,6
Koncernjusteringar		-967,3	967,3				
Kollektivtrafik totalt	**6 856,0**	**8 744,6**	**-14 299,8**	**1 300,8**	**702,1**	**250,0**	**452,1**
Kulturnämnden	**401,3**	**45,8**	**-436,2**	**11,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Tillväxt- och regionplanenämnden	**114,2**	**2,0**	**-108,9**	**7,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Landstingsstyrelsen							
Landstingsstyrelsens förvaltning	1 541,8	890,7	-2 248,7	183,8	-12,0	0,0	-12,0
NKS Bygg	45,1	1 363,3	-1 296,5	111,9	222,0	0,0	222,0
Skadekontot	0,0	10,7	-3,9	6,8	0,0	0,0	0,0
Koncernfinansiering		58 809,9	-58 072,3	737,6	513,3	-622,1	1 135,4
Landstingsfastigheter Stockholm		2 262,8	-1 696,7	566,0	550,0	334,9	215,1
Landstingsstyrelsen totalt	**1 586,9**	**63 337,4**	**-63 318,1**	**1 606,2**	**1 273,3**	**-287,2**	**1 560,5**
Övriga							
Locum AB		241,4	-227,8	13,7	9,0	7,0	2,0
Revisorskollegiet	22,6	1,8	-18,6	5,8	0,0	0,0	0,0
Landstingshuset i Stockholm AB		106,2	-11,5	94,7	-7,5	-31,3	23,8
AB SLL Internfinans		11,1	-8,3	2,8	3,5	3,0	0,5
Övriga totalt	**22,6**	**360,6**	**-266,1**	**117,0**	**5,0**	**-21,3**	**26,3**
Koncernjusteringar	-48 180,0	53 151,1	-5 066,6	-95,6	0,1		
S:a resultat samtliga resultatenheter	**1 586,9**	**131 433,3**	**-129 115,2**	**3 905,1**	**2 000,0**	**262,1**	**1 737,8**
Omställningskostnader			-470,4	-470,4	-779,6	-845,0	65,4
Resultat inklusive omställningskostnader	**1 586,9**	**131 433,3**	**-129 585,6**	**3 434,7**	**1 220,4**	**-582,9**	**1 803,4**

14.5 Investeringsredovisning

Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Utfall 2017 jan-aug	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse budget-prognos	Bokslut 2017
Hälso- och sjukvård						
Hälso- och sjukvårdsnämnden	3,8	16,0	5,0	5,0	0,0	19,9
Stockholms läns sjukvårdsområde	81,9	33,8	126,4	212,6	86,2	96,6
Karolinska Universitetssjukhuset	142,3	108,6	230,0	198,0	-32,0	196,6
Södersjukhuset AB	157,8	57,2	138,4	116,3	-22,1	119,1
Danderyds Sjukhus AB	56,8	48,8	105,0	105,0	0,0	110,1
Södertälje Sjukhus AB	17,2	152,0	26,0	26,0	0,0	165,2
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	5,4	4,2	13,3	12,0	-1,3	9,3
Folktandvården Stockholms Län AB	38,3	30,7	75,0	75,0	0,0	62,5
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	3,7	7,5	0,0	15,0	15,0	17,4
Stockholm Care AB	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
MediCarrier AB	1,4	1,8	2,4	2,4	0,0	3,3
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Hälso- och sjukvård totalt	**508,7**	**461,1**	**721,5**	**767,3**	**45,8**	**800,5**
Kollektivtrafik						
Trafiknämnden:						
Trafikförvaltningen inkl färdtjänst	97,2	30,1	182,3	267,0	84,7	508,1
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	568,3	358,2	1 107,3	1 605,2	497,9	684,7
AB Storstockholms Lokaltrafik	2 082,2	3 949,7	3 993,6	6 242,9	2 249,3	6 376,4
Waxholms Ångfartygs AB	21,2	31,5	75,3	74,0	-1,3	48,4
Kollektivtrafik totalt	**2 769,0**	**4 369,4**	**5 358,5**	**8 189,1**	**2 830,6**	**7 617,6**
Kultur						
Kulturnämnden	0,4	0,4	0,6	0,7	0,1	0,9
Kultur totalt	**0,4**	**0,4**	**0,6**	**0,7**	**0,1**	**0,9**
Regionplanering						
Tillväxt och regionplanenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionplanering totalt	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Landstingsstyrelsen						
Landstingsstyrelsens förvaltning	194,8	104,7	1 227,3	2 134,5	907,2	236,0
NKS Bygg	414,5	1 925,7	1 542,3	1 449,5	-92,8	2 780,5
Koncernfinansiering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	491,4
Landstingsfastigheter Stockholm	3 067,8	1 633,7	4 861,0	4 500,0	-361,0	3 287,8
Landstingsstyrelsen totalt	**3 677,1**	**3 664,2**	**7 630,6**	**8 084,0**	**453,4**	**6 795,6**
Övriga						
Locum AB	0,9	0,3	4,5	4,5	0,0	1,1
Landstingsrevisorerna	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Övriga totalt	**0,9**	**0,3**	**4,7**	**4,7**	**0,0**	**1,1**
S:a investeringar	**6 956,1**	**8 495,4**	**13 716,0**	**17 045,8**	**3 329,8**	**15 215,7**

14.6 Konsultkostnader

Konsultkostnader Mkr	Utfall 2018 jan-aug	Budget 2018 jan-aug	Avvikelse	Utfall 2017 jan-aug	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017
Hälso- och sjukvård								
Hälso- och sjukvårdsnämnden	47,4	60,6	-13,1	65,9	96,7	90,8	5,8	122,5
Stockholms läns sjukvårdsområde	24,7	13,7	11,0	15,7	29,4	20,9	8,4	31,1
Karolinska Universitetssjukhuset	61,7	47,4	14,3	94,5	73,3	70,9	2,4	143,0
Södersjukhuset AB	16,4	18,2	-1,8	26,0	32,9	27,6	5,3	31,2
Danderyds Sjukhus AB	8,4	6,4	1,9	8,1	10,7	10,7	0,0	6,9
Södertälje Sjukhus AB	1,3	2,2	-0,9	1,7	2,9	3,4	-0,5	2,5
KSON/TioHundra AB	2,6	3,0	-0,4	3,5	0,0	4,5	-4,5	5,8
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	0,7	1,4	-0,6	0,7	7,8	2,0	5,8	1,1
Folktandvården Stockholms län AB	4,1	4,7	-0,6	3,6	7,3	7,3	0,0	6,6
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Stockholm Care AB	1,2	0,4	0,8	0,3	2,1	0,6	1,4	1,1
MediCarrier AB	1,7	1,2	0,5	0,0	3,2	1,9	1,3	0,3
Patientnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hälso- och sjukvård totalt	**170,4**	**159,3**	**11,1**	**219,9**	**266,3**	**240,8**	**25,6**	**352,1**
Kollektivtrafik								
Trafiknämnden								
Trafikförvaltningen	27,8	19,4	8,4	8,2	51,1	29,6	21,5	22,7
Färdtjänstverksamhet	1,5	0,0	1,5	0,2	4,5	0,0	4,5	0,2
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	3,9	1,1	2,7	1,6	1,8	1,7	0,1	6,5
AB Storstockholms Lokaltrafik	164,2	157,5	6,6	83,9	252,3	240,3	12,1	208,1
Waxholms Ångfartyg AB	2,5	2,8	-0,3	1,3	7,7	5,1	2,5	1,9
Kollektivtrafik totalt	**199,8**	**180,9**	**19,0**	**95,2**	**317,3**	**276,6**	**40,7**	**239,4**
Kulturnämnden	**2,0**	**1,8**	**0,2**	**0,8**	**5,2**	**2,7**	**2,5**	**1,2**
Tillväxt- och regionplanenämnden	**2,2**	**6,0**	**-3,9**	**4,0**	**11,3**	**9,1**	**2,2**	**12,4**
Landstingsstyrelsen								
Landstingsstyrelsens förvaltning	68,1	46,6	21,5	62,9	97,2	69,9	27,3	110,2
SLL IT	67,5	94,5	-27,0	115,6	129,1	141,7	-12,6	178,5
NKS Nya Karolinska Solna	7,8	5,5	2,3	2,9	10,7	7,4	3,3	12,8
Skadekonto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Koncernfinansiering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
Landstingsstyrelsen totalt	**143,4**	**146,6**	**-3,2**	**181,4**	**237,1**	**219,1**	**18,0**	**302,1**
Övriga								
Locum AB	7,4	6,6	0,7	6,3	13,4	9,9	3,5	10,6
Revisorskollegiet	1,1	0,9	0,2	0,6	7,8	6,8	1,0	7,6
AB SLL Internfinans	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,3	0,7	-0,4	0,3
Övriga totalt	**8,5**	**8,0**	**0,5**	**6,9**	**21,4**	**17,4**	**4,1**	**18,4**
Konsultkostnader totalt	**526,4**	**502,6**	**23,8**	**508,2**	**858,7**	**765,6**	**93,0**	**925,4**

14.7 Redovisningsprinciper

Vid upprättandet av denna delårsrapport har samma redovisningsprinciper använts som i den senaste årsredovisningen.

Bilaga A1 Återrapportering intern kontroll i SLL delårsrapport 2018

Av bifogad tabell framgår inrapporteringen från respektive inrapporterande enhet.

Verksamhet	Underskriven försäkran	Uppföljd intern-kontrollplan 2018
BOLAG		
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	Ja	Ja
Danderyds Sjukhus AB	Ja	Ja
Folktandvården Stockholms län AB	Ja	Ja
Landstingshuset i Stockholm AB	Ja	Ja
Locum AB	Ja	Ja
MediCarrier AB	Ja	Ja
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	Ja	Ja
Stockholm Care AB	Ja	Ja
AB Stockholms Läns Landstings Internfinans	Ja	Ja
AB Storstockholms Lokaltrafik, SL	Ingår i trafikförvaltningens rapportering	
Södersjukhuset AB	Ja	Ja
Södertälje Sjukhus AB	Ja	Ja
TioHundra AB	Ja	Ja
Waxholms Ångfartygs AB	Ingår i trafikförvaltningens rapportering	
REDOVISNINGS- OCH RESULTATENHETER		
Koncernfinansiering	Lämnas endast i samband med årsrapporten	
Landstingsfastigheter Stockholm	Ingår i Locum:s rapportering	
Skadekontot	Ingår i LSF:s rapportering	
NÄMNDER		
Landstingsstyrelsen	Ja	Ja
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Ja	Ja
Trafiknämnden		
Trafikförvaltningen	Ja	Ja
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	Ja	Ja
Kulturnämnden	Ja	Ja
Patientnämnden	Ja	Ja
Tillväxt- och regionplanenämnden	Ja	Ja
Landstingsrevisorerna	Ja	Ja
FÖRVALTNINGAR SOM BEDRIVS I BOLAGSLIKNANDE FORMER		
Karolinska Universitetssjukhuset	Ja	Ja
Stockholms läns sjukvårdsområde	Ja	Ja

Stockholms läns landsting

Diarienummer
LS 2017-1383

Stockholms läns landsting

Bilaga A2 Återrapportering uppdrag

Delår 2018

Innehållsförteckning

1 Uppdrag kopplade till mål ... 3
1.1 Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården ... 3
1.1.1 Vård i rätt tid och på rätt plats ... 3
1.1.2 Säker vård ... 6
1.1.3 Hög effektivitet ... 8
1.1.4 Högt förtroende för vården ... 8
1.2 Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem ... 9
1.2.1 Attraktiva resor ... 9
1.2.2 Tillgänglig och sammanhållen region ... 9
1.3 Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt ... 11
1.3.1 En regionplanering i framkant ... 11
1.4 Hållbar verksamhet ... 12
1.4.1 Målinriktad forskning, innovation och digitalisering ... 12
1.4.2 Social hållbarhet och effektivt miljöarbete ... 15
1.4.3 Säkra processer ... 16
1.4.4 Mål att definiera (Organisationseffektivitet) ... 17
1.5 Tryggad kompetensförsörjning ... 20
1.5.1 Attraktiv arbetsgivare ... 20
1.5.2 Modern arbetsorganisation ... 21
1.5.3 Systematisk kompetensplanering ... 21
1.6 Långsiktigt hållbar ekonomi ... 23
1.6.1 Ett resultat i balans ... 23
1.6.2 Hållbar investeringsutveckling ... 31

1 Uppdrag kopplade till mål

1.1 Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården

1.1.1 Vård i rätt tid och på rätt plats

Uppdrag	Status	Kommentar
Utveckling av integrerat arbete med psykisk ohälsa **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att - besluta om utveckling av integrerat arbete med psykisk ohälsa **Diarienr** LS 1108-0865 Mål och budget 2012 nr - **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2012		**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** I samverkan med SLSO sker konsultationer på några vårdcentraler. Utveckling och breddinförande är under planering samt ersättningsfrågan utreds.
Verksamhetsinnehåll och profilering, samt driftsättning NKS **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att i samråd med Karolinska Institutet fortsätta processen kring verksamhetsinnehåll och profilering, samt driftsättning av Nya Karolinska Solna **Diarienr** LS 1301-0040 Mål och budget 2014 nr 51 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2014		**Delår 2018** **Karolinska Universitetssjukhuset** För både teman och funktioner ska alla uppdrag som; vård, forskning, utbildning samt innovation, integreras. Rekrytering och tillsättning av nya chefer har slutförts, samt placerat de 8 000 medarbetarna som berörts i fas I. Berörda funktioner och teman har börjat styra sina verksamheter enligt de nya rapporteringslinjerna. Under slutet av november 2016 flyttade de första verksamheterna in i den nya sjukhusbyggnaden. Det innebär att hjärt-, lung- och thoraxverksamheterna, barnakutmottagningen, samt slutenvård och delar av öppenvården på ALB flyttat in i det nya sjukhuset. Fas 2 fortlöper och kommer successivt flytta in i det nya sjukhuset under 2018 och 2019. **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Fullmäktige har i november 2017 beslutat enligt förslag "Karolinska Universitetssjukhuset Solna respektive Huddinges uppdrag, verksamhetsinnehåll och kapacitet, samt ny struktur för akut omhändertagande inom Stockholms läns landsting". I beslutet finns det specificerat vilka patientgrupper och volymer som ska flytta ut för respektive år. Därutöver ingår i beslutet en ny struktur för akut omhändertagande inom SLL i samband med att Intensivakuten flyttar in på Karolinska Solna. En stor del av utflytten är kopplad till Intensivakutens öppnande den 1 maj 2018. I samband med det inleddes omstyrning av akutpatienter till andra akutsjukhus men också till andra vårdgivare. Utflytten från akutsjukhusen till vårdvalsvårdgivare, i första hand öppenvård, sker successivt under hela avtalsperioden. Vissa klinikers utflytt har senarelagts då ST-frågan och frågan om Verksamhetsförlagd utbildning inte lösts inom nätverkssjukvården. Överviktscentrum som idag bedrivs av Karolinska planeras är planerat att övergå till SLSO den 1 januari 2019. Hörsel- och balanskliniken som också bedrivs av Karolinska utreds nu om kliniken ska kunna samlokaliseras på Rosenlund och övergå till drift av SLSO. Detta skulle i så fall ske tidigast under 2019.
Utveckling av FHS, tredje steget **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med		**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** I enlighet med Landstingsdirektörens beslut, LDR7120 den 20 juni 2017, ligger ansvaret för att säkerställa genomförandet och uppföljning av samt kommunikation om Framtidsplanen på hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Arbetet med genomförandet har bedrivits utifrån Framtidsplanens huvudstrategier utgående från fem fokusområden; strukturförändringar, närsjukhusstruktur,

Uppdrag	Status	Kommentar
utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068 **Diarienr** LS 1403-0399 Mål och budget 2015 nr 18 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2015		barnsjukvård, nätverkssjukvård samt akut omhändertagande och patientvägledning. En övergripande plan har upprättats för löpande uppföljning och analys av olika perspektiv i genomförandet samt eventuella avvikelser mot målbilden. Vårdbehovsprognosen har varit utgångspunkten i ett arbete som ska resultera i ett underlag för vårdbeställningar och investeringar inom hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsförvaltningens har etablerat en tydlig organisering för att prioritera och samordna arbetet med Framtidsplanens genomförande och uppföljning i samverkan med berörda verksamheter och förvaltningar. Respektive sjukhus och SLSO fortsätter att arbeta med införandet av planen. Under året genomförs och planeras för fler ombyggnationer för genomföra framtidsplanen. I stort pågår genomförandet som planerat men sjukhusen rapporterar vissa avvikelser mot plan.
Ta i bruk/återställa slutenvårdsplatser vid Huddinge **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda konsekvenser av att ta i bruk respektive återställa tomställda och kontoriserade slutenvårdsplatser på Huddinge sjukhusområde samt hitta ersättningslokaler för nuvarande verksamheter **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 46 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget avrapporteras i samband med budget 2019 genom att plan och hantering framåt tydliggörs.
Åtgärder för ökad tillgänglighet vid husläkarverksamheterna **Beskrivning** uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att fatta beslut om åtgärder som stimulerar till ökad tillgänglighet vid husläkarverksamheterna och att återrapportera beslutet i delårsbokslut 2018 **Diarienr** LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	✔	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Uppdraget avrapporterades som avslutat i tertial 1 2018.
Återställa slutenvårdsplatser på Huddinge sjukhusområde **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att i samverkan med Karolinska Universitetssjukhuset återställa tomställda och kontoriserade slutenvårdsplatser på Huddinge sjukhusområde för vårdändamål **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 23 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget avrapporteras i samband med budget 2019 genom att plan och hantering framåt tydliggörs.
Ombyggnad Danderyds sjukhus AB **Beskrivning**	▶	**Delår 2018**

Uppdrag	Status	Kommentar
att uppdra åt landstingsstyrelsen att i samverkan med Danderyds sjukhus AB och hälso- och sjukvårdsnämnden utreda vilken vård som ska utföras i de lokaler som iordningställs i ombyggnadsetapp 2-4 av sjukhuset **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 25 Uppdrag flyttat till Locum (beslut LS 2017-1002) **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Locum AB** I förslag till investeringsplan för SLL 2019-2028 föreslås att en ny vårdbyggnad uppförs intill den nya behandlingsbyggnaden på Danderyds sjukhusområde. Genom den nya vårdbyggnaden möjliggörs lokaler för barnsjukvården samt moderna somatiska vårdplatser. Den nya byggnaden ger också förutsättningar för att de psykiatriska vårdplatserna kan utökas och att landstinget kan ha kvar geriatrik på området.
Utarbeta vårdavtal **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att tillsammans med landstingsstyrelsen och akutsjukhusen utarbeta vårdavtal för perioden efter omställningsavtalens upphörande och att återrapportera i samband med delårsbokslut 2018 **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 35 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Arbetet med att utveckla en ny avtalsmodell för de landstingsägda akutsjukhusen fortgår. Under första delen av året har projektet avslutat de två första faserna genom färdigställande av *Omvärldsbevakning* (HSN 2017-0570-11), *Fördjupad uppföljning av omställningsavtal* (HSN 2017-0570-12), samt *Strategisk inriktning sjukhusavtal 2020* (HSN 2017-0570-4). Den tredje fasen kring utveckling av avtalsmodell pågår och har fokus på den strategiska inriktningens prioriterade områden samt specifika avtalskomponenter. Arbetsgruppernas del- och slutleveranser har kvalitetssäkrats i referensgrupper med representanter från akutsjukhusen och förvaltningen samt har godkänts i styrgruppen. Parallellt har arbetets resultat presenterats i olika politiska fora och samverkansorgan. Beslut planeras innan sommaren 2019.
Analys av vårdplatser för rättspsykiatrisk vård **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att i samarbete med Stockholms läns sjukvårdsområde genomföra en analys av hur behovet av vårdplatser för platstillgången på rättspsykiatrisk vård kan tillgodoses och återrapportera i samband med delårsbokslut 2018 **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 36 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Hälso- och sjukvårdsnämnden har i samarbete med Stockholms läns sjukvårdsområde låtit utreda hur behovet av platstillgången av rättspsykiatrisk vård kan tillgodoses. Utredningen visar att det finns ett omfattande behov av såväl nya som upprustade lokaler. På Löwenströmska sjukhuset, med lägst säkerhetsklassificering, finns investeringsmedel för teknisk upprustning och ombyggnation upptaget i budgeten. Samtidigt finns ett stort behov av ytterligare vårdplatser i denna klass då verksamheten har ett stort antal överbeläggningar. Utredningen föreslår en nybyggnation vid Löwenströmska sjukhuset. För den högre säkerhetsklassificeringen har landstinget vård på Helix i Huddinge, avtal på Karsudden i Katrineholm samt köper ett stort antal platser utomläns. Utredningen visar att platstillgången i hela landet är ansträngd och platser behöver planeras i Stockholm för att säkerställa landstingets egna nuvarande och prognosticerade behov av rättspsykiatrisk vård. Det föreslås att prioritera en ny vårdbyggnad på Helix, motsvarande 57 platser.
Utreda vårdutbud inom S:t Göran **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda framtida vårdutbud inom S:t Görans sjukhusområde **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 37 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Utredningen är avslutad och resultatet av den ingår i underlaget till investeringsbudgeten för 2019.
Utveckla en mobilapplikation för 1177 Vårdguiden **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utveckla en mobilapplikation för 1177	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** En första prototyp av mobilapplikation för inloggning till e-tjänster på 1177 finns

Uppdrag	Status	Kommentar
Vårdguidens inloggade e-tjänster, som inkluderar en digital vårdnavigator och information om kötider **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 38 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		framtagen och planeras att göras tillgänglig för invånarna under 2018.
Öppna för vårdgivare som erbjuder vård via digitala kanaler **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att öppna möjligheten för vårdgivare som enbart erbjuder vård via digitala kanaler och inte själva har en fysisk lokal att etablera sig inom landstinget **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 40 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Den pågående utredningen för att undersöka möjligheterna till att öppna för vårdgivare som enbart erbjuder vård via digitala kanaler inom SLL beräknas vara klar i oktober 2018. Frågan är aktuell på nationell nivå där förvaltningen har deltagit och följt utvecklingen av den nationella inriktningen.
Avbryta införandet av vårdval reumatologi **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att avbryta införandet av vårdval reumatologi **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr - **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Uppdraget avrapporterades som avslutat i tertial 1 2018.

1.1.2 Säker vård

Uppdrag	Status	Kommentar
Utarbeta ett förslag till kommunalisering av basal hemsjukvård **Beskrivning** uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att i samarbete med Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) utarbeta ett förslag till kommunalisering av den basala hemsjukvården, inkluderande nivån på den skatteväxling som ska genomföras med anledning av förändringen **Diarienr** LS 2016-1244 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016	✔	**Delår 2018** Uppdraget avrapporterades som avslutat i tertial 1 2018.
Liknande verksamhet som Horisonten barn och unga **Beskrivning** uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda hur landstinget tillsammans med kommunerna i länet kan starta likande	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Boo Vårdcentral driver i samarbete med Nacka kommun mottagningen Horisonten för barn och unga med psykisk ohälsa. Sedan 2014 finns möjligheter för husläkarmottagningar och barn-och

Uppdrag	Status	Kommentar
verksamheter som Horisonten barn och unga **Diarienr** LS 2016-1573 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		ungdomsmedicinska mottagningar att teckna tilläggsuppdrag psykisk ohälsa, barn och unga, inom första linjen vilket möljiggör för samverkan med kommuner kring liknande verksamheter. Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES) har på uppdrag av hälso- och sjukvårdsförvaltningen utvärderat tilläggsuppdraget och i sina slutsatser identifierat ett antal utvecklingsområden. Förvaltningen avser att revidera tilläggsuppdraget under 2019.
Införa en fast läkarkontakt för patienten inom primärvården **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att införa en fast läkarkontakt med tydligt ansvar för patienten inom primärvården **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 41 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Förvaltningen har utrett frågan om att möjliggöra för fler att få tillgång till fast läkarkontakt. Förvaltningens inriktning är förändra nuvarande regler för att göra det möjligt att lista sig även på läkare som inte är tillsvidareanställda. Förslaget planeras att ingå i revideringen av förfrågningsunderlag inför 2019.
Inrätta ett kunskapscentrum för omhändertagande av barn **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att inrätta ett kunskapscentrum för kvalificerat omhändertagande av barn med nydiagnostiserad diabetes och samsjuklighet **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 42 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har tecknat avtal med Karolinska Universitetssjukhuset att på Astrid Lindgrens barnsjukhus inrätta ett kunskapscentrum för kvalificerat omhändertagande av barn med nydiagnostiserad diabetes och neuropsykiatrisk samsjuklighet. Dock blir starten på sjukhuset fördröjd då ansvariga läkare inom verksamheten för barnendokrinologi under sommaren har slutat på Karolinska Universitetssjukhuset.
Inrätta ett kunskapscentrum på Sachsska barnsjukhuset **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att tillsammans med Södersjukhuset AB inrätta ett kunskapscentrum på barn- och ungdomsallergologin på Sachsska barnsjukhuset **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 43 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Uppdraget avrapporterades som avslutat i tertial 1 2018.
Inrätta ett kunskapscentrum för neonatalvård **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att inrätta ett kunskapscentrum för neonatalvård för att säkerställa samverkan mellan landsting och kommun **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 44 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	!	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** En fokusrapport om neonatalvård färdigställdes i juni 2018 och en konsekvensbeskrivning av fokusrapportens förslag pågår. Därefter kan arbete med uppdragsbeskrivning för ett kunskapscentrum för neonatalvård inom befintlig budgetram påbörjas.

1.1.3 Hög effektivitet

Uppdrag	Status	Kommentar
Åtgärder för minskade köer i sjukvården **Beskrivning** uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att fatta beslut om åtgärder för minskade köer i sjukvården, särskilt gällande barnsjukvård och cancersjukvård och att återrapportera beslutet i delårsbokslut 2018 **Diarienr** LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	✔	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Uppdraget avrapporterades som avslutat i tertial 1 2018.
Integrera digitala vårdmöten i vårdutbudet **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att integrera digitala vårdmöten som en del i det reguljära vårdutbudet under 2018, där samtliga vårdgivare ska ges möjlighet att införa digitala vårdbesök via video, text eller andra digitala kanaler **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 39 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Ett ramverk och tillämpningsanvisningar för digitala vårdmöten har tagits fram och publicerats på Vårdgivarguiden. Husläkarmottagningar och barnmedicinska mottagningar ersätts numera för videobesök. Förvaltningen planerar för fortsatt införande inom fler vårdvalsområden.
Administrera bidrag avseende dialysbehandling i hemmet **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att fastställa regelverket och administrera bidraget. **Diarienr** LS 2018-0241 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	–	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Förvaltningen kommer att påbörja arbetet med att ta fram ett regelverk under hösten 2018.

1.1.4 Högt förtroende för vården

Uppdrag	Status	Kommentar
Föreslå åtgärder mot vårdgivare som inte återkopplar till patientnämnden **Beskrivning** att uppdra åt patientnämnden att föreslå åtgärder som ska kunna vidtas mot vårdgivare som inte återkopplar till patientnämnden **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr - **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Patientnämnden** De vårdgivare som har avtal med SLL, ska enligt avtal återkoppla till PaN när så efterfrågas. I de fall där vårdgivare inte återkopplar, kontaktas avtalshandläggare vid HSF som då vidtar nödvändiga åtgärder. PaN har under året ingått ett samverkansavtal med HSF där bl.a dessa frågor lyfts för att öka samverkan.

Uppdrag	Status	Kommentar
Skapa en god måltidssituation för patienter **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att styra och följa upp arbetet med att skapa en god måltidssituation för patienter i all landstingsfinansierad slutenvård. **Diarienr** LS 1205-0732 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Uppdraget kring måltidssituation i slutenvården fördes över till hälso- och sjukvårdsförvaltningen från landstingsstyrelsens förvaltning i början av 2018. Sedan dess har förvaltningen skapat sig en bild av det aktuella läget och deltagit i det måltidsnätverk som finns. Behov av utbildning för måltidspersonal har framkommit där nu en webutbildning på Lärtorget diskuteras. Ett förslag till avtalsskrivning om måltider har tagits fram och planeras att finnas med i 2019 års avtalsmallar.
Se över fortsatt behov av ett nätverk för måltidsfrågor **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att se över fortsatt behov av ett nätverk för mål-tidsfrågor samt ett pris för att stödja arbetet med att skapa en god måltidssituation för patienter i all landstingsfinansierad vård och vid behov ansvara för nätverket och priset. **Diarienr** LS 1205-0732 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Förvaltningen har haft kontakt med nätverket för måltidsfrågor och bedömer att det finns ett fortsatt behov av sådant. Ett återinförande av måltidspriset skulle enligt nätverket vara positivt för arbetet med måltider som serveras till patienter. Förvaltningen avser därför att återkomma under hösten med förslag på fortsatt hantering.

1.2 Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem

1.2.1 Attraktiva resor

Uppdrag	Status	Kommentar
Försök med WÅAB-resor med SL periodkort **Beskrivning** att uppdra åt trafiknämnden att under 2018 genomföra försök med att möjliggöra resor med Waxholms Ångfartygs AB med SL:s periodkort under höst, vinter och vår **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 45 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Trafiknämnden** Delrapport av vårförsöket redovisades på trafiknämndens junimöte. Slutrapport för samtliga försök förväntas vara klart under 2019.

1.2.2 Tillgänglig och sammanhållen region

Uppdrag	Status	Kommentar
Principöverenskommelse Nacka centrums bytespunkt **Beskrivning** uppdra åt trafiknämnden att ansvara för principöverenskommelse avseende Nacka centrums bytespunkt samt resultat av genomförd åtgärdsvalsstudie för samordnad	▶	**Delår 2018** **Trafiknämnden** En principöverenskommelse som reglerar fortsatt gemensamt arbete med Nacka kommun och Trafikverket för Nacka C beslutades av LF i maj 2017. Därefter har planeringsfasen fortsatt i samverkan med Trafikverket och Nacka kommun. Arbetet påbörjas nu med att ta fram ett genomförandavtal (inkl finansieringsavtal)

Uppdrag	Status	Kommentar
trafikplanering centrala Nacka. **Diarienr** LS 2017-0297 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		vilket ska tas fram till slutet av 2019. Detta kommer att ersätta principöverenskommelsen.
Tunnelbanestation Hagalund, Tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan, Spårväg syd och Roslagsbanan till City **Beskrivning** uppdra åt trafiknämnden återkomma med till LF med förslag till genomförandeavtal för objekten Tunnelbanestation Hagalund, Tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan, Spårväg syd och Roslagsbanan till City **Diarienr** LS 2017-0621 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Trafiknämnden/Förvaltning för utbyggd tunnelbana** Beslut har fattats av landstingsstyrelsen om finansiering och utbyggnad av en tunnelbanestation i Hagalund på gula linjen mellan Odenplan och Arenastaden. Gällande ny tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan har förvaltningen i sitt planeringsunderlag inarbetat objektet i investeringsplanen. Projektstart enligt Sverigeöverenskommelsen är 2022, men det finns möjlighet till tidigareläggning om någon eller några av parterna förskotterar. **Trafiknämnden/trafikförvaltningen** Fram till genomförandet startar bevakar trafikförvaltningen att genomförandet av de överenskomna objekten inte omöjliggörs utifrån vad som händer i pågående projekt och planeringsprocesser i Stockholms län. Bevakningen omfattar även analys av objektens påverkan på befintligt och planerat kollektivtrafiksystem. Trafiknämnden återkommer till LF med beslut om förslag till genomförandeavtal enligt tidplan för genomförande för respektive objekt.
Nya koncept för kollektivtrafik på landsbygden **Beskrivning** att uppdra åt trafiknämnden att efter utvärdering av genomförda pilotförsök med anropsstyrd trafik föreslå nya koncept och riktlinjer för kollektivtrafik på landsbygden **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 46 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Trafiknämnden** Arbete pågår inom ramen för arbetet med behovsanalys avseende nya trafikaffärer för Roslagsbanan samt respektive bussområde Norrort, Norrtälje, Huddinge/Botkyrka/Söderort och Nacka/Värmdö. Dessutom pågår ett arbete internt, och tillsammans med Nobina, med försök avseende anropsstyrd trafik i Södertälje. Koncept och riktlinjer för anropsstyrd kollektivtrafik är under framtagande. Trafikförvaltningen avser att återkomma till trafiknämnden med ett informationsärende om trafikaffärerna inkl. anropsstyrd trafik i september 2018. Därefter sker en planeringsstudie och ett efterföljande beslutsärende till trafiknämnden, preliminärt planerat till februari 2019.
Tillträde kommersiella aktörer i SL:s reseplanerare **Beskrivning** att uppdra åt trafiknämnden att under 2018 pröva att ge tillträde för kommersiella aktörer inom såväl land- som sjötrafik i SL:s reseplanerare **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 47 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Trafiknämnden** Utredningsarbete pågår för att se över det beslut som togs 2015 gällande kommersiella aktörer i SL reseplaneraren. Uppdragsspecifikation är framtagen och godkänd. Projektledare är under tillsättning.
Sammanställa mobilitets- och trafikutvecklingsrapport **Beskrivning** att uppdra åt trafiknämnden att sammanställa en årlig mobilitets- och trafikutvecklingsrapport som analyserar regionens olika transporter ur ett systemperspektiv **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 48	▶	**Delår 2018** **Trafiknämnden** Trafikförvaltningen har påbörjat fyra piloter kring kombinerad mobilitet och avser att återrapportera utfallet av pågående och kommande piloter kring kombinerad mobilitet.

Uppdrag	Status	Kommentar
Beslutat av Landstingsfullmäktige 2018		
Ta fram en ny färdtjänst-applikation **Beskrivning** att uppdra åt trafiknämnden att ta fram en ny färdtjänst-applikation för att förenkla resebeställningar och ge realtidsinformation **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 49 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Trafiknämnden** Dialog med intresseorganisationer har genomförts för att diskutera önskade funktioner i en applikation. En workshop har genomförts med intresseorganisationer och IT-avdelningen. Investeringsbeslut planeras att tas fram under hösten 2018.
Bättre möta resenärer med särskilda behov **Beskrivning** att uppdra åt trafiknämnden att undersöka hur färdtjänsten bättre ska kunna möta resenärer med särskilda behov **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 50 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	–	**Delår 2018** **Trafiknämnden** Uppdraget påbörjas i samband med rekrytering av färdtjänststrateg.
Avgiftsfri kollektivtrafik för ungdomar under sommarlovet **Beskrivning** att ge trafiknämnden i uppdrag att påbörja förberedelser för administration och distribution i enlighet med vad som framgår av trafiknämndens beslut den 24 april 2018 Avgiftsfri kollektivtrafik för ungdomar under sommarlovet **Diarienr** LS 2018-0572 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Trafiknämnden** UIppdraget är genomfört enligt plan. Kollektivtrafiken har varit avgiftsfri för ungdom under sommarlovet.

1.3 Regional utvecklingsplanering för hållbar tillväxt

1.3.1 En regionplanering i framkant

Uppdrag	Status	Kommentar
Föreslå en ny regional utvecklingsplan **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att föreslå en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen som ska ersätta den nu gällande regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010 **Diarienr** LS 1403-0399 Mål budget 2015 nr 25 TRN 2015-0116 **Beslutat av**	✔	**Delår 2018** **Tillväxt- och regionplanenämnden** Under året har arbetet fortsatt med att ta fram en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Under hösten 2017 ställdes ett planförslag ut och gick på remiss till ett stort antal regionala aktörer. Synpunkterna från ca 150 remissvar bearbetades och sammanställdes i ett särskilt utlåtande och låg till grund för att arbeta fram ett slutligt planförslag. Detta antagandeförslag låg framme för beslut i TRN den 22 februari 2018. Den 12 juni 2018 antog landstingsfullmäktige planen.

Uppdrag	Status	Kommentar
Landstingsfullmäktige 2015		
Genomföra RUFS 2050 **Beskrivning** att uppdra åt tillväxt- och regionplanenämnden att färdigställa och genomföra vidare arbete kopplat till RUFS 2050 i samarbete med landstingets övriga nämnder och styrelser **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 53 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Tillväxt- och regionplanenämnden** Som ett led i arbetet med en stärkt samverkan och genomförande av RUFS, hölls under våren 2018 ett så kallat högnivåmöte med representanter från Stockholms läns landsting, Länsstyrelsen, Storstockholm och Stockholms stad. Där konstaterades att samtliga aktörer ser behovet av en stärkt samverkan på högsta nivå i regionen och att aktörerna återkommande bör följa upp och förankra ett gemensamt genomförande av RUFS 2050. I syfte att identifiera var verklig samhandling krävs, påbörjar förvaltningen en kartläggning av pågående insatser och var det finns brister och behov. Kartläggningen kan utgöra ett första underlag för kommande möten på högsta ledningsnivå i regionen.
Uppföljning och rapportering av RUFS 2050 **Beskrivning** att uppdra åt tillväxt- och regionplanenämnden att, i samråd med landstingsstyrelsen, under 2019–2026 följa upp RUFS 2050 och att årligen rapportera till landstingsfullmäktige. **Diarienr** LS 2015-0084 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Tillväxt- och regionplanenämnden** En kartläggning av förvaltningens sammantagna uppföljningsarbete har genomförts i syfte att det ska vara så kostnadseffektivt och samordnat som möjligt. Under hösten fortsätter arbetet med att utarbeta en uppföljningsmodell för RUFS 2050.

1.4 Hållbar verksamhet

1.4.1 Målinriktad forskning, innovation och digitalisering

Uppdrag	Status	Kommentar
Skapa en sammanhållen innovationsverksamhet **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att skapa en sammanhållen innovationsverksamhet inom landstinget **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 30 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** En sammanhållen innovationstruktur är inrättad. Gemensamma besluts- och arbetsgrupper med deltagare från de flesta organisationer inom hälso- och sjukvårdsområdet finns på plats.
Säkra digitala brevlådor vid kommunikation med patienter **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att förbättra möjligheten att inom sjukvården använda säkra digitala brevlådor vid kommunikation med patienter och därmed minska antalet brevutskick **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 32 **Beslutat av**	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** En förutsättning för sådana digitala tjänster, som omfattas av uppdraget, är en gemensam infrastruktur som kan hantera data i olika källsystem och tillgängliggöra det/skicka det vidare åt önskat håll. Arbetet är planerat att bedrivas inom ramen för programmet Digitala vårdmöten (se även att-sats nr 30 Mål och budget 2018). På kort sikt pågår ett arbete med lösningar för att skapa ett elektroniskt behandlingskvitto/ utskrivningsmeddelande i primärvården med information som kan delas med patienten. En dialog har även inletts för hantering av digitala kallelser från befintligt journalsystem.

Uppdrag	Status	Kommentar
Landstingsfullmäktige 2017		
Göra en översyn av landstingets IT-organisation **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att göra en översyn av landstingets IT-organisation **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 34 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Landstingsstyrelsen och landstingsdirektören har sedan tidigare följande uppdrag: - etablera och konsolidera en mer sammanhållen IT-organisation för hela landstinget i syfte att nå önskad effekt i den digitala omställningen av verksamheten, LS 2017-0452 - att uppdra åt landstingsstyrelsen att göra en översyn av landstingets IT-organisation, LS 2016-0257 Landstingsstyrelsens förvaltning bedömer att dessa uppdrag måste lösas utifrån en sammanhållen inriktning för utvecklingen av landstingets IT-verksamhet och digitalisering enligt IT-strukturärendets utformning. Ett ärende till LS har därför tagits fram gällande översynen. Ärendet omfattar ett antal områden där insatser behöver göras för att säkerställa en ändamålsenlig it-leverans som stöttar landstingets fortsatta digitaliseringsarbete. Exempel på områden är styrning och ledning, finansiering och målarkitektur. IT-strukturärendet är nu beslutat i LS 2018-04-10, LS 2018-0197. Ärendet behandlar inriktning för fortsatt arbete med att utveckla IT-styrningen inom Stockholms läns landsting. Landstingsstyrelsens förvaltnings tolkning är att IT-strukturärendet LS 2018-0197 ersätter att-sats 34 ur budget 2018, som därmed anses vara ett avslutat uppdrag.
Stockholms medicinska biobank till Karolinska **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen och styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att vidta de åtgärder som erfordras med anledning av att Stockholms medicinska biobank överförs till styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset **Diarienr** LS 2017-0463 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning och Karolinska Universitetssjukhuset** Uppdraget avrapporterades som avslutat i tertial 1 2018.
Ansvara för genomförandet av FVM **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att ansvara för genomförandet av Framtidens vårdinformationsmiljö SLL **Diarienr** LS 2017-0753 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	!	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Landstingsstyrelsens förvaltning har nu inlett den förnyade upphandlingen av vårdstöd och vårdkontinuitetsstöd inom ramen för programmet Framtidens vårdinformationsmiljö SLL (FVM SLL). Upphandlingen sker i så kallad konkurrenspräglad dialog, vilket innebär möjlighet till dialog med potentiella leverantörer kring olika lösningar. De leverantörer som har ansökt om att delta i upphandlingen av vårdstöd och vårdkontinuitetsstöd har granskats för att säkra att de har erfarenhet av att leverera, implementera och konfigurera den här typen av lösningar. I kvalificeringsarbetet har bland annat finansiell ställning, teknisk- och yrkesmässig kapacitet granskats. De leverantörer som har kvalificerat sig har bjudits in till dialogen som inleds i augusti. Arbetet med att formulera och ställa krav på framtida IT-stöd fortgår. Tillika pågår ett arbete med att etablera interna projektgrupper hos vårdverksamheterna för att säkra verksamhetsutvecklingen lokalt.
Utveckla innovationsverksamheten **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att strategiskt driva och fortlöpande utveckla SLL Innovation till att bli en sammanhållande	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Landstingsstyrelsens förvaltning har etablerat en portal för ett gemensamt innovationsstödssystem, SLL Innovation. Systemet består av ett samordningskansli centralt i landstinget som rapporterar till innovationsansvarigt landstingsråd, ett

Uppdrag	Status	Kommentar
innovationsverksamhet för hela landstinget **Diarienr** LS 2016-1060 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		nätverk av operativa noder inom sjukvårdsorganisationerna samt en intern innovationsfond på 15 miljoner kronor om året för finansiering. Operativa noder och nätverkssamarbete finns på alla akutsjukhus, SLSO, St Eriks Ögonssjukhus, Capio St Göran och Folktandvården samt inom HSF. De stödjer personalens idéer, leder innovationsprojekt och sammanför företag med vårdens behov och deltar i SLL Innovations chefsnätverk. Samordningskansliet tar fram en gemensam innovationsstrategi, hanterar innovationsfinansiering samt uppföljning och systematiskt innovationsarbete. Öppna nätverksträffar arrangeras regelbundet med till exempel fokus på hinder för innovationsutveckling i vården. Det senaste året har ett första innovationsbokslut har tagits fram. I FoUUI-rådet, med representation från sjukvårdsdirektörerna, ingår numera också innovation. Från och med 2018 ingår innovation i landstingets övergripande målstyrningsprocess och den indikator som följs upp inom SLL för 2018 och även för 2019 är ”Införda metoder och verktyg för att arbeta med innovationer på ett systematiskt sätt i den egna verksamheten”.
Upphandling av Framtidens vårdinformationsmiljö **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att ansvara för och fatta samtliga kommande erforderliga beslut vid genomförandet av upphandling av Framtidens vårdinformationsmiljö SLL. **Diarienr** LS 2016-1434 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Landstingsfullmäktige beslutade under 2017 att inleda programmet Framtidens vårdinformationsmiljö SLL. Senare under året fattade landstingsstyrelsen beslut om att inleda upphandling avseende vårdstöd och vårdkontinuitetsstöd. Landstingsstyrelsens förvaltning har nu inlett den förnyade upphandlingen.
Process för ny teknik **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta en samlad process för hur ny teknik provas ut, testas och införs inom hälso- och sjukvården **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 27 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	–	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget är upplagt för planering och ska genomföras under 2018. Uppstart planeras under hösten 2018.
Utvidga innovationsfonden **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utvidga innovationsfonden till 15 miljoner kronor per år i enlighet med landstingsstyrelsens förslag till budget för 2018 **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 28 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Beslut är fattat om utbetalning av 15 miljoner kronor. Uppföljning av projekten som fått tilldelade medel sker under året.
Etablera en samlad portal för öppna data **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att etablera en samlad portal för öppna data från hela Stockholms läns landsting för att stimulera en dynamisk tjänsteutveckling som gynnar både invånare och medarbetare	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Processen har etablerats. Två projektledare från resp FoUUI och Strategisk IT är utsedda, en aktivitetsplan för hösten är utformad och öppen data kommer att inventeras från samtliga förvaltningar inom SLL. Avstämningar med juridik och IT Säkerhet sker och en workshop kommer att genomföras med externa företag. Fortsatt dialog med StorStockholm om en gemensam plattform pågår.

Uppdrag	Status	Kommentar
Diarienr LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 29 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		
Möjliggöra att invånarnas kontakt ska kunna ske enbart digitalt **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att möjliggöra att invånarnas kontakt med landstinget för dem som så önskar ska kunna ske enbart digitalt, där kallelser, provsvar och annan korrespondens från landstinget alltid ska kunna levereras till en säker elektronisk brevlåda **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 30 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** En förutsättning för sådana digitala tjänster som omfattas av uppdraget är en gemensam infrastruktur som kan hantera data i olika källsystem och tillgängliggöra det/skicka det vidare åt önskat håll. Arbetet är planerat att bedrivas inom ramen för programmet Digitala vårdmöten (se även att-sats nr. 32 i Mål och budget 2017). Programmet Digitala vårdmöten startades under 2017 (HSN 2018-0363) och är ett löpande arbete i samverkan med vårdgivare. Syftet är att patientens kontaktmöjligheter med vården ska breddas med fler och enklare kontaktvägar för tidsbokning såväl som för vårdmöten. Digital tillgång till vård innebär att landstingets invånare ska ges möjlighet att välja hur de vill kontakta vården, där fysiska besök och e-tjänster, telefon eller videomöten ska ses som naturliga delar av vårdutbudet. Programmet Digitala vårdmöten inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen skapar förutsättningar för alla vårdgivare att öka användningen av digitala vårdmöten och integrera det som en del av det reguljära vårdutbudet. Digitala vårdmöten gör det möjligt för patienter att möta vårdpersonal via mobiltelefon, surfplatta eller dator. Programmet beaktar utvecklingen i Framtidens vårdinformationsmiljö och upphandlar inte egna tjänster utan skapar förutsättningar för vårdgivare genom t ex tillämpningsansvisningar.
Utreda hur testkapaciteten i landstinget kan stärkas **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda hur testkapaciteten i landstinget kan stärkas genom att etablera interna testmiljöer eller samutnyttja nationella testresurser som en del i landstingets kommande sammanhållna IT-organisation **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 31 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Fortsatt arbete med testkapacitet, testmiljöer och verksamhetsorienterade testbäddar i ett vidare perspektiv som ska samordnas inom ett annat uppdrag (att-sats nr. 27 Mål och budget 2018) under andra halvåret av 2018.

1.4.2 Social hållbarhet och effektivt miljöarbete

Uppdrag	Status	Kommentar
Beakta tillgänglighet inom FVM för olika funktionsvariationer **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att beakta tillgänglighet så att systemet (FVM) kan bli användbart för människor med olika funktionsvariationer. **Diarienr** LS 2017-0753 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget hanteras inom programmet Framtidens vårdinformationsmiljö. Funktionsvariation beaktas i upphandlingsdokumentationen och kravsspecifikationen. Representanter för programmet har även träffat Landstingsdirektörens samverkansråd med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning. Där diskuteras formerna för hur personer med funktionshinder ska involveras för att beakta tillgänglighetsperspektivet.

Uppdrag	Status	Kommentar
Utreda klimatkompensation samt elbilsföreträde för tjänsteresor **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda klimatkompensation för tjänsteresor samt elbilsföreträde för tjänsteresor **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 32 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Projektet är inte påbörjat då någon projektledare inte kunnat utses. Arbete pågår för att tillsätta projektledare.
Övergripande plan för hållbar energianvändning **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att ta fram en övergripande plan för hållbar energianvändning **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 33 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget är inte påbörjat då rekrytering av projektledare inte kunnat ske.
Upphandla färdtjänst med sociala krav i nivå med kollektivavtal **Beskrivning** att uppdra åt trafiknämnden att upphandla färdtjänst med sociala krav i nivå med kollektivavtal **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr - **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Delår 2018** **Trafiknämnden** Upphandling av Färdtjänst Taxi är i slutfasen och i upphandlingen har sociala krav tagits med. Planerad tilldelning av nytt kontrakt kommer att ske under året. Förslag till tilldelningsbeslut går upp för beslut i trafiknämnden den 25 september 2018.
Teckna avtal med AB Terreno om solcellsanläggningar. **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta och teckna avtal med AB Terreno om leasing av landstingets solcellsanläggningar. **Diarienr** LS 2017-1496 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Avtal tecknat mellan AB Terreno och SLL (LFS) i juni 2018 (LS 2017-1496, LOC 1805-0907).

1.4.3 Säkra processer

Uppdrag	Status	Kommentar
Utarbeta styrdokument för säkerhet **Beskrivning** att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.		**Delår 2018** **Stockholms läns landsting** Alla verksamheter arbetar med att utarbeta styrdokument för säkerhet. Redan tidigare har tio verksamheter utfört uppdraget.

Uppdrag	Status	Kommentar
Diarienr LS 2015-0093 Löpande LS 1407-0877 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016		Kvar att utföra uppdraget är: Trafiknämnden, Tillväxt- och regionplanenämnden, Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje, Revisionskontoret, Södersjukhuset AB, Stockholm Care AB, MediCarrier AB.
Säkerställa skyddsnivå för FVM **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att säkerställa skyddsnivå för systemet (FVM) utifrån Säkerhets-skyddslagen (1996:627) **Diarienr** LS 2017-0753 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Hanteras inom programmet Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM SLL). Landstingsdirektören har utsett en biträdande säkerhetsskyddschef med särskilt ansvar för FVM SLL. Säkerhetsskyddsanalys för FVM SLL pågår och förfinas kontinuerligt. Behovet av att teckna säkerhetsskyddsavtal utvärderas löpande. Mall för sådant avtal finns och kommuniceras till intressenter efter behov. Beredskap att ingå säkerhetsskyddsavtal vid behov är en förutsättning för att delta, vilket har kommunicerats till deltagarna. Informationssäkerhetsfrågor och dataskyddsfrågor i övrigt hanteras såväl internt i FVM SLL som i upphandlingsprocessen.
Översyn av dokument- och arkivreglemente **Beskrivning** att uppdra åt kulturnämnden att under 2018 genomföra en samlad översyn av dokument- och arkivreglemente för Stockholms läns landsting. **Diarienr** LS 2017-1140 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Kulturnämnden** Landstingsarkivet arbetar med ett förslag till nya riktlinjer för landstingets informationshantering. Enligt planeringen ska förslaget vara klart för beredning i kulturnämnden i januari 2019 och därefter tas vidare för beslut i landstingsfullmäktige under 2019.

1.4.4 Mål att definiera (Organisationseffektivitet)

Uppdrag	Status	Kommentar
Besluta om riktlinjer för digital kommunikation **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att under 2018 utifrån kommunikationspolicyn besluta om riktlinjer för digital kommunikation att gälla för Stockholms läns landstings nämnder och bolag som ersätter Riktlinjer för webbplatser inom Stockholms läns landsting, LS 0404–0775 **Diarienr** LS 2016–0567 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget pågår enligt plan för beslut i landstingsstyrelsen den 18 december 2018 (LS 2018-0511). Utifrån omvärldsbevakning, faktainsamling och med stöd av referensgrupper har förvaltningens arbetsgrupp tagit fram underlag. Löpande avstämningars sker i kommunikationsdirektörens beredningsgrupp, som består av kommunikationsdirektörer/-chefer i SLL:s förvaltningar och bolag.
Besluta om riktlinjer för medierelationer **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att under 2018 utifrån kommunikationspolicyn besluta om riktlinjer för medierelationer att gälla för Stockholms läns landstings nämnder och bolag som ersätter Riktlinjer för pressarbete inom Stockholms läns landsting, LS 0404–	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget pågår enligt plan för beslut i landstingsstyrelsen den 18 december 2018 (LS 2018-0512). Utifrån omvärldsbevakning, faktainsamling och med stöd av referensgrupper har förvaltningens arbetsgrupp tagit fram underlag. Löpande avstämningar sker i kommunikationsdirektörens beredningsgrupp, som består av kommunikationsdirektörer/-chefer i SLL:s förvaltningar och bolag.

Uppdrag	Status	Kommentar
0775 **Diarienr** LS 2016–0567 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		
Nya styrande dokument för varumärke och visuell identitet **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att under 2018 återkomma till landstingsfullmäktige med förslag på nya styrande dokument för varumärke och visuell identitet i Stockholms läns landsting. **Diarienr** LS 2016–0567 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Arbete pågår men förvaltningen avser att begära anstånd till 2019 med återrapportering av ärendet till LS och LF (LS 2016-0567).
Besluta om övriga riktlinjer **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utifrån kommunikationspolicyn besluta om de övriga riktlinjer för Stockholms läns landstings nämnder och bolag som landstingsstyrelsen bedömer erforderliga. **Diarienr** LS 2016–0567 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Inget behov av övriga (fler) riktlinjer utöver de kompletterande riktlinjer som landstingsfullmäktige fattat beslut om har hittills förelegat under året.
Genomföra en digitalisering av ledningsprocessen **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en digitalisering av ledningsprocessen inklusive mål, uppdrag samt internkontroll i ett gemensamt beslutsstödsystem **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 21 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Projektdirektiv och projektplan för införande av Stödet inom Stockholms läns landsting är beslutad och en projektorganisation är etablerad för steg 1 av införandet som har fokus på uppföljning av 2018. Projektet steg 1 syftar till att utveckla en systemlösning som stöd till landstingets ledningsprocess för uppföljning på en koncernövergripande nivå samt för den lokala ledningsprocessen inom LSF. Under våren 2018 har en systemlösning implementerats för uppföljning av landstingsfullmäktiges beslutade mål och uppdrag samt månadsrapportering från respektive nämnd och bolag inom landstinget. Under hösten 2018 implementeras delårsrapporteringen samt plan för intern kontroll för nämnder och bolag.
Ta fram ett förslag till förändring av landstingets policyer **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att arbeta fram ett förslag till förändring av landstingets policyer i enlighet med de principer som specificeras i budgeten **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 22 **Beslutat av**		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** En modell för styrande dokument inom Stockholms läns landsting samt förslag till färre policyer från 24 till 10 beslutates av landstingsfullmäktige i SLL Mål och budget 2018. Förvaltningen har arbetat med förslag till sex policyer där tre är uppdateringar av befintliga policyer (finans, kommunikation och inköp/upphandling) och tre är helt nya policyer (styrning och ledning, verksamhetsskydd samt uppförande, bemötande och likvärdig behandling) som konsoliderar många befintliga policyer och därmed bidrar till att minska antalet. Finanspolicy och kommunikationspolicy beslutades på landstingsfullmäktiges sammanträde den 13 mars 2018. Policy för inköp beslutades på

Uppdrag	Status	Kommentar
Landstingsfullmäktige 2018		landstingsfullmäktiges sammanträde den 5 maj 2018. Policy för uppförande, bemötande och likvärdig behandling har arbetats fram men inväntar tidplan för beslut. Policy för styrning och ledning samt policy för verksamhetsskydd planeras för beslut under slutet av 2018. En framgångsfaktor är en fortsatt dialog och samarbete mellan alla ansvariga för respektive policyområde. En viktig del när politiska beslut fattas är kraft i verksamhetsutvecklingen och implementeringen av viljeriktningen i en policy. Ytterligare en del är arbete med kompletterande styrande dokument till policydokumenten.
Utreda en pediatrisk enhet vid Danderyds sjukhus **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att i samverkan med övriga parter utreda förutsättningarna för att öppna en pediatrisk enhet tillhörande Danderyds sjukhus med sluten- och öppen vård, neonatologi och akutmottagning **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 24 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** En utredning pågår tillsammans med HSF och Danderyds sjukhus. Uppdraget avrapporteras i samband med budget 2019 genom att plan och hantering framåt tydliggörs.
Utveckling av Södersjukhuset **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en utredning för att säkerställa verksamhetsmässig funktionalitet när Södersjukhuset utvecklas i västligt läge **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 26 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** En rapport är under framtagande och kommer att presenteras i september 2018.
Besluta om riktlinjer för ekonomisk och finansiell kommunikation **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att under 2018 utifrån kommunikationspolicyn besluta om riktlinjer för ekonomisk och finansiell kommunikation att gälla för Stockholms läns landstings nämnder och bolag **Diarienr** LS 2016–0567 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget pågår enligt plan för beslut i landstingsstyrelsen den 18 december 2018 (LS 2018-0510). Utifrån omvärldsbevakning, faktainsamling och med stöd av referensgrupper har förvaltningens arbetsgrupp tagit fram underlag. Genom processen sker löpande avstämningar i kommunikationsdirektörens beredningsgrupp, som består av kommunikationsdirektörer/-chefer i SLL:s förvaltningar och bolag.
Besluta om riktlinjer för inköp **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utifrån Policy för inköp besluta om riktlinjer för inköp att gälla för Stockholms läns landstings nämnder och bolag som ersätter Riktlinjer för upphandling LS 1406–0790 **Diarienr** LS 2017-1197	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Riktlinjerna är under utarbetande och efter underhandsremiss inom koncernen, kanaliserad framförallt genom inköpsansvariga, är ambitionen att förelägga landstingsstyrelsen förslag till beslut i december 2018.

Uppdrag	Status	Kommentar
Beslutat av Landstingsfullmäktige 2018		
Förslag till ansvarsfördelning avseende inköpskategorier **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att återkomma till landstingsfullmäktige med förslag till ansvarsfördelning avseende inköpskategorier och centralt samordnade upphandlingar **Diarienr** LS 2017-1197 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Beredning av ärendet pågår. Detta uppdrag har stark koppling till de kommande riktlinjerna för inköp.
Se över delegationsordningar för att säkerställa att de är i enlighet med Policy för inköp **Beskrivning** att uppdra åt samtliga bolagsstyrelser och nämnder att se över sina respektive delegationsordningar för att säkerställa att de är i enlighet med Policy för inköp samt tillförsäkrar nämnden/styrelsen tillräcklig kontroll över inköpsverksamheten **Diarienr** LS 2017-1197 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Stockholms läns landsting** Fem verksamheter rapporterar uppdraget som utfört i delårsbokslutet 2018: TRN, TN-FUT, PaN, KSON/THAB, SLSO, AISAB. Sexton verksamheter arbetar fortsatt aktivt med att implementera uppdraget: LSF, HSN, TN-TF, KuN, Lrev, K, SöS, DSAB, StSAB, S:t Erik, FTV, Care, MediC, Locum, Int fin.

1.5 Tryggad kompetensförsörjning

1.5.1 Attraktiv arbetsgivare

Uppdrag	Status	Kommentar
Kartlägga anledningen till att personal arbetar deltid **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att kartlägga och sammanställa anledningen till att personal inom Stockholms läns landsting arbetar deltid **Diarienr** LS 2017-0415 Löpande LS 2015-1503 (ursprungligen från en motion, ärendet avslutat) **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Två olika ärenden: LS 2015-1503: Landstingsstyrelsens förvaltning har utifrån ett gemensamt åtagande i det centrala kollektiva avtalet tillsammans med Kommunal utrett förekomsten av deltidsarbete inom landstinget. Parterna har gemensamt konstaterat att ofrivilligt deltidsarbete inte förekommer inom Kommunals avtalsområde. Däremot förekommer frivilligt deltidsarbete och mot den bakgrunden har förvaltningen tillsammans med Kommunal tagit fram ett informationsmaterial som belyser nackdelarna med att arbeta deltid. Detta informationsmaterial ska gås igenom på APT inom hela SLL under 2018. LS 2017-0415: Den ursprungliga motionen har ersatts av ett nytt ärende i vilket kartläggning och sammanställning fortlöper. Arbetet har startat något försenat men löper nu enligt plan.

1.5.2 Modern arbetsorganisation

Uppdrag	Status	Kommentar
Förtydliga landstingsarkivets uppdrag, styrning och arbetssätt **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att förtydliga landstingsarkivets uppdrag, styrning och arbetssätt samt se över den organisatoriska placeringen **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 35 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Enligt beslut i landstingsfullmäktige den 13 februari 2018 flyttades landstingsarkivet över till kulturförvaltningen den 1 april 2018. Behovet av att kunna nå ut till hela landstinget med arkivrelaterade frågor och styrningsfrågor är en utgångspunkt för uppgiften att förtydliga landstingsarkivets uppdrag, styrning och arbetssätt. I och med organisationsförändringen finns stärkta förutsättningar för denna del av arbetet. LSF:s uppdrag är därmed avslutat.
Samlokalisering av centrala förvaltningarna **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att i samverkan med hälso- och sjukvårdsnämnden, trafiknämnden, tillväxt- och regionplanenämnden, kulturnämnden, patientnämnden och AB Stockholms Läns Landstings Internfinans genomföra samlokalisering av Stockholms läns landstings centrala förvaltningar, i enlighet med vad som anges i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande **Diarienr** LS 2016-1489 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Arbete med planering och genomförande av samlokaliseringen pågår. Planerad inflyttning är satt till den 1 oktober 2019. Uppdraget beräknas i sin helhet vara slutfört i början av 2020.

1.5.3 Systematisk kompetensplanering

Uppdrag	Status	Kommentar
Konsekvensanalyser av kompetensförsörjning och utbildning **Beskrivning** Att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, samt styrelserna för Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde, Danderyds sjukhus AB, Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Folktandvården i Stockholm AB, S:t Eriks Ögonsjukhus AB och Ambulanssjukvården i Stockholm AB att, inför beslut som påverkar hälso- och sjukvården, göra konsekvensanalyser av effekter på kompetensförsörjning och utbildning. **Diarienr** LS 2016-1482 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016	❗	**Delår 2018** **Stockholms läns landsting** Konsekvensanalyser är framtagna och uppdraget klarrapporterade sedan tidigare av nio verksamheter. Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning återstår. Arbetet med att ta fram en gemensam struktur har påbörjats och kommer slutföras under 2018. **Återstående verksamheter:** Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning.
Samlad uppföljning av kompetensförsörjningsstrategin **Beskrivning**	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning**

Uppdrag	Status	Kommentar
Att uppdra åt landstingsstyrelsen att under år 2021 återkomma med en samlad uppföljning av arbetet som skett utifrån kompetensförsörjningsstrategin samt ge förslag till fortsatt styrning av arbetet med kompetensförsörjning. **Diarienr** LS 2016-1482 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016		Arbetet pågår enligt plan. Uppföljning kommer att ske kontinuerligt utifrån handlingsplanen som antogs i LS den 20 juni 2017. Samlad redovisning utifrån verksamheternas helårsrapportering har skett till personalutskottet under våren 2018. Förvaltningen återkommer med en samlad uppföljning 2021.
Införliva kompetensförsörjningsstrategin i avtal inom hälso- och sjukvård **Beskrivning** Att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att införliva tillämpliga delar av kompetensförsörjningsstrategin i avtal som tecknas med leverantörer av hälso- och sjukvård. **Diarienr** LS 2016-1482 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016	✔	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Uppdraget avrapporterades som avslutat i tertial 1 2018.
Prognostisering av framtida kompetensbehov **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att säkerställa att samtliga hälso- och sjukvårdsleverantörer inkommer med underlag för prognostisering av framtida kompetensbehov **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 28 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bistår landstingsstyrelsens förvaltning i arbetet med att färdigställa ett prognos- och analysverktyg som ska möjliggöra landstingsövergripande samordning och styrning av resurser till exempelvis de läkarspecialiteter och sjuksköterskespecialiteter där det finns/förväntas uppstå en brist. Som en del i detta arbete har en första prognos för perioden 2018-2022 utarbetats för internt bruk avseende landstingsanställd hälso- och sjukvårdspersonal som bland annat redogör för behovet av sjuksköterskor, barnmorskor, undersköterskor och läkare . En viktig del i arbetet som planeras att ske hösten 2018 är att inhämta underlag från bland annat akutsjukhusen över antal pågående ST-tjänster, antal verksamma specialister inom olika specialiteter samt inom vilka områden bristerna finns.
Genomföra en utökning av antalet AT- och ST-tjänster **Beskrivning** att genomföra en utökning av antalet AT- och ST-tjänster inom Stockholms läns landsting **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 34 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** AT-tjänster: Samverkan har skett under vår och försommar med akutsjukhusen och primärvården för att utöka antalet AT-platser. Avgörande för att kunna utöka antalet AT-platser är inte bara de extra medel som anslagits, utan de faktiska förhållandena när det gäller personal för handledning, instruktörsinsatser, lokaler m.m inom sjukhusvård och primärvård. För 2018 har det skapats sammalagt 24 nya AT-block. De extra anslagen för 2018 uppgår till 12 miljoner kronor. ST-tjänster: Uppdraget att utöka antalet ST-tjänster är genomfört.

1.6 Långsiktigt hållbar ekonomi

1.6.1 Ett resultat i balans

Uppdrag	Status	Kommentar
Utreda försäljning av fastigheten Tegelbruket 4 **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda högre exploateringspotential innan eventuellt beslut fattas om försäljning av fastigheten Tegelbruket 4. **Diarienr** LS 1309-1135 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2014	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Upphandling av arkitekter för skissuppdrag pågår. Uppdraget omfattar en högre exploateringsgrad än ursprungligt förslag.
Ändring av kategoritillhörighet av fastigheten Jakobsberg 18:11 **Beskrivning** Ändring av kategoritillhörighet av fastigheten Jakobsberg 18:11 samt beslut att inleda försäljning. **Diarienr** LS 2016-0863 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016	!	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Ändring av kategoritillhörighet av fastigheten Jakobsberg 18:11 är genomförd. Försäljning är inte inledd efter besked att avvakta.
Inleda försäljning av fastigheter **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att inleda försäljning av fastigheterna Glaven 6, 8 och 12 i Stockholm, Tegelbruket 4 i Stockholm, Riset 11 i Stockholm, Provröret 16 i Stockholm, Ingulv 1 i Stockholm Söderbymalm 3:241 i Haninge, Borrsvängen 9 i Stockholm samt Husby 3:35 i Österåker **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 39 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Inledande av fastighetsförsäljningar påbörjats. Besked om att avvakta med vissa försäljningar. Utkast till avtal klara för Glaven 6, 12, Provröret 16, Ingulv 11 och Husby men inget arbete sker med dessa ärenden innan valet. Glaven 8 och Riset 11 är sålda. Avseende Söderbymalm 3:241 har arbete ej påbörjats och förslag till ändrat beslut kommer i budget 2019.
Stycka av del av fastighet Sabbatsberg **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att stycka av del av fastigheten Sabbatsberg 16 för att möjliggöra försäljning av fastigheten **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 40 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Arbete med planprogram har inletts tillsammans med Stockholms stad.
Föreslå inriktning för del av fastigheten Asplunden **Beskrivning**	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning**

Uppdrag	Status	Kommentar
att uppdra åt landstingsstyrelsen att analysera och föreslå inriktning för den kommande försäljningsprocessen för del av fastigheten Asplunden **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 41 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		Uppdraget att analysera och föreslå inriktning för försäljningsprocessen i fråga är genomfört. Rekommendation om fortsatt inriktning kommer att tydliggöras i budget 2019.
Försälja fastigheter i Solna **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att försälja fastigheterna Haga 4:17, del av Haga 4:18 och Haga 3:18 i Solna till marknadsmässiga villkor **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 44 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Haga 4:18 Etapp 1 återremitterad, ingen ny tidplan erhållen. Del av Haga 4:18: påbörjad med avvikelse. Del av Haga 4:17: påbörjad enlig plan. Del av Haga 3:18: ej påbörjad.
Beakta nettokostnadsökningarna till följd av FVM **Beskrivning** att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att beakta nettokostnadsökningarna till följd av investeringsobjektet Framtidens vårdinformationsmiljö SLL i kommande budgetarbete avseende åren 2022 och 2023 enligt stycket ekonomiska konsekvenser av beslutet i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande **Diarienr** LS 2017-0753 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Uppdraget avser åren 2022 och 2023. Det första tillfälle där hälso- och sjukvårdsnämnden har att hantera detta är vid behandlingen av slutlig budget för 2019 då sista året i planeringsperioden är 2022. Ett SLL-gemensamt arbete har påbörjats avseende nyttohemtagning av FVM, vilket kommer att ge underlag för genomförandet av uppdraget. Även arbetet med nya sjukhusavtal från och med 2020 ska beakta effekterna av FVM.
Tillse att budget finns för genomförandet av samlokalisering **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafiknämnden, tillväxt- och regionplanenämnden, kulturnämnden, patientnämnden och AB Stockholms Läns Landstings Internfinans att tillse att budget finns för kravställning och förberedelser för genomförandet av samlokalisering av Stockholms läns landstings centrala förvaltningar inom respektive nämnds och styrelses ram **Diarienr** LS 2016-1489 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		**Delår 2018** **Stockholms läns landsting** Verksamheterna rapporterar att de arbetar med genomförande och att budget finns för kravställning och förberedelser. Där hyreskostnader inte är fastställda än kan dessa komma att påverka vissa verksamheters kommande budget. Trafiknämnden och patientnämnden har rapporterat uppdraget som klart. **Fem verksamheter rapporterar uppdraget som pågående:** Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Tillväxt- och regionplanenämnden, AB Stockholms Läns Landsting Internfinans. Där det kommer att hanteras i budgetarbetet 2019.
Tillse att budget finns för samlokaliseringsprojektet **Beskrivning**		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Genom omprioritering inom befintliga ramar skapas budget för investeringar och

Uppdrag	Status	Kommentar
uppdra åt landstingsstyrelsen att tillse att budget finns för investeringar och driftskostnader under samlokaliseringsprojektets genomförande **Diarienr** LS 2016-1489 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		driftskostnad för projektet. Arbetet sker under 2018. Driftsbudget för projektet för 2018 är beslutad. Hanteras i samband med budgetarbete 2019.
Beakta ev merkostnader på grund av dubbla lokalkostnader **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att beakta eventuella merkostnader på grund av dubbla lokalkostnader i SLL Mål och budget 2018 och SLL Mål och budget 2019 **Diarienr** LS 2016-1489 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Hanteras i samband med budgetarbete 2019.
Framtida hyres- och servicemodell för samlokaliserade lokaler **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att senast i förslag till SLL Mål och budget 2019 ta fram principer för en framtida hyres- och servicemodell för nyttjande av samlokaliserade lokaler **Diarienr** LS 2016-1489 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget beräknas vara slutfört under 2019. Uppdraget hanteras i samband med budgetarbetet 2019.
Utreda förutsättningarna för en serviceorganisation för ekonomihantering **Beskrivning** uppdrag att utreda förutsättningarna för start av en landstingsgemensam serviceorganisation för ekonomihantering den första januari 2019 samt att senast den 4 april 2018 återkomma med resultatet av utredningen **Diarienr** LS 2017-1034 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Utredning om förutsättningar är genomförd och förslag till ett landstingsgemensamt Servicecenter finns. Uppdraget avrapporteras i samband med budget 2019 genom att plan och hantering framåt tydliggörs.
Redovisa effekterna av utökade distanskontakter **Beskrivning** uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att i delårsbokslut 2018 redovisa effekterna av utökade distanskontakter **Diarienr**	▶	**Delår 2018** **Hälso- och sjukvårdsnämnden** Förvaltningen har påbörjat inhämtning, kvalitetssäkring och bearbetning av data för analys av digitala vårdkontakter. En uppföljningsplan för digitala vårdmöten håller på att tas fram och beräknas att vara klar under hösten 2018.

Uppdrag	Status	Kommentar
LS 2017-1081 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		
Försäljning fastighet Tegelbruket 4 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja St Eriks ögonsjukhus, fastighet Tegelbruket 4 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Parallella skissuppdrag pågår under Stockholms stads ledning.
Försäljning fastighet Sabbatsberg 16 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja fastigheten Sabbatsberg 16 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	❗	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Inget arbete pågår just nu, avvaktar ny vårdkarta som tas fram och beslutas i budget 2019.
Försäljning fastighet Beckomberga 1:1 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja Bromma sjukhus, fastighet Beckomberga 1:1 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	❗	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Inget arbete pågår just nu, avvaktar ny vårdkarta som tas fram och beslutas i budget 2019.
Försäljning fastighet Grimman 2 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja fastigheten Grimman 2 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	❗	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Inget arbete pågår. I Mål och budget 2019 kommer det att föreslås att landstingsfullmäktige beslutar om att inte inleda försäljning, med anledning av det kraftigt ökade behovet av psykiatriska slutenvårdsplatser.
Försäljning fastighet Grimman 3 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja Maria sjukhus, fastighet Grimman 3, och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor.	❗	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** I budget 2019 kommer det att föreslås att landstingsfullmäktige beslutar om att inte inleda försäljning, med anledning av det kraftigt ökade behovet av psykiatriska slutenvårdsplatser. Därmed pågår inget arbete för närvarande.

Uppdrag	Status	Kommentar
Diarienr LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		
Försäljning fastighet Jakobsberg 18:11 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja fastigheten Jakobsberg 18:11 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Avvaktar i genomförandet på grund av oklarheter om och i så fall hur en försäljning ska genomföras.
Försäljning fastighet Pilträdet 8 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja Serafen, fastighet Pilträdet 8 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2017-0677 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Besked har erhållits om att avvakta med försäljningsarbetet.
Hantera ekonomiska konsekvenser av FVM **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att hantera ekonomiska konsekvenser till följd av investeringsobjektet Framtidens vårdinformationsmiljö SLL i samband med beredning av SLL Mål och budget 2019 **Diarienr** LS 2017-0753 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Programmet FVM har påbörjat resurssättning för att ta fram investeringskalkyler och verksamhetsmässiga kalkyler. En resurs kommer att påbörja sin anställning inom SLL Styrning och ekonomi i september och kommer att stödja programmet i det fortsatta arbetet med de ekonomiska konsekvenserna.
Ombud på bolagsstämma för Almi Företagspartner **Beskrivning** uppdrag åt landstingets ombud på bolagsstämma för Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB att rösta för att föreslagna reviderade ägaranvisningar och ändringar av bolagsordning fastställs **Diarienr** LS 2017-0836 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget är utfört den 25 april 2018. Ombud röstade för att reviderade ägaranvisningar och ändringar av bolagsordning skulle fastställas vilket också beslutades på bolagsstämman.
Avlämna underlag till landstingets koncernbokslut och övrig uppföljning		**Delår 2018**

Uppdrag	Status	Kommentar
Beskrivning att uppdra åt nämnder, styrelser och bolagsstyrelser att till landstingsstyrelsen avlämna rapporter och övriga erforderliga underlag till landstingets koncernbokslut och övrig uppföljning i enlighet med de anvisningar som landstingsdirektören utfärdar på landstingsstyrelsens uppdrag **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 15 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		**Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** På uppdrag av landstingsdirektören tas anvisningar fram inför årets bokslutstillfällen som anger vad nämnder och bolag ska avlämna för rapporter och övriga underlag till landstingets koncernbokslut, dels för månads- och tertialbokslut och dels med komplettering inför delårs- och årsbokslut. Anvisningar publiceras i landstingets ekonomihandbok. Kontroll att inrapportering sker enligt anvisning görs löpande under året.
Betala ut partistöd **Beskrivning** att partistöd ska betalas ut enligt reglemente för partistöd för tiden 15 oktober 2017 till och med 14 oktober 2018 **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 17 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Partistöd utbetalt för 2018 i enlighet med budget. Påminnelse skickad till KD som ej begärt ut sitt partistöd ännu. Detta parti brukar inkomma med begäran om utbetalning senare under året. LSF Ekonomi fortsätter att skicka påminnelser.
Ändra kategoritillhörighet från strategisk- till marknadsfastighet **Beskrivning** att ändra kategoritillhörighet från strategisk fastighet till marknadsfastighet för fastigheterna Beckomberga 1:1, Söderbymalm 3:401, Grimman 2, Grimman 3, Pilträdet 8, Västerhaninge-Berga 7:8 och Stav 1:24 **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 18 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Samtliga fastigheter är omklassificerade.
Inleda försäljning av fastigheter **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att inleda försäljning av fastigheterna Beckomberga 1:1, Söderbymalm 3:401, Grimman 2, Grimman 3 samt Pilträdet 8 **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 19 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	❗	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Förslag i budget 2019 att ej genomföra försäljning av dessa objekt då behovet av psykiatrisk slutenvård ökat.
Utreda avyttring av mark inom akutsjukhusens områden **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda förutsättningar för att avyttra del av markreserver inom akutsjukhusens områden	–	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Arbetet kommer att påbörjas under 2018.

Uppdrag	Status	Kommentar
Diarienr LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 20 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		
Genomföra en översyn av finansieringsmodell för Konserthusstiftelsen **Beskrivning** att uppdra åt kulturnämnden att genomföra en översyn av finansieringsmodell och bidragsnivåer till Stockholms Konserthusstiftelse samt föreslå landstingsstyrelsen ett nytt avtal med stiftelsen gällande från och med 2019 **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 52 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Kulturnämnden** En dialog har förts med Stockholms konserthus i syfte att nå en tydligare ordning vad gäller avtal och uppräkningsnivåer för nästkommande mandatperiod. Konserthuset har på förvaltningens begäran inkommit med underlag och utifrån det har dialog förts. Frågan bereds vidare.
Genomföra en försäljning av Berga naturbruksgymnasium **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en försäljning av Berga naturbruksgymnasium, innefattande såväl skolverksamheten som fastigheterna Västerhaninge-Berga 7:8 och Stav 1:24 på vilka Berga naturbruksgymnasium är beläget, samt att vidta de åtgärder som i övrigt påkallas med anledning av detta. **Diarienr** LS 2016-0188 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Förberedelse inför försäljningsprocess pågår och beräknas vara klar årsskiftet 2018/2019.
Försälja fastigheten Glaven 6 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja fastigheten Glaven 6 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2016-1149 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	❗	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Försäljningen måste göras om. Ny tidplan för beslut har inte erhållits.
Försälja fastigheten Glaven 12 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja fastigheten Glaven 12 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2016-1151 **Beslutat av**	❗	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Försäljningen måste göras om. Ny tidplan för beslut har inte erhållits.

Uppdrag	Status	Kommentar
Landstingsfullmäktige 2018		
Utbetala 8 645 000 kronor till kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att inom ramen för Koncernfinansiering finansiera och utbetala 8 645 000 kronor till kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje för att möjliggöra ett aktieägartillskott till TioHundra AB med samma belopp **Diarienr** LS 2017-0126 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Utbetalningen till kommunalförbundget Sjukvård och omsorg i Norrtälje är genomförd enligt uppdrag.
Försälja Vita Bergen, fastighet Riset 11 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja Vita Bergen, fastighet Riset 11och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2017-0677 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Försäljningen är genomförd.
Försälja Öhrnsbergs behandlingshem, fastighet Provröret 16 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja Öhrnsbergs behandlingshem, fastighet Provröret 16 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor. **Diarienr** LS 2017-0677 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	❗	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Försäljningen måste göras om. Ny tidplan för beslut har inte erhållits.
Rösta för en ändring av AB Terrenos bolagsordning och antagande av ägardirektiv **Beskrivning** att uppdra åt Locum AB att uppdra till stämmoombud att på bolagsstämma i AB Terreno rösta för en ändring av AB Terrenos bolagsordning och antagande av ägardirektiv enligt landstingsfullmäktiges beslut **Diarienr** LS 2017-1496 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Locum AB** Uppdraget är genomfört vid bolagsstämman i AB Terreno den 25 maj 2018.

Uppdrag	Status	Kommentar
Besluta om finansiella riktlinjer **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att utifrån Finanspolicy för Stockholms läns landsting besluta om finansiella riktlinjer att gälla för Stockholms läns landstings nämnder och bolag. **Diarienr** LS 2017–0949 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Uppdraget är klart i och med att LF har beslutat om ny Finanspolicy.
Bedöma risker och konsekvenser för projektet (FVM) **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att bedöma risker och konsekvenser för om effektivitetsvinster skulle bli mindre än planerat eller om projektet (FVM) skulle spräcka givna tids och eller budgetramar samt förebygga detsamma. **Diarienr** LS 2017-0753 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Programmet arbetar aktivt med att säkerställa att riskhanteringen är systematisk samt integrerad i programmets styrning, genomförande och uppföljning. Programmet har därmed löpande riskavstämning med den operativa styrgruppen, i vilken risker med stor sannolikhet och påverkan identifieras. Dessa ses över och beslut fattas om ytterligare aktiveter behöver initieras. I programmet har rutiner för hantering av risker etablerats. Samtliga projektledare rapporterar veckovis de identifierade riskerna inom de respektive projekten, samt aktiv hanteringen av dessa risker. När risker inte kan lösas inom projektet lyfts dessa till programnivå, som in sin tur, vid behov, eskalerar riskerna vidare till den operativa styrgruppen. Programmet reviderar även den riskhandbok som togs fram i början av programmet. Detta för att säkerställa att rutinerna för riskhanteringen är väl beskrivna och uppdaterade.
Tillämpa hyresmodellen **Beskrivning** Uppdra åt Locum AB att tillämpa hyresmodellen i enlighet med de principer som specificeras i budgeten. **Diarienr** LS 2017-0452 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	✔	**Delår 2018** **Locum AB** Alla nya hyresavtal för de strategiska fastighetsinvesteringarna följer de principer som beskrivs i budgeten.

1.6.2 Hållbar investeringsutveckling

Uppdrag	Status	Kommentar
Utreda investeringsbehov för utbyggnad av tunnelbana **Beskrivning** uppdra åt trafiknämnden att, i samråd med landstingsstyrelsen, utreda tillkommande investeringsbehov för befintlig tunnelbana, bytespunkter samt angränsande anläggningar med anledning av beslutad överenskommelse om utbyggnad av tunnelbana i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling **Diarienr** LS 1403-0399 Mål och budget 2015 nr 48 **Beslutat av**	▶	**Delår 2018** **Trafiknämnden** Utredningarna ska genomföras i samråd med förvaltning för utbyggd tunnelbana. En kontinuerlig samverkan sker mellan de båda förvaltningarna genom beredningsgrupp och samordnad ledningsgrupp. De identifierade investeringar som utbyggnaden medför eller bidrar till är bussterminal Barkarby, bussterminal Nacka Centrum, en anpassning av trafikstyrningssystemen i den befintliga tunnelbanan, övergripande utredningar i de befintliga systemen, samt bytespunkt Gullmarsplan. Båda förvaltningarna ser att under tid kommer tillkommande investeringar att behövas. Återrapportering avseende investeringsbehov kommer fortsatt att ske i samband med den årliga budgetprocessen samt vid årsbokslut. För projekt anpassning trafikstyrningssystem har underlag till inriktningsbeslut tagits fram, ärendet planeras att behandlas i november 2018.

Uppdrag	Status	Kommentar
Landstingsfullmäktige 2015		
Implementera investeringsstrategin **Beskrivning** att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin. **Diarienr** LS 1308-1033 Löpande LS 1407-0854 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2015		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Lokal rutin och arbetssätt för LSF finns framtagna och är avstämda med SLL Juridik och kansli. Nästa steg är att få rutinen beslutad i LS. För detta krävs samordning med verksamheten inom SLL IT. Arbetet är försenat som en effekt av omprioriteringar. **Kulturnämnden** Kulturförvaltningens investeringar budgeteras till 0,7 mkr 2018 och består huvudsakligen av datorer, filmteknik och möbler. Arbetet med att utarbeta lokala rutiner har påbörjats.
Stärka kontrollen av de ospecificerade investeringsobjekten **Beskrivning** uppdra åt landstingsstyrelsen att stärka kontrollen och uppföljningen av de ospecificerade investeringsobjekten på mindre än 100 miljoner kronor **Diarienr** LS 2015-0039 Mål och budget 2016 nr 16 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** I arbetet med att sammanställa en ny åtgärds- och investeringspolicy ingår att ta fram en generisk process som möjliggör en förstärkt styrning och uppföljning av ospecificerade investeringar. LSF utarbetar en process för hur LS ska utöva sin uppsikt över samtliga investeringar inom SLL (där även de ospecificerade ingår). LSF avvaktar besked från LD om hur den föreslagna nya investeringsprocessen ska processas vidare för beslut.
Ansvara för samordning av utrustning för medicinteknik, informations- och kommunikationsteknologi **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att ansvara för samordning av anskaffning och uppföljning av medicinteknisk utrustning och utrustning för informations- och kommunikationsteknologi för landstingets samlade behov **Diarienr** LS 2015-0039 Mål och budget 2016 nr 24 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Samordning pågår i form av kategoriindelat arbetssätt med dito styrgrupper. Detta uppdrag faller inom ramen för uppdraget för inköpsdirektören och det nya funktionsområdet SLL Inköp, där tidigare plan för effektivare inköp och upphandling inom landstingskoncernen nu aktualitetsprövas. SLL Inköpsplan för effektivare inköp och upphandling inom landstingskoncernen fokuserar 2018 framför allt på riktlinjearbetet, där förtydligande av arbetssätt i hela inköpsprocessen för att uppfylla inköpspolicyn ska komma till uttryck. Riktlinjerna blir en viktig grund för att göra inköpsverktyget i koncernen kraftfullt och målinriktat. Arbetet kommer att behöva fortsätta under kommande år.
Genomlysning av ett nytt universitetssjukhus i Solna **Beskrivning** att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att genomföra en oberoende genomlysning av beslut rörande projektet att uppföra ett nytt universitetssjukhus i Solna. **Diarienr** LS 2016-1186 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2016		**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Granskningsuppdraget pågår och ska vara slutfört år 2020. Landstingsfullmäktige har beslutat att lägga Stockholms universitets delrapport 2018-02-23, Framtidens universitetssjukhus - Beslut om Nya Karolinska Solna, till handlingarna. Första delrapporteringen är genomförd och anmäld i landstingsfullmäktige 8 maj 2018. Arbetet fortsätter med kommande rapporteringar.
Genomföra en översyn av lokalresurserna vid Karolinska Solna		**Delår 2018**

Uppdrag	Status	Kommentar
Beskrivning att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en samlad översyn av lokalresurserna vid Karolinska Universitetssjukhuset Solna **Diarienr** LS 2016-0257 Mål och budget 2017 nr 45 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017		**Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** En samlad översyn av lokalresurserna vid Karolinska Universitetssjukhuset Solna har genomförts. Tre delrapporter har levererats (september 2016 - februari 2017, LS 2016-1065-2, 3 och 4). Som ett resultat av översynen har konstaterats att Karolinska Universitetssjukhuset har ett behov av administrativa lokaler och för att lösa underskottet har Karolinskas styrelse hemställt till landstingsfullmäktige att hyra externa lokaler. Förslag på lösning presenteras under hösten 2018.
Försälja fastigheten Glaven 8 **Beskrivning** att till marknadsmässiga villkor försälja fastigheten Glaven 8 och återkomma till behörigt organ för godkännande av försäljningsvillkor **Diarienr** LS 2017-0677 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	✔	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Försäljning är genomförd.
Fortsätta ny- och ombyggnationen av Södersjukhuset **Beskrivning** att uppdra åt Locum AB att fortsätta ny- och ombyggnationen av behandlingsbyggnaden vid Södersjukhuset enligt reviderade färdigställandetider och ursprunglig omfattning inklusive teknisk upprustning i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande **Diarienr** LS 2017-1025 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Locum AB** Pågår enligt plan avseende kvalitet/funktion, reviderad färdigställandetid, ekonomi och resurser.
Fortsätta nybyggnationen av försörjningskvarter vid Södersjukhuset **Beskrivning** att uppdra åt Locum AB att fortsätta nybyggnationen av nytt försörjningskvarter vid Södersjukhuset enligt reviderade färdigställandetider och omfattning i enlighet med lands-tingsdirektörens tjänsteutlåtande **Diarienr** LS 2017-1027 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2017	▶	**Delår 2018** **Locum AB** Färdigställt enligt plan. Drifttagning pågår enligt plan.
Analys av effektivisering av landstingets investeringar **Beskrivning** att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att inför budget 2019 återkomma med analys av effektivisering av landstingets investeringar	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** En analys har skett av sammanställningen av landstingets investeringar inför budget 2019. Investeringar som är under genomförande medför att det är svårt att effektivisera. Under förutsättningen att fullmäktige beslutar om att införa den föreslagna investeringsprocessen kommer en effektivisering kunna genomföras

Uppdrag	Status	Kommentar
från 2022 – 2027 på 4,5 procent **Diarienr** LS 2017-0452 Mål och budget 2018 nr 10 **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018		inför beslut om nya tillkommande objekt.
Förtydliga ansvar för en investering **Beskrivning** att uppdra åt landstingsstyrelsen att i samband med Budget 2019 återkomma med förslag som förtydligar att ansvar för en investering ska åvila den nämnd eller styrelse som har driftskostnadsansvaret när investeringen står klar, samt förslag om hur landstingsstyrelsen ska stärka sin uppsikt över nämnders och styrelsers pågående investeringar **Diarienr** LS 2017-1002 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Landstingsstyrelsen/ Landstingsstyrelsens förvaltning** Förtydligandet ingår i den nya investeringsprocessen. Uppdraget avvaktar beslut om ny investeringsprocess.
Fortsätta ny- och ombyggnationen vid Sankt Görans sjukhus **Beskrivning** att uppdra åt Locum AB att fortsätta ny- och ombyggnationen av Vårdavdelningar och behandling vid Sankt Görans sjukhus med en ny färdigställandetid till år 2022 **Diarienr** LS 2017-1137 Löpande **Beslutat av** Landstingsfullmäktige 2018	▶	**Delår 2018** **Locum AB** Pågår enligt plan avseende kvalitet/funktion, reviderad färdigställandetid, ekonomi och resurser.

PROTOKOLLSUTDRAG 6/2018
§ 151

SAMMANTRÄDESDAG
2018-09-27

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2018-09-28

§ 151 Delårsbokslut för januari till augusti 2018 samt helårsprognos för 2018 för hälso- och sjukvårdsnämnden HSN 2018-0237

Ärendebeskrivning
I ärendet redovisas bokslut för hälso- och sjukvårdsnämnden för perioden januari till augusti 2018 samt helårsprognos för 2018 samt förslag till beslut om avgiftsbefrielse från patientavgift juni och juli 2018 för brukare av förbrukningshjälpmedel.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
PM delårsbokslut januari till augusti 2018 och prognos för 2018
Bilaga 1 Rapport om tillgänglighet januari till augusti 2018
Bilaga 2 Vårdgivarnas miljöarbete – resultat 2017
Bilaga 3 Fördjupad redovisning av verksamhetstal och ekonomi
Bilaga 4 Resultaträkning
Bilaga 5 Till landstingsstyrelsens förvaltning inrapporterat underlag för utarbetande av koncernbokslut

Yrkanden
Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att föreslå landstingsstyrelsen att föreslå landstingsfullmäktige

att besluta om avgiftsbefrielse från patientavgift för personer folkbokförda i Stockholms län avseende förbrukningshjälpmedel som beställts under juni och juli månad 2018.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar för egen del

att godkänna bokslut per augusti 2018 samt helårsprognos för 2018

att omedelbart justera beslutet.

Särskilda uttalanden
Dag Larsson (S) och Håkan Jörnehed (V) lämnar för S- och V-ledamöterna ett gemensamt särskilt uttalande (bilaga).

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Lisbeth Ekebom

Expedieras
Landstingsstyrelsen
Landstingsrevisorerna

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-09-27

HSN 2018-0237

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Ärende 3

Delårsbokslut för januari till augusti 2018 samt helårsprognos för 2018 för hälso- och sjukvårdsnämnden

Delårsbokslutet för hälso- och sjukvårdsnämnden bjuder på positiva nyheter så som ett förbättrat ekonomiskt resultat och en bättre måluppfyllnad sett till utvalda indikatorer, jämfört med motsvarande period föregående år. Vi noterar att statsbidragen som är ett resultat av den socialdemokratiskt ledda regeringens överenskommelse med Vänsterpartiet bidrar till den ekonomiskt mer positiva bilden jämfört med budget. Samtidigt oroas vi över att delar av det förbättrade ekonomiska resultatet är en konsekvens av lägre vårdproduktion än avtalat, alltså försämrad tillgänglighet. Tillgänglighetsproblematiken manifesteras bland annat i uppgifterna att andelen överbeläggningar och andelen utlokaliserade patienter ökade mellan april och juli 2018. Försämringen beror på den ansträngda vårdplatssituationen, vilken blivit följetång i Stockholms läns landsting.